

Liikunnan seuratu sukupuolivaikutusten arviointi

Kaarle Kurki

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Liikunnan palvelukokonaisuus

2018

Helsinki

Liikunnan seuratuon sukupuolivaikutusten arviointi

Selvitys helsinkiläisille seuroille myönnettävien resurssien kohdentumisesta

Sisällys

1. Arviointitehtävä.....	3
2. Taustaa	8
2.1 Sukupuolten väliset erot liikunnassa.....	10
2.2 Helsinkiläiset seuraliikkujina	12
3. Avustusten arviointi.....	18
3.1 Aineisto ja menetelmä	19
3.2 Toiminta-avustus.....	20
3.3 Tilankäyttöavustus.....	25
3.4 Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus.....	31
4. Vakiovuorojen arviointi.....	33
4.1 Aineisto ja menetelmä	36
4.2 Kesäkausi – liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikat	39
4.3 Talvikausi – liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikat	43
4.4 Talvikausi – koulujen liikuntasalit.....	47
4.5 Kesä- ja talvikausi yhteensä	50
5. Seurakysely	58
5.1 Kyselyn toteutus.....	58
5.2 Vastausten määrä ja edustavuus	60
5.3 Seurojen yleis- ja erityispiirteitä	63
5.4 Seurojen kokemus kaupungin seuratuesta	74
5.5 Tasa-arvo seurojen toiminnassa.....	78
6. Yhteenveto	87
6.1 Johtopäätökset.....	87
6.2 Toimenpidesuosituksset.....	92
Lähteet	96
Liitteet	98
Liite 1. Liikunnan kansalaistoiminnan avustukset ja laskentaperusteet vuodelle 2017 (liikuntalautakunta 11/17.11.2016.)	98
Liite 2. Liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikkojen käyttövuorojen jakojärjestys ja -perusteet (liikuntalautakunta 5/11.4.2017)	111
Liite 3. Koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajan käyttövuorojen jakojärjestys ja -perusteet (liikuntalautakunta 5/11.4.2017).	113
Liite 4. Seuraryhmäjako	114
Liite 5. Tasa-arvokysely helsinkiläisille liikunta- ja urheiluseuroille ja -yhdistyksille: kyselyrunko	116

1. Arviointitehtävä

Liikunta- ja urheiluseuroilla on keskeinen asema suomalaisessa liikuntakulttuurissa. Vaikka liikuntakulttuuri moninaistuu jatkuvasti, seurat ovat säilyttäneet paikkansa toiminnan ydinyksikköinä niin huippu- ja kilpaurheilussa kuin harrasteliikunnassakin. Erityisen merkittävä on seurojen rooli lasten ja nuorten liikuttajina ja liikuntaan sosiaalistajina.¹

Helsingissä liikunnan ja urheilun seurakenttä on laaja ja moninainen. Yhteensä helsinkiläisiä seuroja tai muita liikunnalliseen toimintaan keskittyviä yhdistyksiä on arviolta noin 800 ja niissä harrastetaan jopa 100 eri lajia. Ne liikuttavat säännöllisesti yli 100 000 helsinkiläistä.

Helsingin kaupunki luo liikuntalain mukaisesti edellytyksiä liikunnan ja urheilun kansalaistoiminnalle.² Käytännössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikunnan palvelukokonaisuus eli kaupungin liikuntapalvelu tukee vuosittain noin 350 helsinkiläistä liikunta- ja urheiluseuraa avustuksilla sekä ylläpitää ja hallinnoi liikuntatiloja ja -paikkoja, joihin kaikilla helsinkiläisillä seuroilla on mahdollisuus hakea subventoituja käyttövuoroja. Seuratuen lähtökohtana on seurojen tasapuolinen ja läpinäkyvä palvelu.

Tasa-arvolaisissa asetetaan lähtökohdat tasa-arvon edistämiseksi kuntien palveluissa, toiminnassa ja hallinnossa. Tasa-arvolaki velvoittaa kunnat edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti ja kieltää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän.³ Liikunnan toimialan osalta kunnan tehtävistä ja vastuista säädetään liikuntalaisissa, joka velvoittaa että tasa-arvo on lähtökohtana kaikessa lain soveltamisalalla tapahtuvassa toiminnassa.⁴ Uusin valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta painottaa samaa lähestymistapaa.⁵

Helsingin kaupungille sukupuolten tasa-arvo on strateginen ja toiminnallinen periaate. Kaupunkistrategiassa 2017–2021 sukupuolten tasa-arvon edistämi-

---

1 Koski & Mäenpää 2018.

2 Liikuntalaki (390/2015), 5 §.

3 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (309/1986).

4 Liikuntalaki (390/2015), 2 §, 5 §.

5 Valtioneuvosto 2018, s. 17.

seksi käynnistettiin tutkimuspohjainen hanke, jossa toteutetaan valittujen kaupungin palvelujen sukupuolivaikutusten arviointi.⁶ Liikuntapalvelun seuratuena sukupuolivaikutusten arviointi toteutetaan osana tätä laajempaa strategista tutkimushanketta.

Sukupuolivaikutusten arviointi on menetelmä, jolla edistetään tasa-arvoa palveluissa ja päätöksenteossa. Menetelmää voidaan soveltaa tilannekohtaisesti eri tavoin. Käytännössä sukupuolivaikutusten arvioinnissa on kyse päätösten ja toimenpiteiden arvioimisesta siitä näkökulmasta, millaisia vaikutuksia niillä on tai voi olla eri sukupuoliin. Arviointi auttaa tunnistamaan mahdollisia sukupuolten välisiä eroja ja edistää niiden huomioimistavoitteiden asettelussa, suunnittelussa, päätöksenteossa ja toiminnassa. Yksi sukupuolivaikutusten arvioinneille usein asetetuista tavoitteista on tuoda näkyviin sukupuolen merkitystä sekä pohtia toiminnan sukupuolisensitiivisyyttä.⁷ Seuratuena arvioinnissa tämä tarkoittaa sukupuolineutraaliuteen nojaavien – muodollisesti tasa-arvoisten – käytäntöjen tosiasiallisten vaikutusten selvittämistä.

Tyttöjen ja poikien, miesten ja naisten liikuntakäyttytymisessä ja suosimissa lajeissa on eroja.⁸ Arvioinnissa kerätään ja kootaan yhteen taustatietoa siitä, miten ja missä määrin erot ilmenevät ja toteutuvat helsinkiläisellä seurakentällä.

Usein sukupuolivaikutusten arvioinnilla viitataan ennakoarviointiin – siihen, että vaikutuksia arvioidaan jo suunnittelun tai päätöksenteon valmistelun yhteydessä. Toisaalta näkökulma voi olla myös jälkikäteisarviointi. Silloin arviointi kohdistetaan olemassa oleviin toimintoihin tai käytäntöihin ja arvioinnin johtopäätöksinä esitetään toimenpidesuosituksia niiden kehittämiseksi.

Tämä arviointi on ensisijaisesti jälkikäteisarviointi. Arvioinnin kohde – kaupungin liikuntapalvelun seuratuksijärjestelmä – on olemassa oleva ja vakiintunut hallinnollinen rakenne. Nykymuotoonsa se asettui edellisen avustusuudistuksen tultua täysimääräisesti voimaan vuonna 2016. Tässä arvioidaan tutkimusluonteisesti ja tilastoaineiston perusteella sitä, miten uuden järjestelmän lähtökohdiksi asetetut tasa-puolisuus ja läpinäkyvyys toteutuvat toistuvissa resurssien siirroissa kaupungilta seuroille.

---

⁶ Helsingin kaupunki 2017.

⁷ Vrt. Mikola (toim.) & Sandt 2013, s. 31–35.

⁸ Ks. luku 2.

Subventoidun käytön vakiovuoroissa ja seura-avustuksissa on kyse merkittävästä tietyn vuosisyklin ja ennalta määriteltyjen periaatteiden mukaan toistuvista julkisten resurssien siirroista kaupungilta seuroille. Tilaresurssien ja avustusten ohella seuraturkijärjestelmän kolmas ulottuvuus on kaupungin ja seurojen kumppanuus muun muassa tilaratkaisuissa, toimintasisällöissä, olosuhteiden kehittämisessä ja tapahtumajärjestelyissä. Kumppanuuden ulottuvuus jää tässä arvioinnissa siltä osin tarkastelun ulkopuolelle, kun kyse on muuhun kuin avustuksiin tai vuorojenjakoon – siis suoraan resurssien siirtoon – liittyvästä yhteistyöstä kaupungin ja seuran tai seurojen välillä. Lähtökohtaisesti tasa-arvo ja tasapuolisuus ovat myös kumppanuuden keskeisiä periaatteita.

Arviointitehtävää ohjaavat seuraavat kysymykset:

- Missä määrin seuroille ja yhdistyksille vuosittain ennalta määritettyjen kriteerien ja laskentaperusteiden mukaisesti myönnettävät toiminta-, tilankäyttö- ja muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus tukevat eri sukupuolten seuraharrastamista?
- Missä määrin seurojen käyttöön keskitetyssä vuorojenjaossa myönnetty subventoidut vakiovuorot tukevat eri sukupuolten seuraharrastamista?
- Toteutuuko sukupuolten tasa-arvo helsinkiläisellä seurakentällä, missä määrin ja millä tavoin?

Vaikka järjestelmä on vakiintunut, se ei ole muuttumaton. Avustuskriteerit ja -laskenta sekä vuorojenjakoperusteet vahvistetaan vuosittain erillisillä päätöksillä. Arvioinnin johtopäätösten pohjalta esitetään toimenpidesuosituksia nykyisen järjestelmän kehittämiseksi.

Edellinen perusteellinen selvitys seuraturkijärjestelmästä ja sen eri ulottuvuuksista toteutettiin vuonna 2013. Selvitys taustoitti ja antoi suuntaviivat avustusjärjestelmän uudistukselle.⁹ Selvityksen esittämiin ehdotuksiin avustusjärjestelmän uudistamisesta tehtiin vaikutusten ennakoarviointi vuonna 2014.¹⁰ Kummassakaan selvitystyössä ei kuitenkaan tarkasteltu seuraturken tai sen uudistamisen sukupuolivaikutuksia. Kaupungin liikuntapalvelujen osalta tasa-arvoa on käsitelty omana asiakokonaisuutenaan liikuntaviraston sukupuolivaikutusten arvioinnissa vuonna 2007.

---

⁹ Ks. Vertainen / Helsingin kaupungin liikuntavirasto 2013.

¹⁰ Ks. Asikainen / Helsingin kaupungin liikuntavirasto 2014.

Helsingin kaupungin arviointikertomuksen 2016 mukaan liikuntavirastossa sukupuolten tasa-arvotyö oli vuoden 2016 tilanteessa vähäistä: Tavoitteena oli palvella liikunnan ja virkistuksen suhteen sukupuolten mahdollisia erilaisia kiinnostuksen kohteita ja varmistaa kaikille yhtäläinen tarjonta ja pääsy kaikkiin tiloihin. Virastolla ei kuitenkaan ollut omaa tasa-arvosuunnitelmaa tai käynnissä aloitteita, joissa sukupuolten tasa-arvoon olisi systemaattisesti kiinnitetty huomiota tai haastettu sukupuoliin liittyviä stereotyyppisiä asenteita. Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta toteaa, että liikuntaviraston (1.6.2017 toimialauudistuksesta lähtien liikunnan palvelukokonaisuuden) tulee ottaa sukupuolten tasa-arvo näkyvämmäksi osaksi toiminnan tavoitteita ja suunnitella toimenpiteitä sukupuolivaikutusten huomioon ottamiseksi investointeihin, hankintoihin ja avustusten kohdentamiseen liittyvässä suunnittelussa ja päätöksenteossa.¹¹

Liikunnan ja urheilun resurssien jakautuminen on valtakunnallinen kysymys.¹² Tasa-arvoasioista vastaava perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula lähti oman hallinnonalansa tasa-arvotekona selvittämään liikuntavuorojen jakautumista kunnissa tyttöjen ja poikien sekä naisten ja miesten kesken. Sosiaali- ja terveysministeriössä toteutettavan hankkeen hypoteesina on, että liikuntavuoroja jaetaan kunnissa epätasa-arvoisesti eri sukupuolille tyypillisten lajien välillä.¹³

Tämä arviointi vastaa omalta osaltaan sekä Helsingin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa että sosiaali- ja terveysministeriön hankkeessa esitettyyn problematiikkaan ja tiedontarpeeseen: tietoa ja varsinkin analysoitua tietoa resurssien kohdentumisesta on vähän. Arviointia varten koottiin yhteen merkittävä määrä kaupungin tietojärjestelmistä peräisin olevaa tilastotietoa. Tämä tieto muodostaa ensisijaisen arviointiaineiston. Aineistoa täydennettiin toteuttamalla helsinkiläisille seuroille tasa-arvokysely, jolla kartoitettiin sukupuolinäkökulmasta, millaisia helsinkiläiset seurat ovat, miten ne kokevat kaupungin seuratuon ja miten resurssit jakautuvat seurojen sisällä. Arviointimenetelmänä on käytetty tilastollista analyysiä, joka perustuu seuroil-

---

¹¹ Helsingin kaupunki 2016.

¹² Esim. Aikio 2016.

¹³ Sosiaali- ja terveysministeriö 2017.

le myönnettyjen euromääräisten avustusten ja tuntimääräisten subventoitujen vakiovuorojen jyvittämiseen suhteessa seurakohtaisiin harrastajamääriin sukupuolittain (nainen/mies) ja ikäryhmittäin (juniori/aikuinen) jaoteltuna. Menetelmät kuvaillaan tarkemmin luvuissa 3 (avustukset) ja 4 (vakiovuorot). Seurakyselyn tuloksia tarkastellaan erillään muusta aineistosta luvussa 5. Luvussa 6 vedetään yhteen arvioinnin eri osa-alueiden johtopäätökset ja esitetään toimenpidesuosituksia.

Arvioinnin tarkoituksena on tuottaa tietoa kaupungin seuroille myöntämien resurssien kohdentumisesta sukupuolittain sekä myös lajeittain ja seuraryhmittäin. Tavoitteena on:

- Rakentaa sukupuolitietoista tietopohjaa päätöksenteolle.
- Parantaa avustusten ja subventoitujen vakiovuorojen kohdentumisen perusteiden ja toteuman läpinäkyvyyttä seuroille sekä muille asiasta kiinnostuneille.

2. Taustaa

Helsinkiläinen liikuntaelämä on laaja ja monimuotoinen kokonaisuus. Kaupungissa on yli 2 000 liikuntapaikkaa, joista noin 500 hallinnoi ja hoitaa liikunnan palvelukokonaisuus.¹⁴ Pelkästään liikuntapalvelun sisä- ja ulkoliikuntatiloilla on vuosittain yli 10 miljoonaa käyntikertaa.¹⁵ Voidaan arvioida että, kun tähän kokonaisuuteen lisätään muun muassa yksityisten liikuntapaikkojen käyntikerrat sekä tilastoimattomat ulkoliikuntapaikkojen käyttökerrat, liikutaan useissa kymmenissä miljoonissa käyttökerroissa. Tässä arvioinnissa ei tarkastella helsinkiläisen liikuntaelämän kenttää koko laajuudessaan, vaan huomio kiinnittyy yhteen keskeiseen helsinkiläisen liikuntaelämän toimijakenttään: liikunta- ja urheiluseuroihin.

Helsinkiläisiä aktiivisesti toimivia seuroja on arviolta yhteensä noin 800. Niissä harrastetaan jopa 100 eri lajia ja monipuolisesti liikunnan ja urheilun erilaisia muotoja.¹⁶ Kaupungin liikuntapalvelu myönsi tarkasteluvuonna 2017 toiminta-, tilankäyttö- tai muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta 360 seuralle, järjestölle tai yhdistykselle. Näissä liikkuu avustushakemuksissa ilmoitettujen tietojen mukaan yhteensä noin 100 000 helsinkiläistä. Kuvio 1 havainnollistaa tätä moninaista toimijajoukkoa.

Tässä arvioinnissa seurat on jaettu ryhmiin sen perusteella, missä lajeissa ne ovat avustushakemuksissaan ilmoittaneet järjestävänsä toimintaa. Monilajiseuraksi on määritelty sellaiset seurat, joiden toiminta painottuu vähintään kahteen eri lajiryhmään. Siis mikäli seurassa harrastetaan esimerkiksi yleisurheilua ja voimistelua, seura on katsottu monilajiseuraksi. Sen sijaan, mikäli seuran lajivalikoimaan kuuluvat esimerkiksi koripallo, lentopallo ja salibandy, on seura katsottu sisäpeliseuraksi. Muut liikuntaa edistävät yhdistykset sekä erityis- tai eläkeläisjärjestöt on määritelty omiksi ryhmikseen riippumatta niissä harjoitettavista lajeista.¹⁷

---

¹⁴ Vertainen / Helsingin kaupungin liikuntavirasto 2013.

¹⁵ Helsingin kaupungin liikuntavirasto 2016.

¹⁶ Vertainen / Helsingin kaupungin liikuntavirasto 2013.

¹⁷ Liite 4.

Arviointitehtävää lähestyttäessä on keskeistä huomioida seurakentän moninaisuus niin toimijoiltaan kuin liikuntamuodoiltaan. Se toteutuuko tasa-arvo kaupungin seuratuessa, ei ole yksiselitteinen kysymys. Tässä luvussa aihetta pohjustetaan kahdesta tulokulmasta: käymällä läpi joitakin havaintoja sukupuolten välisistä eroista liikunnassa, ja tarkastelemalla, mitä tiedämme helsinkiläisistä seuraliikkujina.

Kuvio 1. Avustetut seurat seuraryhmittäin ja helsinkiläisten aktiiviharrastajien määrät vuoden 2017 avustushakemusten mukaan.

2.1 Sukupuolten väliset erot liikunnassa

Sukupuolten välillä on havaittavissa selviä eroja liikuntakäyttäytymisessä. Objektivisissa mittauksissa ja kyselytutkimuksilla on todettu, että miehet harrastavat enemmän reipasta tai rasittavaa liikuntaa ja naiset enemmän kevyttä liikuntaa. Pojat liikkuvat enemmän ja intensiivisemmin kuin tytöt. Ero on havaittu jo varhaiskasvuikässä, se kasvaa alakouluiässä ja pienenee nuoruudessa. Pojat osallistuvat keskimäärin useammin myös kilpailutoimintaan.¹⁸

Samaan aikaan monet lajit ovat harrastajamääriltään merkittävässä määrin mies- tai naisenemmistöisiä. Suurimmista lajeista esimerkiksi jalkapallo, jääkiekko ja salibandy ovat miesenemmistöisiä, kun taas voimistelu ja ratsastus naisenemmistöisiä. Painotukset eivät kuitenkaan välttämättä ole pysyviä. Muun muassa jalkapallossa on onnistuttu merkittävästi kasvattamaan tyttöjen määrää, ja esimerkkejä on myös muista lajeista, joissa on onnistuttu lisäämään lajin piirissä vähemmistönä olevan sukupuolen harrastajamääriä. Jalkapallo, vaikkakin on edelleen mies- ja poikaenemmistöinen, on noussut myös yhdeksi tyttöjen suosikkilajeista tanssin, voimistelun ja ratsastuksen rinnalle.¹⁹

Liikunnan ja urheilun päätöksenteossa, johtotehtävissä ja valmentajina naisten edustus on kasvanut 2010-luvun aikana, mutta edelleen naiset ovat näissä tehtävissä vähemmistönä. Sukupuolijakaumat eri lajeissa ja organisaatioissa vaihtelevat kuitenkin runsaasti.²⁰

Jenni Aikio on opinnäytetyössään selvittänyt suomalaisen liikuntatalouden ja resurssien jakautumisen suuria linjoja sukupuolinäkökulmasta. Hänen keskeinen havaintonsa on, että vuonna 2012 liikunnan ja urheilun rahoituksesta kohdentui naisille 44 prosenttia ja miehille 56 prosenttia. Aikion menetelmällä Helsingin kaupungin kaikista liikuntamenoista naisille kohdentui 48 prosenttia.²¹

Kimmo Suomen ym. tutkimus liikuntapaikkapalveluista ja tasa-arvosta tekee näkyväksi monia eroja siinä, miten erilaisten liikuntapaikkojen käyttö painottuu sukupuolittain. Tutkimuksessa tyttöjen eniten käyttämiksi liikuntapaikoiksi nousivat koulun liikuntasali, uimahalli, iso liikuntahalli, lajikohtainen sisäliikuntati-

---

¹⁸ OKM 2018.

¹⁹ Mononen ym. 2016; OKM 2018.

²⁰ OKM 2018.

²¹ Aikio 2016.

la ja hevosurheilualue. Poikien suosimiin liikuntapaikkoihin kuuluivat edellisistä koulun liikuntasali, iso liikuntahalli ja uimahalli sekä näiden lisäksi pallokenttä ja jäähalli.²²

Taloustutkimuksen Helsingin kaupungin liikuntavirastolle vuonna 2015 toteuttamassa kyselytutkimuksessa havaittiin eroja helsinkiläisten miesten ja naisten liikuntakäyttäytymisessä. Samassa tutkimuksessa selvitettiin erikseen myös helsinkiläisten lasten ja nuorten liikkumista. Lasten ja nuorten osalta sukupuoli ei kuitenkaan ollut taustamuuttujana.

Tutkimuksen perusteella naisten ja miesten liikunnan määrissä ei ole merkittäviä eroja. Havaittuja eroja selittävät sukupuolen sijaan vahvemmin muut tekijät kuten ikä ja sosioekonominen asema. Sen sijaan liikuntakäyttäytymisessä on jonkin verran eroja sukupuolten välillä: naiset liikkuvat miehiä useammin, mutta naisten liikuntakerran intensiteetti on yleensä hieman matalampi kuin miehillä. Miehet istuvat päivässä jonkin verran naisia enemmän.

Miehet (10 %) luonnehtivat itseään kyselyssä urheilijaksi naisia (4 %) useammin. Liikuntasuhteeltaan kuntoilijaksi itseään luonnehti suurin piirtein yhtä suuri osa miehistä (39 %) kuin naisista (38 %). Naiset (45 %) pitivät itseään miehiä (35 %) useammin arki- tai hyötyliikkujana. Satunnaisliikkujaksi itseään luonnehti useampi mies (13 %) kuin nainen (9 %). Sekä naisista että miehistä ainoastaan 3 prosenttia luonnehti itseään liikunnallisesti passiiviseksi.²³

Helsinkiin kohdentuneissa tutkimuksissa ja selvityksissä on todettu, että helsinkiläiset pojat harrastavat liikuntaa jonkin verran enemmän kuin tytöt ja tyttöistä suurempi osa liikkuu vain harvoin. Vieläkin vähemmän liikkuvat ulkomaalaistaustaiset tytöt. Myös suomalais- ja ulkomaalaistaustaisten poikien välillä on eroja liikuntatottumuksissa, joskaan ei niin isoja kuin suomalais- ja ulkomaalaistaustaisten tyttöjen välillä. Helsingin nuorisoasiainkeskuksen selvitys helsinkiläisnuorten liikuntamahdollisuuksista ja liikunnan esteistä osoittaa, että liikuntaharrastusten osalta selkeimmin paitsioon jäävät tytöt, ulkomaalaistaustaiset ja erityisesti ulkomaalaistaustaiset tytöt sekä ylipainoiset, motorisesti heikot ja vähävaraiset nuoret.²⁴

---

²² Suomi ym. 2012.

²³ Taloustutkimus 2015.

²⁴ Lehtinen 2015.

2.2 Helsinkiläiset seuraliikkujina

Helsinkiläisistä naisista 26 prosenttia ja miehistä 31 prosenttia vastasi Taloustutkimuksen kyselyssä olevansa mukana liikunnan vapaaehtoistoiminnassa tai kansalaistoiminnassa. Liikuntaseurassa mukana kertoi olevansa 17 % kaikista aikuisista vastaajista. Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien osuus näyttää olevan selvästi keskimääräistä suurempi niiden joukossa, jotka harrastavat liikuntaa seuroissa ja jotka käyttävät yksityisiä liikuntapalveluja. Urheilijaksi ja kuntoilijaksi itsensä määritelleet olivat keskimääräistä huomattavasti aktiivisempia liikunnan kansalaistoiminnassa. Eniten käytettyjä liikuntapaikkoja tutkimuksen mukaan ovat sisäsalit, ulkoilualueet ja -reitit, kevyenliikenteenväylät ja uimahallit. Urheilijoille ja kuntoilijoille – siis keskimääräisille seuraliikkujille – sisäsalit ja -hallit olivat selvästi eniten käytettyjä liikuntapaikkoja ja heidän keskuudessaan myös ulkokenttiä käytetään muita ryhmiä enemmän.²⁵

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) alueellinen terveystutkimus (ATH) esittää, että vähän yli 30 prosenttia helsinkiläisistä osallistuu aktiivisesti liikunta- ja urheiluseuratoimintaan. Ero Taloustutkimuksen tulokseen ei ole suuri, mutta THL:n tulosten mukaan naiset olisivat hivenen aktiivisempia seuraliikkujia. Ikäryhmittäin tarkasteltuna on kiinnostavaa, että 20–54-vuotiaiden ikäryhmässä sekä miehistä että naisista 32–33 prosenttia osallistuu seuraliikuntaan, kun taas 55–74-vuotiaista naisista seuraliikuntaan osallistuu lähes 40 prosenttia ja miehistä ainoastaan vähän yli 20 prosenttia. Eroa on myös yli 75-vuotiaiden ikäryhmässä: naisista seuraliikuntaan osallistuu vähän yli 20 prosenttia ja miehistä noin 15 prosenttia.²⁶

Taloustutkimuksen selvityksen mukaan kaksi kolmasosaa helsinkiläisistä 6–14-vuotiaista lapsista harrastaa liikuntaa seurassa, kun taas 15–17-vuotiaista nuorista seurassa liikkuu kaksi viidesosaa. Kilpailullinen harrastaminen on kuitenkin 15–17-vuotiaissa (28 %) yleisempää kuin 6–14-vuotiaissa (21 %). Puolet 6–17-vuotiaista on harrastanut seuraliikuntaa mutta on sittemmin lopettanut sen. Yleisimmiksi syiksi lopettamiselle tutkimus mainitsee kyllästymisen lajiin ja ajanpuutteen. Noin viidennes 15–17-vuotiaista osallistuu liikunnan vapaaehtoistyöhön, yleisimmin liikunta- ja urheiluseuroissa. Lasten ja nuorten eniten käyt-

---

²⁵ Taloustutkimus 2015.

²⁶ THL 2015.

²⁷ Taloustutkimus 2015.

tämiä liikuntapaikkoja ovat sisäsalit ja ulkokentät.²⁷ Tulokset ovat linjassa valtakunnallisen lasten ja nuorten liikuntakäyttämistä tutkineen LIITU-tutkimuksen tuloksiin, joiden mukaan 9–15-vuotiaista pojista 60 prosenttia ja tytöistä 57 prosenttia osallistuu urheiluseuratoimintaan.²⁸

Näiden tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että seurat liikuttavat merkittävää osaa helsinkiläisistä – erityisesti niitä helsinkiläisiä, jotka liikkuvat paljon. Taloustutkimuksen toteuttaman tutkimuksen käsitteillä nämä liikkujat voidaan nimetä profiileiltaan urheilijoiksi ja kuntoilijoiksi. Taulukot 1 ja 2 vetävät yhteen seurojen avustushakemuksissaan ilmoittamien tietojen pohjalta seuroissa aktiivisesti liikkuvien aikuisten sekä lasten ja nuorten määriä sukupuolittain eriteltynä.

---

²⁸ Ks. Mononen ym. 2016.

Taulukko 1. Aikuiset (yli 20-vuotiaat): helsinkiläiset aktiiviharrastajat seura-ryhmittäin vuonna 2017 avustetuissa seuroissa. Seurojen ilmoittama toteuma vuodelta 2016.

Seuraryhmä	Seurojen määrä	Miehet (osuus aikuisista)	Naiset (osuus aikuisista)	Aikuiset yht. (osuus kaikista harrastajista)
Jalkapallo	34	3 065 (70 %)	1 315 (30 %)	4 380 (25 %)
Muut ulkopelit	5	281 (63 %)	167 (37 %)	448 (65 %)
Voimistelu	28	732 (13 %)	4 728 (87 %)	5 460 (43 %)
Tanssi ja cheerleading	15	333 (25 %)	1 005 (75 %)	1 338 (51 %)
Sisäpelit	52	2 281 (63 %)	1 318 (37 %)	3 599 (42 %)
Kamppailulajit	39	3 154 (59 %)	2 207 (41 %)	5 361 (58 %)
Jääkiekko ja taitoluistelu	17	757 (52 %)	686 (48 %)	1 443 (22 %)
Muut jäälajit	6	667 (85 %)	118 (15 %)	785 (69 %)
Vesilajit	10	592 (47 %)	673 (53 %)	1 265 (33 %)
Miekkailu ja 5-ottelu	6	167 (62 %)	104 (38 %)	271 (69 %)
Tennis	8	554 (41 %)	784 (59 %)	1 338 (38 %)
Yleisurheilu	3	303 (56 %)	238 (44 %)	541 (29 %)
Muut lajit	50	4 286 (63 %)	2 548 (37 %)	6 834 (77 %)
Monilajiseurat (useita lajiryhmiä)	44	4 217 (52 %)	3 834 (48 %)	8 051 (46 %)
Erityis- tai eläkeläisjärjestöt	28	843 (32 %)	1 763 (68 %)	2 606 (96 %)
Muut liikuntaa edistävät yhdistykset	15	625 (33 %)	1 289 (67 %)	1 914 (66 %)
YHTEENSÄ	360	22 857 (50 %)	22 777 (50 %)	45 634 (46 %)

Taulukko 1 osoittaa, että helsinkiläisissä avustetuissa liikunta- ja urheiluseuroissa liikkuu jotakuinkin yhtä paljon niin naisia kuin miehiäkin. Aikuisten seuraliikkujien harrastaminen on hajautunut moniin lajeihin ja seuraryhmiin. Seuraryhmistä eniten aikuiset liikkuvat monilajiseuroissa, joiden kohdalla lajiryhmään perustuva määrittely ei ole mahdollinen sekä muiden lajien seuroissa, jotka järjestävät toimintaa eri lajeissa ratsastuksesta golfiin ja suunnistuksesta ampumaurheiluun. Näitä lajeja helsinkiläisessä seurakentässä edustaa yksi tai korkeintaan muutama avustettu seura. Lajiryhmistä voimistelulajit ja kamppailulajit ovat suosittuja aikuisten keskuudessa, samoin jalkapallo ja sisäpelit. Jotkin pienemmistä seuraryhmistä, muut

liikuntaa edistävät yhdistykset sekä erityisesti erityis- ja eläkeläisjärjestöt ovat harrastajiltaan selvästi aikuispainotteisia. Lajiryhmäkohtaisesti on havaittavissa sukupuolten välisiä eroja. Voimistelulajien ja tanssilajien sekä cheerleadingin harrastajista selvä enemmistö on naisia, kun taas jalkapallon, sisäpelien sekä joidenkin pienempien lajiryhmien harrastajista miehiä. Jääkiekko ja taitoluistelu muodostavat sikäli erityisen lajiryhmän, että suuri enemmistö jääkiekon harrastajista on miehiä ja taitoluistelun harrastajista naisia, jolloin lajiryhmän keskinäinen sukupuolijakauma näyttäytyy tasaisena.

Taulukko 2. Lapset ja nuoret (alle 20-vuotiaat): helsinkiläiset aktiiviharrastajat seuraryhmittäin vuonna 2017 avustetuissa seuroissa. Seurojen ilmoittama toteuma vuodelta 2016.

Seuraryhmä	Seurojen määrä	Pojat (osuus lapsista ja nuorista)	Tytöt (osuus lapsista ja nuorista)	Lapset ja nuoret yht. (osuus kaikista harrastajista)
Jalkapallo	34	10 209 (79 %)	2 700 (21 %)	12 909 (75 %)
Muut ulkopelit	5	172 (70 %)	74 (30 %)	246 (35 %)
Voimistelu	28	1 459 (21 %)	5 640 (79 %)	7 099 (57 %)
Tanssi ja cheerleading	15	118 (9 %)	1 186 (91 %)	1 304 (49 %)
Sisäpelit	52	3 182 (65 %)	1 714 (35 %)	4 896 (58 %)
Kamppailulajit	39	2 689 (70 %)	1 143 (30 %)	3 832 (42 %)
Jääkiekko ja taitoluistelu	17	2 857 (56 %)	2 260 (44 %)	5 117 (78 %)
Muut jäälajit	6	224 (63 %)	133 (37 %)	357 (31 %)
Vesilajit	10	1 220 (48 %)	1 328 (52 %)	2 548 (67 %)
Miekkailu ja 5-ottelu	6	83 (69 %)	38 (31 %)	121 (31 %)
Tennis	8	1 317 (60 %)	863 (40 %)	2 180 (62 %)
Yleisurheilu	3	573 (42 %)	782 (58 %)	1 355 (71 %)
Muiden lajien seurat	50	1 042 (52 %)	966 (48 %)	2 008 (23 %)
Monilajiseurat (useita lajiryhmiä)	44	5 736 (62 %)	3 569 (38 %)	9 305 (54 %)
Erityis- tai eläkeläisjärjestöt	28	69 (68 %)	33 (32 %)	102 (4 %)
Muut liikuntaa edistävät yhdistykset	15	506 (52 %)	459 (48 %)	965 (34 %)
YHTEENSÄ	360	31 456 (58 %)	22 888 (42 %)	54 344 (54 %)

Taulukkoon 2 (s. 15) kerätyt tiedot kertovat, että helsinkiläiset pojat harrastavat liikuntaa seuroissa useammin kuin tytöt. Käytössä ei ole tietoa harrastajien ikäjakaumasta. Tästä syystä ei ole todennettavissa, onko ero tasainen läpi ikäryhmien vai onko kyse esimerkiksi siitä, että pojat aloittavat harrastamisen tyttöjä nuorempana, tytöt lopettavat harrastuksen poikia aiemmin tai pojat harrastavat yhtäaikaisesti useammassa seurassa kuin tytöt. Kansallisessa LIITU-tutkimuksessa on todettu poikien harrastavan seuraliikuntaa jonkin verran enemmän (pojat 60 %, tytöt 57 %), mutta siinä tutkittu ikäryhmä (9–15-v.) oli rajatumpi kuin tässä tilastoinnissa (alle 20-v.). LIITU-tutkimuksen mukaan tytöt aloittavat seuraharrastamisen hieman poikia nuorempana eikä sukupuolten välillä ole eroja harrastettujen lajien määrässä.²⁹ Jos valtakunnallisten tutkimustulosten katsotaan edustavan helsinkiläisiä lapsia ja nuoria, niiden voi ajatella viittaavan siihen, että helsinkiläisten tyttöjen ja poikien välinen merkittävä ero aktiiviharrastajien määrässä syntyisi suurilta osin vanhemmissa ikäryhmissä. Varmuutta tälle tulokinnalle ei kuitenkaan ole.

Helsinkiläisten lasten ja nuorten keskuudessa jalkapallo on selvästi suosituin seuraharrastus. Poikien keskuudessa jalkapallo on suosituin ja nousee toiseksi suosituimmaksi myös tyttöjen keskuudessa, vaikka jalkapalloseurojen sukupuolijakauma on vahvasti poikiin painottunut. Tytöt harrastavat useimmin voimisteluseuroissa, joiden sukupuolijakauma on painottunut yhtä vahvasti tyttöihin kuin jalkapallon poikiin. Myös tanssiurheilun ja cheerleadingin seuraryhmässä tytöt ovat merkittävänä enemmistönä. Vastaavasti monet laji- tai seuraryhmät ovat poikaenemmistöisiä.

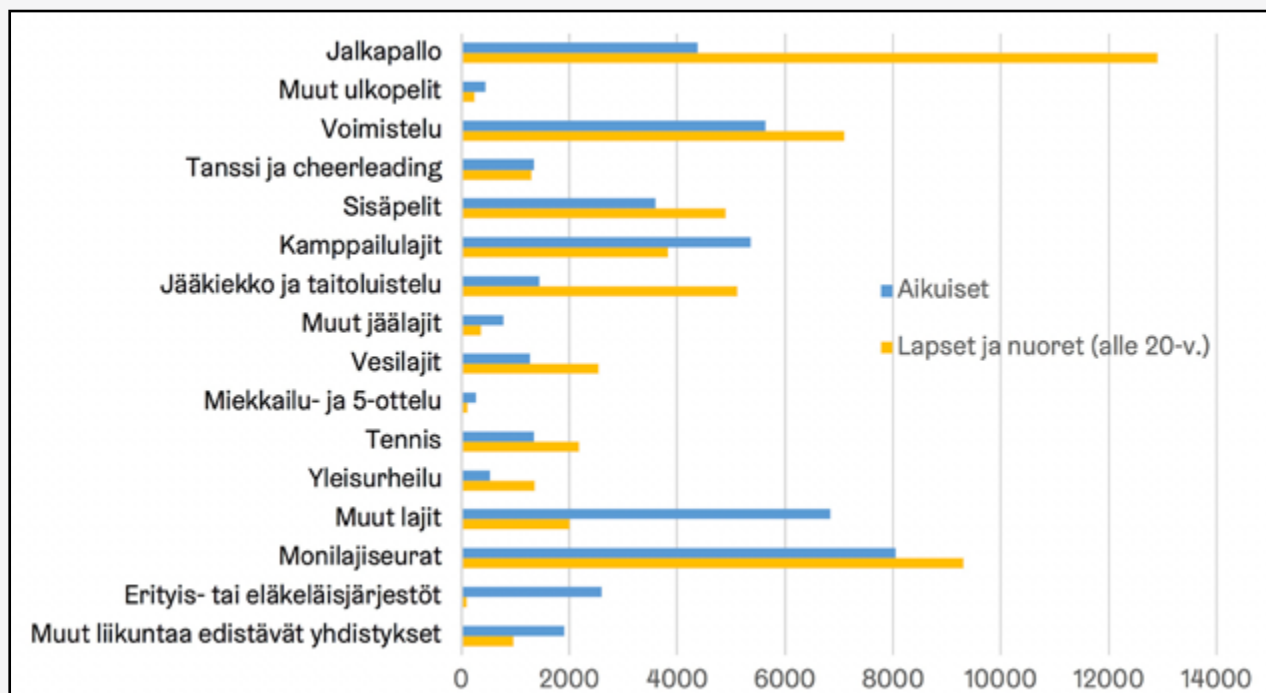
Kaavio 1 (s. 17) havainnollistaa seura- ja lajiryhmien harrastajamääriä sekä niiden jakaumia aikuis- ja junioriharrastajiin. Seuraharrastuksina jalkapallo, jääkiekko ja taitoluistelu, vesilajit sekä yleisurheilu ovat selvästi lasten ja nuorten lajeja. Aikuiset taas harrastavat suhteellisesti enemmän seura- ja harrastajamääriltään pienempiä lajeja ja tasaisemmin laajempaa lajikirjoa.

---

²⁹ Mononen ym. 2016.

Kaavio 1. Harrastajamäärät seuraryhmittäin

Aikion opinnäytetyössään esittämien laskelmien mukaan helsinkiläisissä seuroissa taloudelliset resurssit jakautuvat miesten ja naisten välillä jotakuinkin tasan suhteessa harrastajamäärään: arvio naisten osuudesta helsinkiläisten seurojen (n=41) jäsenistä oli 43 prosenttia, kun seurojen kuluista naisille kohdentui 44 prosenttia. Helsingissä kulut näyttävät jakautuvan huomattavasti muuta Suomea tasa-arvoisemmin, sillä Aikion selvitysten mukaan koko Suomessa naisten osuus seurojen jäsenistä olisi 46 prosenttia mutta kuluista vain 39 prosenttia.³⁰

³⁰ Aikio 2016, 79–80.

3. Avustusten arviointi

Tässä luvussa arvioidaan liikunnan palvelukokonaisuuden myöntämien toiminta-, tilankäyttö- ja muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusten kohdentumista sukupuolittain ja seuraryhmittäin. Arviointi tehdään vuonna 2017 myönnettyihin avustuksiin. Joissain yhteyksissä vuoden 2018 avustuksia hyödynnetään vertailutietona.

Liikunnan kansalaistoiminnan avustusperusteet sekä -prosessi uudistettiin vuonna 2016. Uudistuksen tavoitteita olivat lasten ja nuorten liikuntatoiminnan painottaminen, avustusjärjestelmän läpinäkyvyyden lisääminen sekä helsinkiläisten liikunta- ja urheiluseurojen tasapuolinen palvelu. Lisäksi pyrittiin selkeyttämään avustusten määräytymisperusteita ja myöntöprosessia.

Helsinkiläiset liikunta- ja urheiluseurat sekä liikuntatoimintaa järjestävät erityis- ja eläkeläisjärjestöt voivat hakea toiminta-, tilankäyttö- ja muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksia. Toiminta- ja tilankäyttöavustusten saamiseksi seurojen on täytettävä avustuskelpoisuudelle asetetut ehdot. Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta voivat hakea yhdistykset, jotka eivät täytä avustuskelpoisuuden ehtoja. Avustuskelpoisuutta ja edellä mainittuja avustuksia haetaan samalla hakemuslomakkeella liitteineen. Avustusten vuosittainen hakuaika ajoittuu tammi-helmikuulle.

Toiminta-avustuksen ja tilankäyttöavustuksen laskennassa painotetaan alle 20-vuotiaiden lasten ja nuorten toimintaa. Lisäksi toiminta-avustuksen laskennassa huomioidaan laatukertoimena koulutettujen ohjaajien ja valmentajien määrä. Toiminta-avustus on yleisluonteista avustusta, kun taas tilankäyttöavustus määräytyy hyväksyttävien vuokratulujen sekä tilojen enimmäistuntihintojen perusteella. Sukupuolta tai seurassa harrastettua lajia tai lajeja ei huomioida avustusten laskentaperusteina.³¹

Liikuntajaoston myöntämiin avustuksiin kaupungin talousarviosta on vuosina 2017 ja 2018 osoitettu 7 666 000 euroa. Vuonna 2017 tästä määrärahasta jaet-

---

³¹ Ks. avustuskelpoisuuden ehdot ja avustusten laskentaperusteet, liite 1.

tiin toiminta-avustuksina 2 miljoonaa euroa, tilankäyttöavustuksina 5,38 miljoonaa euroa ja muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksina 63 900 euroa. Vuonna 2018 avustustasot pysyivät jotakuinkin samoina.

Laskentaperusteiden lisäksi seurakohtaisiin avustusmääriin vaikuttavat avustuksiin käytettävissä oleva määräraha sekä avustettavien seurojen määrä ja toiminnan voluumi kyseisenä vuonna.

Toiminta-avustus, tilankäyttöavustus sekä muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus käsitellään omina alalukuinaan. Kunkin avustusmuodon laskentaperusteet ovat spesifejä. Tästä syystä niiden määriä ei ole perusteltua laskea yhteen, tarkastella yhtenä kokonaisuutena tai suhteessa toisiinsa.

Arviointi selkeyttää, millä perusteilla ja missä määrin seura-avustukset jakautuvat sukupuolten, aikuisten ja juniorien ja seuraryhmien välillä sekä niiden sisällä. Keskeinen kysymys on, tuottaako avustusjärjestelmä perusteettomia eroja sukupuolten välille siitä huolimatta, että sukupuolijakauma tai muutkaan sukupuoleen liittyvät seikat eivät lukeudu avustusperusteisiin.

Liikunnan palvelukokonaisuuden seura-avustusmuodoista tarkastelun ulkopuolelle rajataan tapahtuma-avustus, starttiavustus ja suunnistuskartta-avustus, joita haetaan tapauskohtaisesti erillisillä hakemuksilla.

3.1 Aineisto ja menetelmä

Arvioinnin aineistona on käytetty tietoja vuonna 2017 myönnettyistä toiminta-, tilankäyttö ja muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksista sekä seuraavia seurojen avustushakemuksissaan ilmoittamia vuoden 2016 toimintaa kuvaavia tietoja:

- Helsinkiläisten miesten (yli 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Helsinkiläisten naisten (yli 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Helsinkiläisten poikien (alle 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Helsinkiläisten tyttöjen (alle 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Seurassa harrastettu laji/lajit

Vertailutietoina on otettu huomioon vuonna 2018 myönnettyt vastaavat avustukset mutta ei mahdollisia muutoksia seurojen ilmoittamissa tiedoissa.

Arvioinnissa tarkastellaan seurakohtaisia avustuksia suhteessa seurojen ilmoittamien helsinkiläisten aktiiviharrastajien määriin. Kullekin seuralle myönnetty avustus jyvitetään laskennallisesti tasan kyseisen seuran helsinkiläisten aktiiviharrastajien kesken. Menetelmällä tuotetaan arvio avustusten kohdentumisesta eri ikäryhmille (juniori/aikuinen), sukupuolille (nainen/mies) sekä seuraryhmille³².

Liikunnan ja urheilun seuratoiminta on vapaata kansalaistoimintaa, jossa yhdistykset itse päättävät niille avustuskelpoisuuden ehtojen ja laskentaperusteiden mukaisesti myönnettyjen avustusten käytöstä ja kohdentamisesta. Tästä syystä arvioinnissa ei ole mahdollista tarkastella, miten avustukset tosiasiallisesti kohdentuvat seurojen sisällä.

3.2 Toiminta-avustus

Toiminta-avustusta myönnetään vuosittain avustuskelpoisille³³ määräaikaan mennessä hakemuksensa toimittaneille liikunta- ja urheiluseuroille sekä erityis- ja eläkeläisjärjestöille. Toiminta-avustus voi olla enintään 50 prosenttia hakijan järjestämästä liikuntatoiminnasta aiheutuvista kustannuksista. Liikuntaseurojen osalta toiminta-avustus on yleisluonteista avustusta, jonka kohdentamisesta seura itse päättää. Eläkeläis- ja erityisjärjestöjen kohdalla avustus kohdennetaan ainoastaan liikuntatoiminnasta aiheutuviin kuluihin.

Toiminta-avustuksen laskenta perustuu seuran hakemuksessaan ilmoittamiin edellisen vuoden aktiiviharrastajamääriin. Aktiiviharrastajalla tarkoitetaan seuran jäsentä, joka osallistuu samalle kohderyhmälle toteutetun ohjatun harjoitusryhmän toimintaan vähintään kymmenen kertaa kolmen kuukauden aikana. Laskennassa lapsi- ja nuorisotoiminnan painotus on 80 prosenttia ja aikuisten toiminnan painotus 20 prosenttia. Lisäksi laatukertoimena huomioidaan koulutettujen valmentajien ja ohjaajien määrä, minkä tarkoituksena on kannustaa seuroja laatuajatteluun.

Vuoden 2016 avustusjärjestelmän uudistuksessa avustusten laskentaperusteita muutettiin. Aiemmin avustuksen määrä perustui useisiin toiminnan mitareihin, joilla oli laskennassa omat painotuksensa. Niitä olivat muun muassa

---

³² Ks. seuraryhmäjako, liite 4.

³³ Ks. avustuskelpoisuuden ehdot, liite 1.

harjoitustuntien määrä, leiritoiminta sekä aktiiviharrastajien määrä. Vanhat laskentaperusteet tekivät merkittäviä eroja lajeiltaan ja toiminnaltaan erilais- ten seurojen välille. Uusissa laskentaperusteissa keskeisin mittari on aktiivi- harrastajien määrä riippumatta siitä, kuinka intensiivistä harrastaminen on.

Uuden laskennan voi katsoa palvelevan aiempaa tasapuolisemmin erilaisia harrastamisen muotoja. Painopisteenä on junioritoiminnan tukeminen. Vuo- sittain liikunnan kansalaistoiminnan avustuksista ositetaan toiminta-avus- tuksiin käytettävä määräraha. Tämä määräraha jaetaan laskentaperusteiden mukaisesti toiminta-avustusta hakeneiden avustuskelpoisten seurojen sekä erityis- ja eläkeläisjärjestöjen kesken. Tarkasteluvuosina 2017 ja 2018 toimin- ta-avustuksiin ositettiin yhteensä 2 miljoonaa euroa.

Myönnettyjen avustusten määrät eivät tällä hetkellä perustu yksinomaan uu- siin laskentaperusteisiin. Uuteen avustusjärjestelmään siirryttäessä otettiin käyttöön jarru, joka estää seuralle myönnettävän avustuksen pienenemisen enemmän kuin 10 prosenttia tai kasvun enemmän kuin 30 prosenttia silloin, kun syy muutokseen on uudistuneissa laskentaperusteissa. Jarrun tarkoituk- sena on ollut varmistaa, että uudet laskentaperusteet eivät aiheuta joiden- kin seurojen kohdalla kohtuuttoman suuria ja nopeita muutoksia avustuksen määrään.

Jarrun takia seurojen saamat avustukset ovat vasta vähitellen asettumassa uu- sien laskentaperusteiden mukaisiksi. Taulukko 2 (s. 22) kuvaa avustusten mää- riä ja niiden muutosta vuosien 2017 ja 2018 välillä usealla tavalla:

1. Junioritoimintaan painottuvien seuraryhmien avustukset suhteessa harrastajamäärään ovat keskimääräisesti suuria (jäähkiekko ja taitoluistelu), kohtuullisen suuria (tennis, yleisurheilu) tai selvässä kasvussa (jalkapallo, voimistelu, vesilajit).
2. Keskimääräistä enemmän avustusta suhteessa harrastajamääriin saavien seuraryhmien avustukset ovat selvässä (jäähkiekko ja taitoluistelu, tennis) tai melko selvässä (muut ulkopelit, tanssilajit ja cheerleading, yleisurheilu) laskussa.
3. Aikuisten toimintaan painottuvien seuraryhmien avustukset ovat laskussa (muut ulkopelit, kamppailulajit, muut jäälajit, miekkailu ja 5-ottelu). Poikke- us on aikuispainotteinen muiden lajien seuraryhmä, jolle myönnetyt avus- tukset suhteessa harrastajamääriin ovat ennestään olleet kohtuullisen pieniä.
4. Erityis- ja eläkeläisjärjestöjen avustukset suhteessa harrastajamääriin ovat pieniä, mutta niissä on havaittavissa merkittävää kasvua.

Taulukko 2. Toiminta-avustukset seuraryhmittäin ja suhteessa harrastajamääriin.

Seuraryhmä	Toiminta-avustus 2017	Toiminta-avustus 2017 / harrastaja	Aikuisten osuus harrastajista	Junioreiden osuus harrastajista	Toiminta-avustuksen muutos 2017–2018*
Jalkapallo	379 142 €	22 €	25 %	75 %	5 %
Muut ulkopelit	15 621 €	23 €	65 %	35 %	-10 %
Voimistelu	245 793 €	20 €	43 %	57 %	8 %
Tanssi ja cheerleading	64 322 €	24 €	51 %	49 %	-4 %
Sisäpelit	196 724 €	23 €	42 %	58 %	13 % **
Kamppailulajit	154 992 €	17 €	58 %	42 %	-2 %
Jääkiekko ja taitoluistelu	249 809 €	38 €	22 %	78 %	-8 %
Muut jäälajit	20 927 €	18 €	69 %	31 %	-4 %
Vesilajit	89 737 €	24 €	33 %	67 %	9 %
Miekkailu ja 5-ottelu	8 573 €	22 €	69 %	31 %	-3 %
Tennis	94 852 €	27 €	38 %	62 %	-26 % ***
Yleisurheilu	46 920 €	25 €	29 %	71 %	-5 %
Muut lajit	116 098 €	13 €	77 %	23 %	1 %
Monilajiseurat	295 260 €	17 €	46 %	54 %	0 %
Erityis- tai eläkeläisjärjestöt	21 228 €	8 €	96 %	4 %	8 %
YHTEENSÄ	2 000 000 €	21 €	45 %	55 %	1 %

* Vuosina 2017 ja 2018 myönnettyjen toiminta-avustusten vertailussa ovat mukana ainoastaan seurat, joille on myönnetty avustusta sekä vuonna 2017 että vuonna 2018.

** Sisäpeliseuroille myönnettyjen toiminta-avustusten merkittävä nousu perustuu yhteen seuraan, jonka toiminta-avustus nousi 99 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2018. Mikäli kyseinen seura jätetään vertailun ulkopuolelle, on sisäpeliseurojen toiminta-avustusten kasvu 0,4 prosenttia.

*** Tennisseurojen toiminta-avustuksen merkittävä lasku perustuu yhteen seuraan, jonka toiminta-avustus laski 49 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2018. Mikäli kyseinen seura jätetään vertailun ulkopuolelle, on tennisseurojen toiminta-avustuksen lasku 9 prosenttia.

Vuonna 2017 toiminta-avustusta myönnettiin yhteensä 344 seuralle. Seuraavassa eritellään, missä määrin seurakohtaiset toiminta-avustukset muuttuivat vuodesta 2017 vuoteen 2018:

- 123 seuran avustus laski uudistuneeseen laskentaan perustuvan maksimimäärän 10 prosenttia.
- 24 seuran avustus laski 3–9 prosenttia.

- 27 seuran avustus pysyi samalla tai lähes samalla tasolla (muutos -2–2 prosenttia).
- 34 seuran avustus kasvoi 3–10 prosenttia.
- 29 seuran avustus kasvoi 11–19 prosenttia.
- 71 seuran avustus kasvoi 30 prosenttia.
- 3 seuran avustuksessa on tapahtunut isompi muutos, joka ei perustu uudistuneeseen laskentaan.
- 33 vuonna 2017 toiminta-avustusta saanutta seuraa ei saanut toiminta-avustusta vuonna 2018.

Merkille pantavaa on toiminta-avustusten muutosten painottuminen maksimaaliseen laskuun tai kasvuun. Yli kolmasosalla (36 prosenttia) seuroista toiminta-avustus laski maksimimäärän. Vastaavasti noin viidesosalla (21 prosenttia) seuroista se kasvoi maksimimäärän.

Kolmasosalla (33 prosenttia) seuroista avustuksen muutos oli -9–19 prosenttia. Käytännössä näille seuroille vuonna 2018 myönnetyt avustukset vastasivat suurin piirtein laskentaperusteiden mukaista tasoa. Yksittäiselle seuralle ei kuitenkaan ole määriteltävissä lopullista avustustasoa suhteessa harrastajamääräänsä, koska toiminta-avustukseen varattu määräraha jaetaan vuosittain kaikkien avustuskelpoisten toiminta-avustusta hakeneiden seurojen kesken.

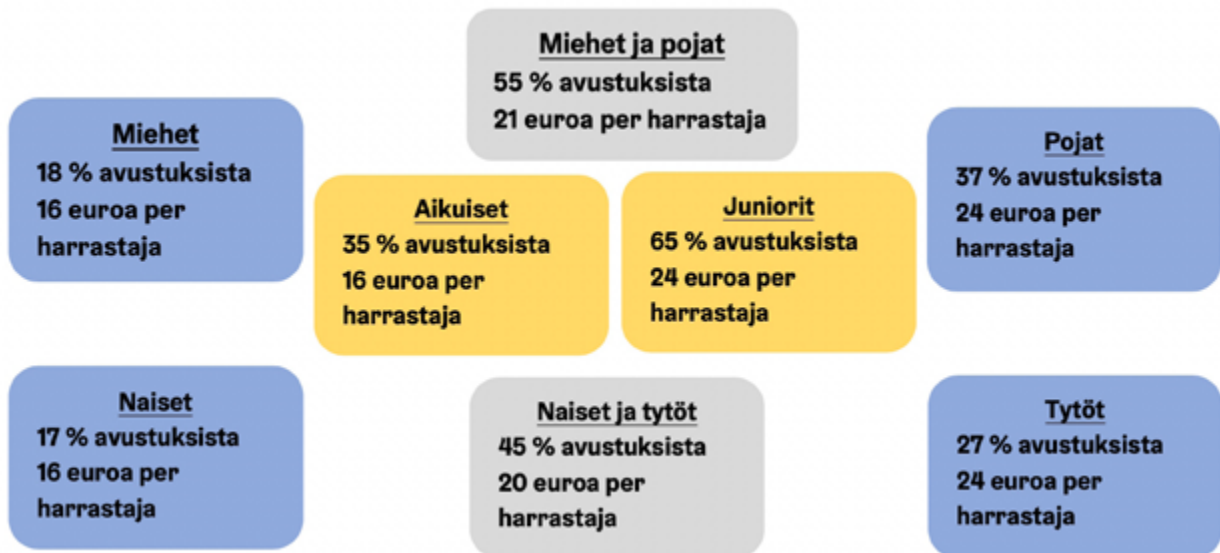
Noin 10 prosenttia vuonna 2017 avustetuista seuroista ei saanut toiminta-avustusta vuonna 2018. Nämä ovat harrastajamääriltään ja vuoden 2017 avustuksiltaan keskimäärin pieniä tai varsin pieniä sekä aikuisten toimintaan painottuvia seuroja. Niistä kymmenen kuuluu muiden lajien seuraryhmään.

Tarkasteltaessa yksittäisten seurojen vuoden 2017 avustuksia suhteessa harrastajamääriin on vaihteluväli merkille pantavan suuri. Suurimmillaan avustus oli 133 euroa ja pienimmillään 3 euroa yhtä harrastajaa kohden. Keskiarvoksi muodostuu 19 euroa, keskihajonnaksi 13 euroa ja mediaaniksi 17 euroa. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että jarruun perustuva laskutapa on merkittävässä määrin hidastanut avustustasojen muutosta varsinaisten laskentaperusteiden mukaisiksi.

Vuoden 2017 toiminta-avustusten kohdentumisessa ei käy ilmi sukupuolten välisiä eroja suhteessa harrastajamääriin. Sen sijaan pojille kohdentuu absoluuttisesti suurempi osa toiminta-avustuksista (37 %) kuin tytöille (27 %), sillä poikaharrastajien määrä on merkittävästi suurempi kuin tyttöharrastajien. Aikuis-

ten ja juniorien välinen ero perustuu siihen, että laskennassa lapsi- ja nuoriso-toimintaa painotetaan enemmän kuin aikuistoimintaa. Kuvio 2 havainnollistaa avustusten kohdentumista eri ryhmille.

Kuvio 2. Vuonna 2017 myönnettyjen toiminta-avustusten kohdentuminen absoluuttisesti ja suhteessa harrastajamääriin.

Toiminta-avustusten arvioinnin yhteenvedona todetaan seuraavaa:

- Uudet laskentaperusteet kohtelevat sukupuolia tasapuolisesti eivätkä välillisestikään tuota eroja sukupuolten välille.
- Uudet laskentaperusteet palvelevat erilaisia seuroja ja harrastamisen muotoja aiempia tasapuolisemmin.
- Jarrutetun laskennan vaikutuksesta avustusten tasapuolinen jako ei kuitenkaan tosiasiallisesti toteudu. Samassa yhteydessä on kuitenkin todettava, että jarrun käytön perusteet ovat ensimmäisinä avustusuudistuksen jälkeisinä vuosina katsottava tarkoituksenmukaisiksi.

3.3 Tilankäyttöavustus

Avustuskelpoiset seurat sekä erityis- ja eläkeläisjärjestöt voivat hakea tilankäyttöavustusta vuosittain toiminta-avustuksen hakemisen yhteydessä. Avustus myönnetään kohdennetusti muissa kuin kaupungin liikuntapalvelun hallinnoimissa tiloissa tapahtuvaan säännölliseen liikuntatoimintaan. Poikkeuksia ovat Helsingin kaupungin koulujen liikuntasalit, joiden ilta- ja vapaa-ajankäytön hallinnointi siirtyi liikuntapalvelulle vuonna 2017. Koska koulusalien ja liikuntapalvelun liikuntatilojen hinnoittelua ei ole yhdenmukaistettu, koulusalien vuokriin on edelleen voinut hakea tilankäyttöavustusta.

Nykymuotoinen tilankäyttöavustus otettiin käyttöön vuonna 2016. Se korvasi aiemmat tilatuen muodot: tuetun käytön tila-avustuksen ja vuokratuen. Uudistuksen ennakoitiin lisäävän liikuntaolosuhteiden saavutettavuutta niille lajeille ja seuroille, joille nykytilanteessa ei ole riittänyt tai ollut soveltuvia tiloja tuetun käytön laitoksissa. Yleisesti uudistuksen arvioitiin kohtelevan seuroja ja lajeja aiempaa tasavertaisemmin, selkeämmin ja läpinäkyvämmiin perustein. Uudessa tilankäyttöavustuksessa tuki kohdennetaan suoraan seuroille, kun aiemmin osa tuesta maksettiin tuetun käytön laitoksille, jotka vastasivat tuettujen tilavuorojen myöntämisestä seuroille.

Tilankäyttöavustus perustuu edellisen vuoden toteutuneisiin tilavuokriin sekä mahdollisiin muutoksiin tilankäytön tarpeessa hakuvuonna. Laskentaperusteita ovat liikunnan kansalaistoiminnan avustuksista vuosittain ositettava määräraha, hyväksytyt vuokratulot sekä tiloille määritellyt enimmäistuntihinnat³⁴. Laskennassa huomioitavien harjoitustuntien tulee olla säännöllisiä, ohjattuja, ja harjoitusryhmässä on oltava vähintään neljä henkilöä. Tilankäyttöavustusta painotetaan alle 20-vuotiaiden toimintaan. Seuran vuokraamassa tai itse hallinnoimassa liikuntatilassa otetaan huomioon seuran omaan säännölliseen harjoitustoimintaansa käyttämät tilavuorot ja vähentävästi muille käyttäjille myytyjen vuorojen tulot.³⁵

Käytännössä tilankäyttöavustus määräytyy pitkälti sen mukaan, kuinka paljon seura käyttää säännöllisiin harjoitustunteihinsa muita kuin liikuntapalvelun hallinnoimia ja subventoimia liikuntatiloja- ja paikkoja. Arvioinnissa ei ole ol-

---

³⁴ Vuosina 2017 ja 2018 tilankäyttöavustuksen enimmäistuntihinta oli 23 euroa/tunti. Poikkeuksena enimmäistuntihinnoiksi katsottiin uimahallin 25 metrin radan osalta 13 euroa/tunti, uimahallin 50 metrin radan osalta 16 euroa/tunti sekä jäähallissa alle 20-vuotiaiden tuntien osalta 42 euroa/tunti.

³⁵ Liite 1.

lut mahdollista huomioida seurojen sisäisiä eroja eri ryhmien harjoitusmäärissä, vaan seurakohtaisesta tilankäyttöavustuksesta on kohdennettu yhtä suuri osuus yksittäiselle harrastajalle riippumatta hänen sukupuolestaan ja iästään.

Tilankäyttöavustuksen kohdentumista arvioitaessa on huomioitava, että se ei ole toiminta-avustukseen verrattavaa yleisluonteista tukea seuran toimintaan. Sen sijaan se määräytyy säännöllisestä harjoitustoiminnasta syntyvien kulu- jen perusteella, eikä se kata niistä kuin verrattain pienen osuuden. Osuus, jonka se kattaa riippuu pitkälti tilavuokran hinnasta. Laskentaa voidaan lähestyä hypoteettisten esimerkkitapausten kautta:

Esimerkkitapaus A: *Seura vuokraa harjoitustoimintaansa liikuntatilaa, jonka tuntihinta on 100 euroa. Laskennassa enimmäistuntihinnaksi katsotaan 23 euroa/tunti, mikä lasketaan hyväksytyksi vuokrakuluksi. Seura harjoittelee tilassa kerran viikossa harjoituskauden kestäessä yhdeksän kuukautta, jolloin vuoro toistuu vuoden aikana 39 kertaa. Vuoden kulutoteumaksi seuralle muodostuu siis 3 900 euroa. Tilankäyttöavustuksen laskennassa hyväksytyiksi vuokrakuluiksi katsotaan 897 euroa. Lopulliseen avustuksen määrään vaikuttaa tämän lisäksi se, kuinka paljon tilankäyttöavustukseen varattua määrärahaa on käytössä suhteessa kaikkien seurojen ilmoittamiin hyväksyttäviin vuokrakuluihin. Vuonna 2017 tilankäyttöavustus kattoi keskimäärin 67 prosenttia ja seurakohtaisesti 60–68 prosenttia hyväksytyistä vuokrakuluista. Siten esimerkkiseuran tilankäyttöavustukseksi olisi määritynyt keskimääräisen avustusprosentin mukaan noin 600 euroa. Näin ollen toteutuneista kuluista seuran katettavaksi olisi jäänyt noin 85 prosenttia, eli 3 300 euroa.*

Esimerkkitapaus B: *Seura on hakenut ja sille on myönnetty vakiovuoro kaupungin liikuntatiloihin. Tilan subventoitu tuntihinta on 30 euroa (aikuiset) tai 6 euroa (alle 20-vuotiaat). Jos vuoro toistuisi yhdeksän kuukauden aikana 39 kertaa, kulutoteumaksi muodostuisi 1 170 euroa tai 234 euroa. Liikuntapalvelun hallinnoiman tilan subventoituun vuokraan ei myönnetä tilankäyttöavustusta.*

Esimerkkitapaus A:ssa seura sai tilankäyttöavustusta, mutta senkin jälkeen seuran katettavaksi jäi vuokrakuluja noin 3 300 euroa. Esimerkkitapaus B:ssä tilavuokrasta muodostui seuralle kustannuksia yhteensä 1 170 euroa tai 234 euroa. Mitä enemmän seuralla olisi harjoitusvuoroja, sitä suuremmaksi kasvaisi erotus tilankäyttöavustuksen kattavuuden ja liikuntapalvelun tilojen subventoidusta käytöstä syntyvien kustannusten välillä.

Edellinen tarkastelu havainnollistaa sitä, että tilankäyttöavustus on ymmärrettävä toiminta-avustuksen ylittäväksi tueksi erityisesti niille seuroille, joita liikuntapalvelun hallinnoimat liikuntatilat eivät palvele riittävästi tai lainkaan.

Tilakustannuksissa on huomattavia eroja erilaisten lajien, harrastajaryhmien ja harjoitusajankohtien välillä sekä absoluuttisesti että suhteessa siihen, kuinka paljon harrastajia harjoitusvuorolle osallistuu. Joka tapauksessa voidaan todeta, että liikuntapalvelun hallinnoimien tilojen subventoitu käyttö on merkittävä resurssien siirto kaupungilta seuroille ja sen merkitys kaupungin seuratu-
kijärjestelmässä on suuri. Käytännössä silloin kun seuran on mahdollista saada harjoitusvuoroja liikuntapalvelun tiloihin, on se seuralle keskimäärin merkittävästi edullisempi vaihtoehto kuin muissa tiloissa harjoittelemine-
n – tilankäyttöavustus huomioiden.

Osa tilankäyttöavustuksesta kohdennetaan vuosittain jääkiekko- ja taitoluistelu-
seuroissa liikkuvien lasten ja nuorten säännöllisten harjoitusvuorojen vuokra-
riin ns. clearing-järjestelmän kautta. Seurat ovat sopineet clearing-järjestel-
mästä keskenään ja sitä hallinnoi Jääkenttäsäätiö. Clearing-määrärahan koh-
dentumista arvioidaan tässä luvussa erillään muusta tilankäyttöavustuksesta.

Tarkasteluvuonna 2017 tilankäyttöavustuksiin ositettiin yhteensä 5,38 miljoonaa
euroa, josta clearing-määrärahana jaettiin 940 000 euroa. Tilankäyttöavustusta
myönnettiin yhteensä 275 seuralle ja clearing-määräraha kanavoitui Jääkenttä-
säätiön kautta juniorien jääkiekko- ja taitoluistelutoimintaan yhteensä 16 seuralle.

Taulukkoon 3 (s. 28) on koottu vuosien 2017–2018 tilankäyttöavustukset seu-
raryhmittäin ja suhteessa harrastajamääriin. Arvioinnissa tarkastellaan ensi-
sijaisesti vuoden 2017 avustuksia. Vertailu vuoden 2018 avustuksiin osoittaa
sen, että avustustasot eivät ole pysyviä, vaan seurakohtaiset muutokset toi-
minnassa kumuloituvat ja aiheuttavat muutoksia kaikkien seurojen avustusta-
soon, vaikka laskentaperusteet ja avustuksiin käytettävissä oleva määräraha
pysyisivät ennallaan.

Taulukko 3. Tilankäyttöavustukset seuraryhmittäin ja suhteessa harrastajamääriin.

Seuraryhmä	Tilankäyttö-avustus 2017	Osuus vuoden 2017 tilankäyttö-avustuksista	Tilankäyttö-avustus 2017 / harrastaja	Tilankäyttö-avustus 2018*	Osuus vuoden 2018 tilankäyttö-avustuksista
Jalkapallo	657 112 €	15 %	38 €	749 612 €	16,9 %
Muut ulkopelit	25 733 €	0,6 %	37 €	24 305 €	0,6 %
Voimistelu	290 331 €	6,5 %	23 €	328 142 €	7,4 %
Tanssilajit ja cheerleading	158 580 €	3,6 %	60 €	179 561 €	4,1 %
Sisäpelit	592 748 €	13,3 %	70 €	644 829 €	14,6 %
Kamppailulajit	458 023 €	10,3 %	50 €	527 825 €	11,9 %
Jääkiekko ja taitoluistelu	305 947 €	6,9 %	47 €	231 446 €	5,2 %
Muut jäälajit	36 958 €	0,8 %	32 €	35 987 €	0,8 %
Vesilajit	258 523 €	5,8 %	68 €	211 649 €	4,8 %
Miekkailu ja 5-ottelu	23 762 €	0,5 %	61 €	21 022 €	0,5 %
Tennis	585 663 €	13,2 %	166 €	556 991 €	12,6 %
Yleisurheilu	915 €	0,0 %	0,5 €	860 €	0,0 %
Muut lajit	122 522 €	2,8 %	14 €	117 164 €	2,6 %
Monilajiseurat	862 740 €	19,4 %	50 €	731 282 €	16,5 %
Erityis- tai eläkeläisjärjestöt	62 210 €	1,4 %	23 €	64 220 €	1,5 %
YHTEENSÄ	4 441 767 €	100 %	46 €	4 424 295 €	100 %

* Vuoden 2018 avustusten tarkastelu on rajattu seuroihin, jotka ovat saaneet tilankäyttöavustusta vuonna 2017.

Selvästi eniten tilankäyttöavustusta suhteessa harrastajamäärään myönnetään tennisseuroille. Tämä perustuu siihen, että kaupungin liikuntapalvelu ei hallinnoi tennisharjoitteluun soveltuvia tiloja, eikä tennisseuroilla siten ole juuri lainkaan vakiovuoroja liikuntapalvelun tiloissa. Seuraavaksi eniten tilankäyttöavustusta suhteessa harrastajamäärään saavat sisäpeli- ja vesilajiseurat, joilla on vakiovuoroja myös liikuntapalvelun hallinnoimissa liikuntatiloissa.³⁶ Absoluuttisesti eniten tilankäyttöavustusta kohdentuu jalkapallo- ja monilajiseuroille. Yleisurheilussa tilojen käyttö ei juuri aiheuta seuroille vuokratuloja.

³⁶ Vrt. luku 4.

Vaihteluvälit seuraryhmien sisällä ovat suuria. Kamppailulajien seuraryhmässä suurin harrastajakohtainen tilankäyttöavustus on 357 euroa ja kahdella muulla seuralla yli 200 euroa, kun seuraryhmän keskiarvo on 50 euroa harrastajaa kohti. Muiden lajien seuraryhmässä suurin harrastajakohtainen avustus on 270 euroa ja vesilajeissa 332 euroa. Isoimmissa seuraryhmissä voidaan tehdä vertailua myös lajien välillä. Esimerkiksi sisäpeleissä koripallo ja roller derby saavat eniten (84 euroa) harrastajakohtaista avustusta. Seuraavina tulevat salibandy (74 euroa), sulkapallo (66 euroa), lentopallo (61 euroa) ja käsipallo (55 euroa), kun taas pöytätennis seurat eivät saa lainkaan tilankäyttöavustusta. Tanssiseurat saavat avustusta 29 euroa ja vastaavasti samaan seuraryhmään kuuluvat cheerleading seurat 91 euroa harrastajaa kohti. Voimisteluseuroissa telinevoimistelun harrastajakohtainen avustus on 9 euroa ja muiden voimistelulajien seurojen 30 euroa.

Kun tarkasteluun liitetään clearing-määräraha (taulukko 4), käy ilmi, että jääkiekko- ja taitoluisteluseuroille myönnetään seuraryhmistä eniten tilankäyttöavustusta. Jääkenttäsäätiön hallinnoiman clearing-järjestelmän piirissä ovat jääkiekko- ja taitoluisteluseurojen juniorit. Clearingissä jäsen tunnihinta on seuralle sama hallista ja ajankohdasta riippumatta. Käytännössä Jääkenttäsäätiö tasaa tunnihinnan eri jäähallien välillä. Tilankäyttöavustuksen laskentaperusteiden 42 euron enimmäistunnihinta korvataan clearing-määrärahasta ja seurat maksavat harjoitustunneistaan sen ylittävän osan. Lisäksi jääkiekko- ja taitoluisteluseurat voivat hakea tilankäyttöavustusta aikuisten sekä clearingin piiriin kuulumattomiin junioreiden tilavuokriin, kuten muutkin seurat.

Taulukko 4. Clearing-määrärahan kohdentuminen jääkiekko- ja taitoluisteluseurojen junioreille.

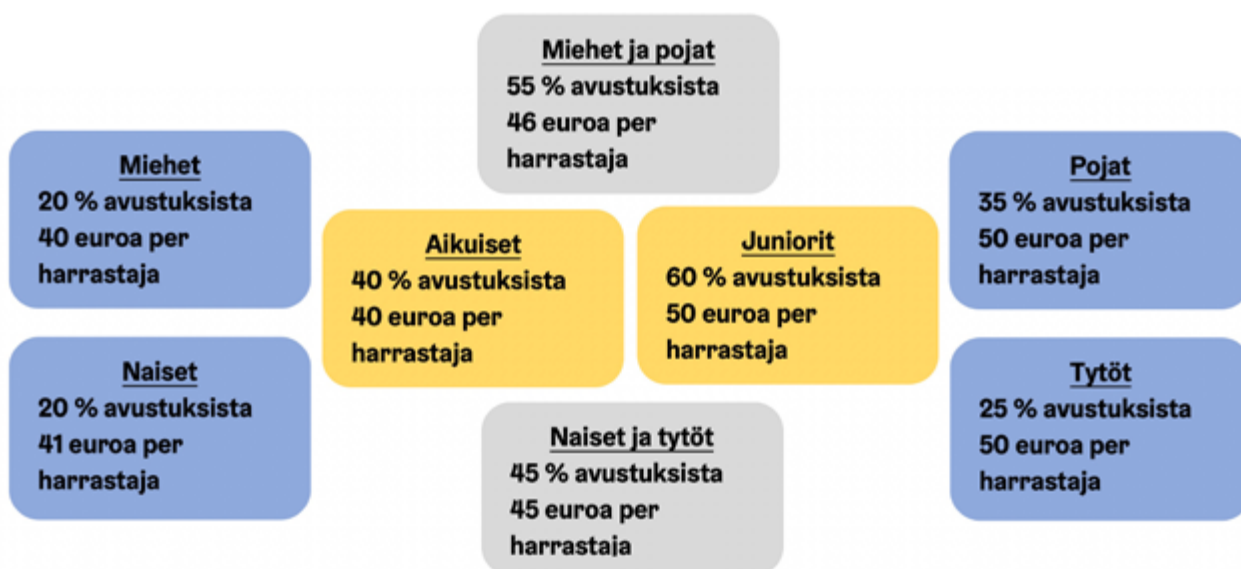
Seuraryhmä	Clearing-tunnit 2017	Clearing-avustus 2017	Clearing-avustus 2017 / junioriharrastaja
Jääkiekko	15 225 h	555 252 €	207 €
Taitoluistelu	9 977,75 h	363 887 €	149 €
YHTEENSÄ*	25 202,75	919 139 €	165 €

* Clearing-järjestelmässä monilajiseuroille kohdentuva 572 harjoitustunnin ja 20 861 euron osuus on rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

Clearing-määrärahan kohdentumisen arviointi pohjautuu Jääkenttäsäätiön ilmoittamiin seurakohtaisiin clearing-tuntien määriin, jotka on eritelty taulukossa 4 (s. 29). Sekä absoluuttisesti että suhteutettuna junioriharrastajien määriin jääkiekkoseuroille on myönnetty clearing-järjestelmässä enemmän harjoitustunteja kuin taitoluisteluseuroille.

Tilankäyttöavustuksen kokonaistarkastelu (kuvio 3) osoittaa, että avustus kohdentuu sukupuolittain tasaisesti suhteessa harrastajamääriin. Sen sijaan seura ryhmien sisällä eroja syntyy molempiin suuntiin, sillä tilankäyttöavustus vaihtelee merkittävästi seuroittain. Absoluuttisesti suurempi osuus avustuksista kohdentuu pojille kuin tytöille, koska poikien osuus aktiiviharrastajista on suurempi.

Kuvio 3. Vuonna 2017 myönnettyjen tilankäyttöavustusten kohdentuminen absoluuttisesti ja suhteessa harrastajamääriin.

Clearing-avustuksesta pojille kohdentuu 63 prosenttia (202 euroa per poika) ja tytöille 37 prosenttia (151 euroa per tyttö). Ero perustuu siihen, että poikaenemmistöinen jääkiekko saa clearing-järjestelmässä enemmän tunteja kuin tyttöenemmistöinen taitoluistelu, kuten taulukko 4 osoitti. Koska clearing-avustusta jaetaan vuosittain noin 950 000 euroa, eroa resurssien kohdentumisessa sukupuolittain voi pitää varsin merkittävänä. Tässä arvioinnissa ei kuitenkaan ole ollut mahdollista pureutua Jääkenttäsäätiön ja jääurheiluseurojen vuorojenjakokäytäntöön.

Tilankäyttöavustusten arvioinnin yhteenvedona todetaan seuraavaa:

- Tilankäyttöavustuksen laskentaperusteet kohtelevat sukupuolia tasapuolisesti eivätkä välillisestikään tuota eroja sukupuolten välille.
- Tilankäyttöavustuksen laskentaperusteet kohtelevat eri seuraryhmiä kohtuullisen tasapuolisesti, joskin niissä huomioidaan vain osittain lajien väliset erot tilakustannuksissa.
- Erillisen clearing-määrärahan ja -järjestelmän myötä jääkiekko- ja taitoluistelujuniorit saavat keskimäärin merkittävästi enemmän tilatukea kuin muiden seurojen aktiiviharrastajat.
- Tilankäyttöavustuksesta ositetusta ja Jääkenttäsäätiön hallinnoimasta clearing-määrärahasta kohdentuu suurempi osa poikajunioireille kuin tyttöjunioireille. Ero perustuu siihen, että poikaenemmistöiselle jääkiekolle on myönnetty enemmän clearing-vuoroja kuin tyttöenemmistöiselle taitoluistelulle.
- Avustusmuotona tilankäyttöavustus ei ole rinnastettavissa seuran toimintaa yleisluonteisesti tukevaan toiminta-avustukseen. Sen sijaan tilankäyttöavustus on ymmärrettävä tukimuotona niille seuroille, joiden käytettävissä ei ole riittävästi tai lainkaan kaupungin subventoimia liikuntatiloja ja -paikkoja.

3.4 Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus

Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta voivat hakea säännöllistä liikuntatoimintaa järjestävät helsinkiläiset yhdistykset, jotka eivät täytä avustuskelpoisuuden ehtoja, eivätkä siksi voi saada toiminta- ja tilankäyttöavustuksia. Keskeisen eron avustuskelpoisuuden kriteereihin tekee se, että muun liikuntaa edistävän yhdistyksen liikuntamuoto ei ole edustettuna liikunnan ja urheilun valtakunnallisissa liikunnan ja urheilun keskusjärjestöissä eikä kuulu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien liikuntajärjestöjen valtionavustusten piiriin. Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus on harkinnanvarainen, sitä painotetaan lasten ja nuorten liikunnan tukemiseen ja sen perusteena käytetään toiminnan volyyymia. Avustus on yleisluonteista ja yhdistys päättää itse sen kohdentamisesta.³⁷

Vuonna 2017 muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta myönnettiin 15 yhdistykselle yhteensä 63 900 euroa. Taulukko 5 (s. 32) kuvaa avustusten kohdentumista sukupuolittain ja ikäryhmittäin.

---

³⁷ Liite 1.

Taulukko 5. Vuonna 2017 myönnettyjen muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusten kohdentuminen sukupuolittain ja ikäryhmittäin.

	Aktiiviharrastajien määrä	Osuus avustuksista (€)	Osuus avustuksista (%)	Avustus / harrastaja
Miehet	625	13 515 €	21 %	22 €
Naiset	1 289	14 877 €	23 %	12 €
AIKUISET	1 914	28 392 €	44 %	15 €
Pojat	506	13 336 €	21 %	26 €
Tytöt	459	22 172 €	35 %	48 €
JUNIORIT	965	35 508 €	56 %	37 €
YHTEENSÄ	2 879	63 900 €	100 %	22 €

Absoluuttisesti eniten muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta kohdentuu tytöille, vaikka tytöt ovat pienin ryhmä näiden yhdistysten aktiiviharrastajista. Tarkasteltuja yhdistyksiä on kuitenkin niin vähän ja avustusten määrät niin pieniä, että pidemmälle meneviä johtopäätöksiä aineistosta ei ole mahdollista tehdä. Eroja avustusten kohdentumisessa selittää esimerkiksi se, että edellisen vuoden vuokrat huomioidaan avustuksen laskennassa niiden yhdistysten osalta, jotka ovat liittäneet avustushakemukseensa tilankäyttöliitteen. Myönnetyn avustuksen määrä vaihtelee yhdistysten välillä merkittävästi. Aineistossa suurin avustus harrastajaa kohden on 56 euroa ja pienin 4 euroa.

Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusten arvioinnin yhteenvedona todetaan seuraavaa:

- Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksen laskentaperusteet eivät ole yhtä selkeät kuin toiminta- ja tilankäyttöavustusten laskentaperusteet. Ei ole mahdollista arvioida, kuinka tasapuolisesti harkinnanvarainen avustus kohtelee sitä saavia yhdistyksiä suhteessa toisiinsa.
- Seuratukijärjestelmä kohtelee lajiliittojen ja muiden valtakunnallisten liikunnan ja urheilun keskusjärjestöjen alle organisoituneita seuroja yhdenmukaisemmin perustein kuin muunlaista liikuntatoimintaa järjestäviä yhdistyksiä. Käytännössä tämä saattaa asettaa muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta saavat yhdistykset muita liikunta- ja urheiluseuroja huonompaan asemaan. Tähän viittaa se, että tämän arvioinnin aineistossa näiden yhdistysten osuus kaikista aktiiviharrastajista oli 2,9 prosenttia mutta niille myönnettyjen avustusten osuus kaikista avustuksista vain 0,9 prosenttia.

4. Vakiovuorojen arviointi

Seuraavassa arvioidaan liikunnan palvelukokonaisuuden kumppanuusyksikön seuroille myöntämien subventoitujen vakiovuorojen kohdentumista. Tarkastelu rajataan keskitetyn vuorojenjaon piirissä oleviin liikuntatiloihin ja -paikkoihin.

Tässä vakiovuorolla tarkoitetaan tilavuoroa, joka on myönnetty seuran käyttöön koko talvikaudelle 2017–2018 tai kesäkaudelle 2017 tai vaihtoehtoisesti toistuvana tilavuorona osalle näitä kausia. Liikuntapalvelussa sisäliikunnan talvikaudeksi katsotaan syyskuu–toukokuu (n. 9 kk) ja kesäkaudeksi kesäkuu–elokuu (n. 3 kk). Ulkoliikunnan talvikaudeksi määritellään marraskuu–huhtikuu (n. 6 kk) ja kesäkaudeksi toukokuu–lokakuu (n. 6 kk).

Myös muut helsinkiläiset liikunta- ja urheiluseurat, liikunnallista nuorisotyötä tekevät yhdistykset, taiteen perusopetusta järjestävät yhteisöt sekä muut yhteisöt, yritykset ja yksityishenkilöt ovat oikeutettuja hakemaan vakiovuoroja. Muiden kuin avustettujen seurojen osalta käytettävissä ei kuitenkaan ole määrällistä tietoa tilojen käyttäjistä tai heidän sukupuolestaan.

Liikuntapalvelu hallinnoi keskitetyn vuorojenjaon osalta kahta tilakokonaisuutta: (1) liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikat (liikuntahallit, -tilat sekä ulkoliikuntapaikat) ja (2) koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajan käyttö.³⁸

Vakiovuorot myönnetään seuroille ja muille käyttäjille hakemusten perusteella. Vuorojen haku tapahtuu keskitetysti määrättynä hakuaikana. Hakuajan ulkopuolella saapuneet hakemukset voidaan ottaa huomioon ainoastaan siinä tapauksessa, että vuoroja on jäänyt jakamatta. Yksittäisvuorot kilpailu-, ottelu- tai turnaustapahtumiin tai muuhun toimintaan myönnetään erillisarvioinnin perusteella, minkä takia tässä ei tarkastella yksittäisvuoroja vakiovuorojen arvioinnin yhteydessä.

Helsinkiläisten koulujen liikuntasalien vuorojenjako siirtyi opetusvirastolta liikuntapalvelun järjestettäväksi talvikaudesta 2017–2018 lähtien. Siksi kouluosaleihin kesäkaudella 2017 myönnettyt vakiovuorot rajataan tässä tarkastelun ulkopuolelle.

---

³⁸ Ks. liitteet 2 ja 3

Kaikki liikunnan palvelukokonaisuuden tai kaupungin muiden toimialojen hallinnoimat liikuntatilat ja -paikat eivät kuulu keskitetyn vuorojenjaon piiriin.³⁹ Nämä liikuntapaikat rajautuvat tarkastelun ulkopuolelle. Tarkastelun ulkopuolelle jäävät myös liikuntapalvelun ja aktiivisten seuratoimijoiden yhteistyöllä syntyneet liikuntapaikat, kuten jalkapallon yhteistoimintakentät, sekä muut laitokset ja säätiöt, joissa kaupunki on mukana, mutta joiden vuorojenjakoa se ei hallinnoi. Taulukossa 6 on eritelty vuoden 2017 liikunnan laitos- ja säätiöavustukset.

Taulukko 6. Liikunnan laitos- ja säätiöavustukset vuonna 2017.

Laitos	Avustus 2017
Helsinki Stadion Oy	200 000
Jääkenttäsäätiö	863 000
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy	573 000 €
Stadion-säätiö	1 648 000 €
Urheiluhallit Oy	3 202 000 €
Vuosaaren Urheilutalo Oy	2 175 000 €
Lauttasaaren Yksityiskoulujen kannatusyhdistys ry	77 000 €
Nuorisojääkenttä Oy	77 000 €
Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö	77 000 €
Suomen Urheilumuseosäätiö	20 000 €
Tapanilan Urheilutalossäätiö	26 000 €
Urhea	87 000 €
YHTEENSÄ	9 025 000

³⁹ Ks. Helsingin kaupunki:

Sisäliikuntapaikat: <http://www.hel.fi/helsinki/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/sisaliikuntapaikat/sisaliikuntapaikat/>;

Ulkoliikuntapaikat: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/ulkoliikuntapaikat/>

Lisäksi merkittävä osa eri lajien olosuhteista on yksityisomistuksessa.⁴⁰ Arviointi ei siis kata koko helsinkiläistä laajaa ja omistus- sekä organisoitumispuoleltaan pirstaleista liikunnan olosuhdeverkostoa. Sen sijaan tarkastelu kohdistuu liikuntatiloihin ja -paikkoihin, joiden käyttövuorot myönnetään määriteltyjen kriteerien perusteella.⁴¹ Kaupunki subventoi merkittävästi näiden tilojen käytöstä perittäviä maksuja.

Subventoitua käyttöä ei tule kuitenkaan nähdä irrallisena muista seurojen tukimuodoista. Erityisesti vakiovuorojen kohdentumista on tarkasteltava suhteessa edellä käsiteltyyn tilankäyttöavustukseen, jolla tuetaan euromääräisesti seurojen maksamia tilavuokria muiden kuin kaupungin hallinnoimien tilojen käytöstä. Vastaavasti subventoitu käyttö ei tarkoita suoraa euromääräistä tukea, mutta sille voidaan perustellusti laskea euromääräinen arvo, esimerkiksi vähentämällä tilan käyttömaksu tilavuokran arvioidusta markkinahinnasta tai tilavuorolle lasketuista tuotanto- ja ylläpitokustannuksista.

Nykykäytännön mukaisesti liikunnan palvelukokonaisuuden sisäliikuntatilojen ja ulkoliikuntapaikkojen käyttöä subventoidaan jonkin verran vahvemmin kuin koulujen liikuntasalien käyttöä. Ero selittyy sillä, että vuoteen 2017 saakka koulujen liikuntasalit oli opetusviraston hallinnoima erillinen kokonaisuus. Merkitteä on, että tästä syystä seurat voivat edelleen hakea tilankäyttöavustuksia koulusalien käyttöön mutta eivät liikunnan palvelukokonaisuuden muiden liikuntapaikkojen käyttöön.

Joidenkin lajien kanssa on sovittu erikseen vuorojenjakomenettelystä. Näissä tapauksissa liikunnan palvelukokonaisuus myöntää lajille vuorokiintiön, jonka sisällä lajin toimijat sopivat itse vuorojenjaosta. Edellytyksenä on, että lajin sisäisessä vuorojenjakomenettelyssä noudatetaan liikunnan palvelukokonaisuuden vuorojenjaon yleisiä periaatteita ja kaikki hakijat otetaan vuorojenjakokriteerien mukaisesti huomioon. Lajikohtaisia poikkeusmenettelyjä ovat muun muassa seuraavat:

- Telinevoimisteluseurat sopivat yhdessä Liikuntamyllyn ja Töölön kisahallin telinevoimistelusalien vuorojenjaosta. Seuroille on kiintiöity molempiin tiloihin n. 60 vakioviikkotuntia.
- Yleisurheilukenttien ja -tilojen harjoitusvuoroja myönnetään Helsingin Seudun Yleisurheilulle Helsy ry:lle, joka jakaa vuoroja edelleen seurojen käyttöön.

---

⁴⁰ Helsingin kaupungin liikuntavirasto 2014; Hakola, Tero (Helsingin Sanomat, 7.5.2018): on arvioitu, että pääkaupunkiseudulla esimerkiksi salibandyn harjoitus- ja pelitiloista 90 prosenttia on yksityisomistuksessa.

⁴¹ Ks. vuorojenjakoperusteet, liitteet 2 ja 3.

- Clearing-järjestelmän piirissä olevien jääkiekko- ja taitoluisteluseurojen juniorien säännöllisten harjoitusvuorojen jakoa hallinnoi Jääkenttäsäätiö. Kaupungin jäähallien (Pirkkola ja Oulunkylä) lisäksi clearing-järjestelmään kuuluvat Jääkenttäsäätiön jäähallit sekä Nuorisojääkenttä Oy:n Myllypuron jäähalli. Clearingissä jään tuntihinta on juniorien säännöllisessä harjoitustoiminnassa sama hallista ja ajankohdasta riippumatta. Clearing-järjestelmän osalta tässä on arvioitu ainoastaan kaupungin jäähalleihin myönnettyjen harjoitusvuorojen kohdentumista. Clearingiin kohdennetun tilankäyttöavustuksen sukupuolivaikutuksia on arvioitu luvussa 3.3.
- Maunulan liikuntahallin ampumaradan käyttövuorojen jako on sovittu yhdessä ampumaurheiluseurojen kanssa.

4.1 Aineisto ja menetelmä

Vakiovuorojen arvioinnin aineisto muodostuu avustettujen seurojen vuoden 2017 avustushakemuksissaan ilmoittamista vuoden 2016 toimintansa toteuttamasta kuvaavista tiedoista sekä kaupungin tilavarausjärjestelmistä kerätyistä tiedoista. Seurojen ilmoittamista tiedoista käytetään seuraavia:

- Helsinkiläisten miesten (yli 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Helsinkiläisten naisten (yli 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Helsinkiläisten poikien (alle 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Helsinkiläisten tyttöjen (alle 20 vuotta) aktiiviharrastajamäärä
- Seurassa harrastettu laji/harrastetut lajit

Tiedot avustetuille seuroille myönnettyistä vakiovuoroista kerättiin manuaalisesti kahdesta eri varausjärjestelmästä.

(1) Leevi-järjestelmään on tallennettu seuroille myönnetty liikunnan palvelukonaisuuden liikuntapaikkojen käyttövuorot. Tiedot kunkin seuran vakiovuoroista kerättiin järjestelmästä kesäkauden 2017 ja talvikauden 2017–2018 osalta. Järjestelmässä ei ole toimintoa, joka raportoi seurojen toteutuneen vakiovuorojen tuntimäärän koko kesä- tai talvikaudelta, vaan kunkin seuran vakiovuorojen määrä ja kesto on laskettava erikseen. Tästä syystä tarkastelu rajattiin sekä kesä- että talvikauden osalta yhteen viiteviikkoon. Viiteviikon tuntimäärästä käytetään käsitettä vakioviikkotunti. Arvio koko kauden toteutuneesta tuntimäärästä on laskettu antamalla vakioviikkotunnille erikseen määritetty painotuskerroin.

(2) Timmi-järjestelmään on tallennettu seuroille myönnetyt koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajan käyttövuorot. Tiedot kunkin seuran vakiovuoroista kerättiin järjestelmästä talvikauden 2017–2018 osalta. Timmi-järjestelmässä on toiminto, joka raportoi paitsi yksittäisen viikon, myös koko talvikauden toteutuneen vakiovuorojen tuntimäärän seuroittain. Arvioinnissa on hyödynnetty paitsi viiteviikon tuntimäärää (vakioviikkotunti) myös koko talvikauden toteutunutta tuntimäärää.

Vakioviikkotuntien tarkastelun viiteviikoiksi valittiin sellaiset ns. normaalirytmiset viikot, jotka eivät ajoitu lomakausiin tai pyhäpäiviin. Näin ollen voidaan ajatella, että viiteviikko kuvaa kohtuullisen hyvin vakiovuorojen viikkokohtaista jakoa. Tässä viiteviikoiksi valittiin:

- Kesäkausi 2017: 14.–20.8.2017
- Talvikausi 2017–2018: 13.–19.11.2017

Viiteviikon tarkastelu ei kuitenkaan ota huomioon, että osa vakiovuoroista on myönnetty seuralle vain osalle talvi- tai kesäkautta, ja että ulko- ja sisäliikuntapaikkojen kesä- ja talvikauden määrittelyissä on eroja. Menetelmä ei myöskään tunnista eroja ja vaihtelua eri lajien harjoitus- ja kilpailukausien pituudessa ja ajankohdissa. Viiteviikon osalta joitakin vakiovuoroja on saatettu peruuttaa tilan muun käyttötarkoituksen (esim. tapahtumat) takia. Käytännössä seuroille on siis voitu myöntää vakiovuoroja, jotka eivät näy viiteviikon käyttötilastossa. Vastaavasti viiteviikon käyttötilasto voi sisältää vakiovuoroja, jotka eivät jatku koko kauden ajan.

Liikuntatilat ja -paikat kuten myös niissä harrastetut lajit ovat hyvin erilaisia. Myös niiden varauskäytännöt poikkeavat toisistaan. Pöytätenniksessä pienin varattava yksikkö on yksi pöytätennispöytä, uintilajeissa varataan ratoja tai altaita, sisäpallolussa erikokoisia saleja ja jalkapallossa kenttiä. Tilan koko, käyttötarkoitus ja lajin luonne määrittävät sen, kuinka monta harrastajaa voi liikkua yhtäaikaisesti samalla käyttövuorolla. Tässä yhdeksi harjoitustunniksi on laskettu yhden yhtenäisen tilan käyttövuoro – oli tila ja sitä käyttävä ryhmä sitten minkä kokoinen tahansa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi pöytätenniseuran yksi harjoitustunti on tilastoissa samanarvoinen riippumatta siitä, onko seuralla ollut kyseisen tunnin aikana käytössään vain yksi tai jopa kuusi pöytää samassa tilassa. Samoin uimaseuralle on voitu myöntää tilavuoro joko koko altaaseen tai ainoastaan yhteen rataan altaassa. Kummassakin tapauksessa myönnetty tilavuoro on tilastoinnissa samanarvoinen ja sen arvo perustuu ainoastaan vuoron keston, esimerkiksi seuraavasti:

- Uimaseuralle on myönnetty kahden tunnin vakiovuoro altaan yhden radan

käyttöön. Seuralle on tilastoitu kaksi vakioviikkotuntia.

- Uimaseuralle on myönnetty yhden tunnin samanaikainen vakiovuoro kahdelle radalle samassa altaassa. Seuralle on tilastoitu yksi vakioviikkotunti.

Edellä mainituista syistä vakioviikkotunteihin perustuva tarkastelu tulee ymmärtää vakiovuorojen kohdentumisen suuntaa antavaksi arviointimenetelmäksi. Koulujen liikuntasalien käyttöä koskevia tilastoja voidaan pitää tarkempina ja luotettavampina, sillä käytössä on tiedot sekä viiteviikolta että koko talvikaudelta.

Puuttuvat tiedot koko kesä- ja talvikauden liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikkojen toteutuneiden vakiovuorojen tuntimäärästä on korvattu antamalla vakioviikkotunnille painokerroin:

- Kesäkauden 2017 painokerroin on 10. Sisäliikuntakauden kesäkausi on pituudeltaan noin 3 kuukautta, jonka aikana osa liikuntapaikoista on lomakaudella suljettuna. Ulkoliikunnan kesäkausi taas on noin 6 kuukautta, mutta sääolosuhteet voivat rajoittaa liikuntapaikkojen käyttöä alkukevästä ja loppusyksystä. Painokertoimen 10 toteutuminen käytännössä tarkoittaisi sitä, että vakiovuoro olisi seuran käytössä kesäkaudella 10 viikon ajan. Todennäköisesti tämä on vähemmän kuin keskimääräinen toteutunut vakiovuorojen määrä ulkoliikunnassa ja mahdollisesti enemmän kuin keskimääräinen toteutunut vakiovuorojen määrä sisäliikunnassa. Järjestelmä ei kuitenkaan anna yksinkertaista mahdollisuutta tilastoida sisä- ja ulkoliikuntakausia erikseen, mistä syystä niille on annettava yhteinen painokerroin.
- Talvikauden 2017–2018 painokerroin on 28,3. Se perustuu siihen, että koulujen liikuntasaleihin myönnettyt vakiovuorot toistuvat tilastojen mukaan keskimäärin 28,3 kertaa talvikauden (4.9.2017–3.6.2018) aikana. Koska tarkempaa viitearvoa ei ole käytettävissä, katsotaan perustelluksi käyttää tätä painokerrointa myös liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikkojen kohdalla. Tällöin koulujen liikuntasalien vakiovuorot ja liikuntapaikkojen vakiovuorot saavat talvikauden osalta arvioinnissa saman painoarvon. Selvästi suurin osa talvikäyttöön myönnetyistä liikuntatiloista on sisäliikuntapaikkoja, millä perusteella ulkoliikuntapaikkoja ei painokertoimessa ole huomioitu.

Arvioinnissa tarkastellaan seurakohtaisia vakiovuorojen tuntimääriä suhteessa seurojen ilmoittamien helsinkiläisten aktiiviharrastajien määriin. Tiedot mahdollistavat tuntien jyvittämisen sukupuolen (nainen/mies) ja ikäryhmän (juniori/aikuinen) perusteella, joskaan seurojen sisäisiä eroja eri ryhmien toiminnan aktiivisuudessa ei ole voitu tässä huomioida. Käytännössä siis seurojen sisällä yksi harrastaja saattaa osallistua toimintaan viikon aikana esimerkiksi viisi tun-

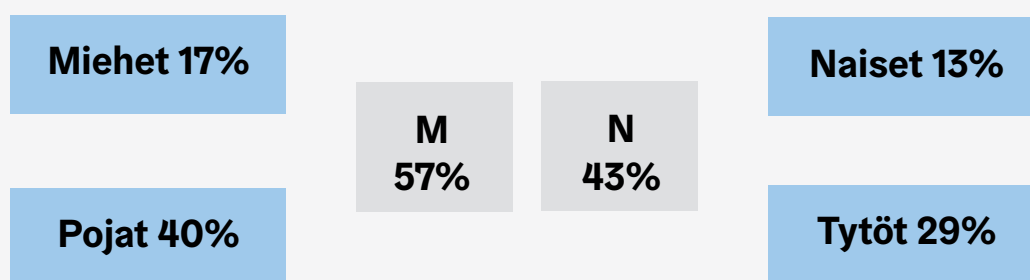
tia ja toinen vain yhden tunnin, mutta tässä tarkastelussa jokaiselle harrastajalle jyvitty sama osuus seuralle myönnetystä kokonaistuntimäärästä. On tärkeää huomioida, että seuraharrastajat eivät liiku ainoastaan kaupungin liikuntatiloissa, vaan tässä tarkasteltu osuus on laji- ja seurakohtaisesti vaihdellen vain osa seuran järjestämästä liikuntatoiminnasta. Yhtä lailla on tärkeää ymmärtää erot lajien välillä. Joissakin lajeissa yhdellä vakiovuorolla voi liikkua kymmeniä harrastajia, kun taas toisten lajien luonne vaatii huomattavasti enemmän tilaa yhtä liikkujaa kohti.

Suuntaa antavuudestaan ja tietojen osittaisesta puutteellisuudesta huolimatta aineisto antaa mahdollisuuden tarkastella vakiovuorojen kohdentumista paitsi sukupuolten välillä myös laji- ja seuraryhmien välillä ja niiden sisällä.

4.2 Kesäkausi – liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikat

Kesäkauden 2017 vakiovuorojen tarkastelu keskittyi ainoastaan liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimiin liikuntapaikkoihin, sillä koulujen liikuntasalien vuorojako ei vielä ollut siirtynyt liikunnan palvelukokonaisuuden vastuulle. Tilastoyksikkönä on käytetty vakioviikkotuntia. Avustetuille seuroille myönnettiin kesäkaudeksi yhteensä 1 338 vakioviikkotuntia. Niistä 40 prosenttia kohdentuu pojille, 29 prosenttia tytöille, 17 prosenttia miehille ja 13 prosenttia naisille (kuvio 4).

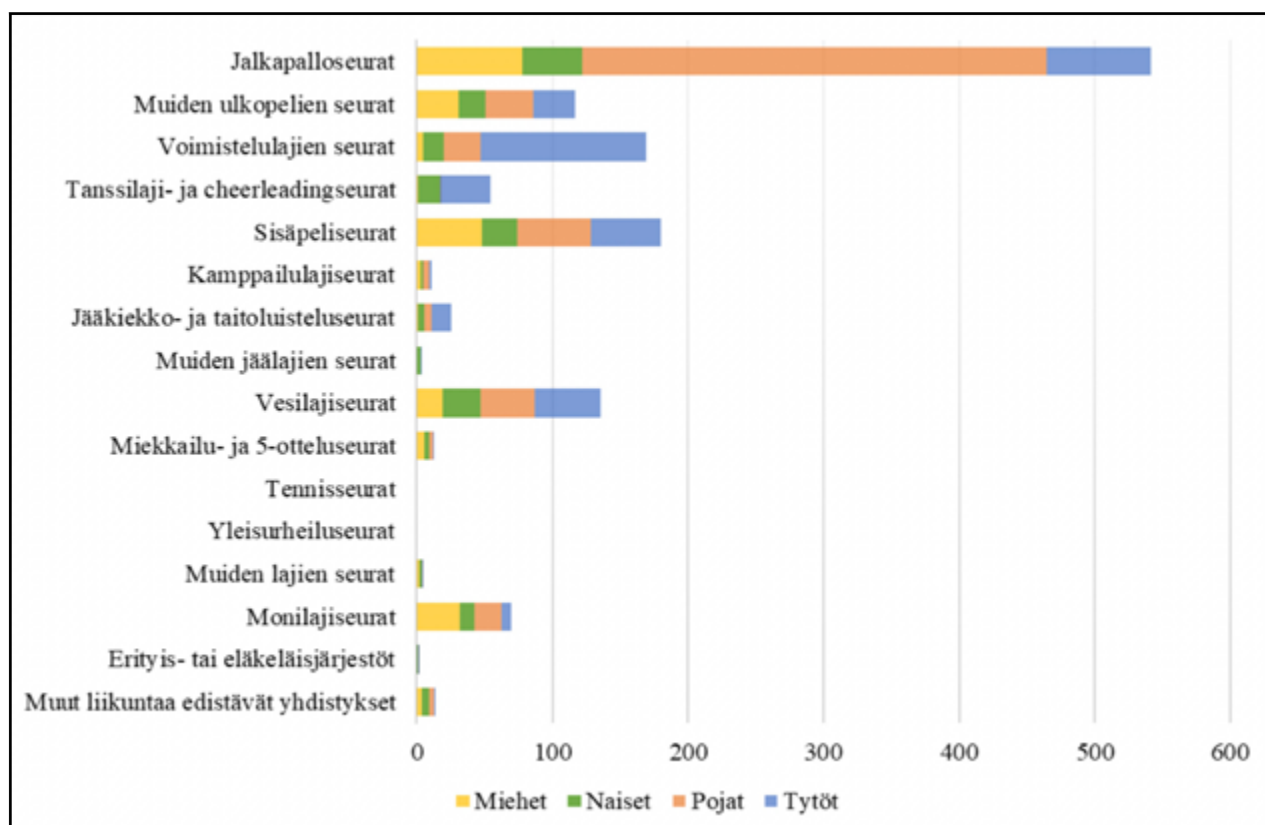
Kuvio 4. Kesäkauden 2017 vakiovuorot sukupuolittain (liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimat liikuntapaikat).

Selvästi suurin osuus kesän vuoroista kohdentuu jalkapalloseuroille ja jalkapalloseurojen sisällä pojille. Tulos ei ole yllättävä – onhan jalkapallo nimenomaan poikien suosima kesälaji ja helsinkiläisten seuraharrastuksista suosituin. Myös sisäpeliseuroilla, voimisteluseuroilla, vesilajiseuroilla ja muiden ulkopelien seu-

roilla on käytössään kesäkauden vakiovuoroja. Muut ulkopelit käsittävät tässä pesäpallon, amerikkalaisen jalkapallon, rugby ja ultimate, jotka kaikki ovat luonteeltaan nimenomaan kesälajeja. Näiden lisäksi joillakin monilajiseuroilla on kesän vakiovuoroja. Monilajiseurojen ryhmän vuorot kohdentuvat varsin harvoille seuroille, joiden lajivalikoimaan kuuluu jokin kesälaji, kuten jalkapallo, amerikkalainen jalkapallo tai maahockey. Muutaman cheerleadingseuran vakiovuorot erottuvat tilastoista tanssilaji- ja cheerleadingseurojen ryhmässä. Muilla seuraryhmillä kesäajan vakiovuoroja on vain vähän tai ei lainkaan. Kaavio 2 havainnollistaa kesäkauden vuorojakoa seuraryhmittäin sekä niiden sisällä sukupuolittain ja ikäryhmittäin.

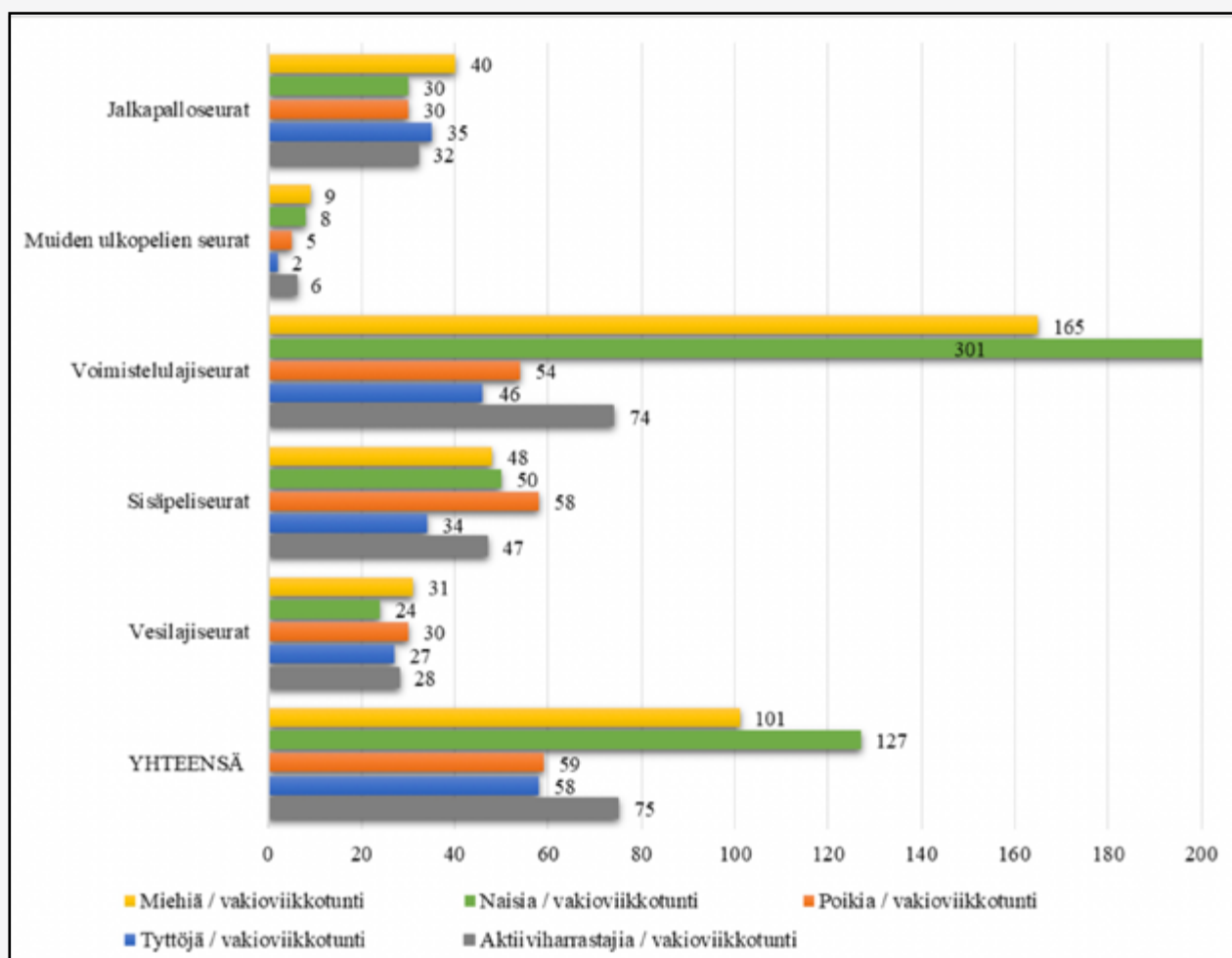
Kaavio 2. Vakioviikkotunnit liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimissa liikuntapaikoissa kesäkaudella 2017.

Kesälajeista yleisurheilun vakiovuorot eivät näy vuorotilastoissa kahdesta syystä. Ensinnäkin liikunnan palvelukokonaisuus myöntää vuorot Helsingin seudun yleisurheilu Helsy ry:lle, joka jakaa ne eteenpäin seuroille. Toiseksi yleisurheiluseurat harjoittelevat Eläintarhan kentällä ilman varauksia. Näistä syistä yleisurheilun tilavuorojako ei ole arvioitavissa vertailukelpoisesti muihin lajeihin. Tenniksen osalta liikunnan palvelukokonaisuus ei hallinnoi seuraharrastamiseen soveltuvia olosuhteita vaan ainoastaan vapaassa käytössä olevia tenniskenttiä.⁴²

Kaavio 3. Liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimat liikuntapaikat kesäkaudella 2017: aktiiviharrastajien määrä suhteessa vakioviikkotuntien määrään seuraryhmittäin ja ikäryhmittäin.

⁴² Ks. Helsingin kaupunki: tenniskentät:

<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/ulkoliikuntapaikat/tenniskentat>

Kaaviossa 3 (s. 41) kuvataan eniten vakiovuoroja kesäkaudella 2017 saaneiden seuraryhmien vakiovuorojen jakautumista suhteessa harrastajamääriin. Esimerkiksi jalkapalloseuroilla on tilastojen mukaan ollut käytössään keskimäärin yksi vakioviikkotunti kohti 32 aktiiviharrastajaa (ja tarkemmin kohti 40 miestä, 30 naista, 30 poikaa ja 32 tyttöä). Tämä tulee ymmärtää kuitenkin ainoastaan vertailuluvuksi. Jalkapallossa seuroilla on vuoroja lukuisilla kaupungin ja seurojen yhteistoimintakentillä, mikä selittää huomattavaa eroa muiden ulkopelien seuroihin. Seuraryhmien sisällä taas syntyy merkittäviä eroja sukupuoli- ja ikäryhmäkohtaiseen vertailukuun siinä tapauksessa, että ainoastaan muutamalla seuralla on ollut kesäkauden vakiovuoroja. Muiden ulkopelien seurojen tyttöjen vertailuluku (2) on huomattavan pieni siksi, että jo itsessään pienen ryhmän sisällä tyttöjen harrastaminen painottuu yhteen seuraan, jolla on paljon vakiovuoroja. Vastaavasti niillä voimistelulajien seuroilla, joilla on paljon aikuisharrastajia, ei juuri ole vakiovuoroja, mikä näkyy tilastoissa miesten ja naisten erittäin suurina vertailulukuina (165 ja 301). Tässä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista analysoida tietoja yksittäisten seurojen tasolla, joskin arviointia varten kerättyä tausta-aineistoa on mahdollista tarkastella myös seurakohtaisesti.

Edellä esitetyn pohjalta todetaan yhteenvetona seuraavaa:

- Kesäajan vuorot kohdentuvat erityisesti juniori-ikäisille harrastajille.
- Muiden ulkopelien seurat ovat pieni seuraryhmä, mutta niillä on kesäaikaan käytössään harrastajamääriinsä suhteutettuna varsin paljon vakiovuoroja.
- Pojille kohdentuva osuus vakiovuoroista on kesäkaudella talvikautta suurempi siksi, että jalkapallo on paitsi harrastajamäärältään suurin myös mies- ja poikaenemmistöinen laji. Lisäksi se on ensisijaisesti kesälaji.
- Vastaavasti tyttöjen kesäajan harrastaminen liikunnan palvelukokonaisuuksien liikuntapaikoilla painottuu voimistelulajeihin, cheerleadingiin sekä myös jalkapalloon.
- Jotta aineistosta voisi tehdä laajempia johtopäätöksiä, olisi tarkasteltava koulujen liikuntasalien kesäajan käyttöä. Koulujen liikuntasaleja käyttävät talvikaudella laajasti voimistelu-, sisäpeli- ja monilajiseurat.⁴³ Siksi voidaan olettaa näiden seuraryhmien käyttävän niitä vähintään jossain määrin myös kesäkaudella, minkä takia niiden kohdalla otos kesäkauden vakiovuoroista jää väkisin vaillinaiseksi.

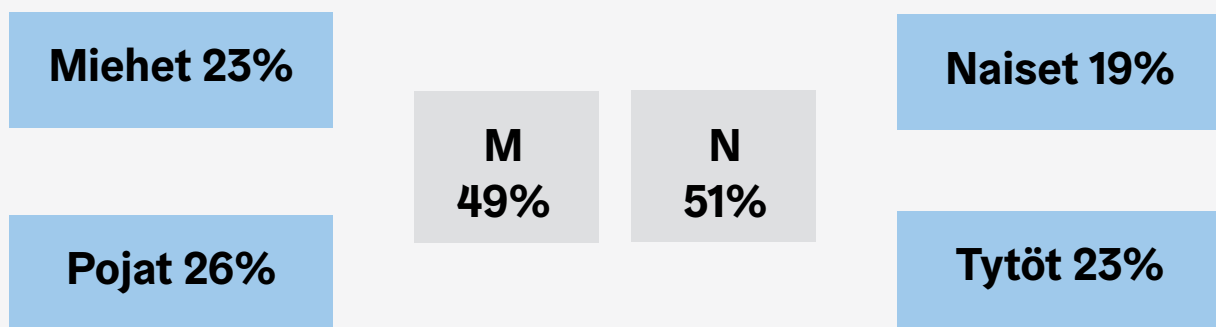
---

⁴³ Ks. luku 4.4.

4.3 Talvikausi – liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikat

Talvikauden 2017–2018 vakiovuoroista tarkastellaan seuraavassa liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimia liikuntapaikkoja. Kuten edellä, tilastoyksikkönä on käytetty vakioviikkotuntia. Kaiken kaikkiaan talvikaudeksi avustetuille seuroille myönnettiin yhteensä 1 724 vakioviikkotuntia. Niistä 26 % kohdentuu pojille, 32 % tytöille, 23 % miehille ja 19 % naisille (kuvio 5).

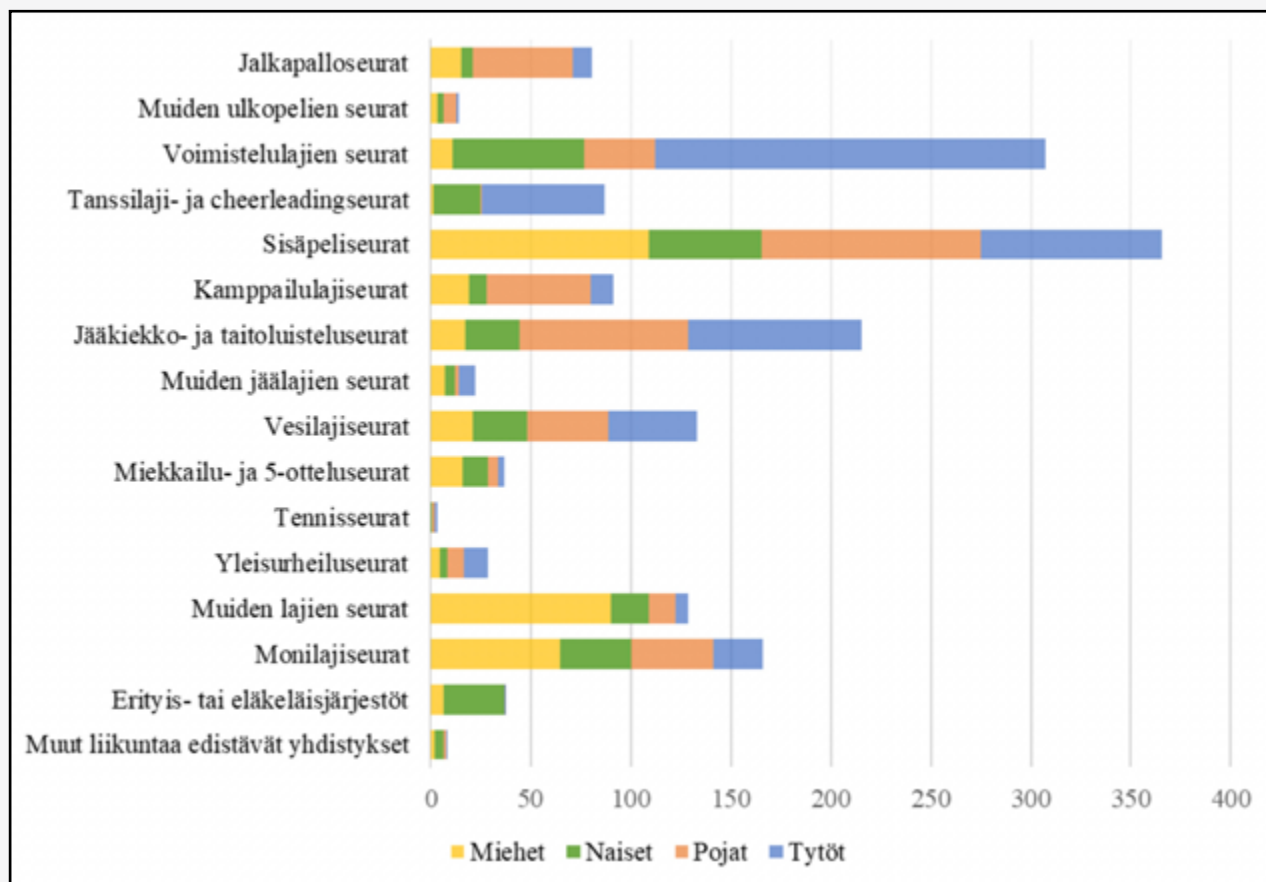
Kuvio 5. Talvikauden 2017–2018 vakiovuorot sukupuolittain (liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimat liikuntapaikat).

Kaavio 4 (s. 44) kuvaa talvikauden vakiovuorojen jakautumista seuraryhmittäin. Selvästi eniten vakiovuoroja, yli 300 vakioviikkotuntia, myönnettiin voimistelulaji- ja sisäpeliseuroille. Jääkiekko- ja taitoluisteluseuroilla oli käytössään kohtuullisen paljon vuoroja kaupungin jäähalleissa Pirkkolassa ja Oulunkylässä. Jääkiekko ja taitoluistelu eivät kuitenkaan tässä arvioinnissa ole vertailukelpoisia muihin seuraryhmiin, sillä clearing-järjestelmän kautta näiden lajien seuroissa harrastavat juniorit saavat jääaikaan myös muista jäähalleista siten, että jään tuntihinta tasataan eri hallien välillä, ja siihen kohdennetaan erillistä tukea tilankäyttöavustuksesta.⁴⁴

⁴⁴ Ks. luku 3.3.

Kaavio 4. Vakioviikkotunnit liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimissa liikuntapaikoissa seuraryhmittäin talvikaudella 2017–2018.

Vakioviikkotuntien seuraryhmäkohtaisten määrien rinnalla on perusteltua tarkastella, miten vakioviikkotunnit jakautuvat suhteessa eri seuraryhmien harrastajien määriin (taulukko 7). Eniten vakiovuoroja suhteessa harrastajamäärään on miekkailun ja 5-ottelun pienellä seuraryhmällä (vertailuluku 11). Sisäpeliseuroilla on yksi vakioviikkotunti kohti 23 harrastajaa, kun taas toisella isolla ryhmällä, voimistelulajeilla, on yksi vakioviikkotunti kohti 41 harrastajaa. Muita talvikauden vakiovuorojen määriltään merkittäviä seuraryhmiä ovat tanssilaji- ja cheerleadingseurat (30) vesilajiseurat (29), joilla on kohtuullisen paljon vuoroja suhteessa harrastajamääriin sekä kamppailulajiseurat (101), muiden lajien seurat (129) ja monilajiseurat (105), jotka jäävät vertailuluvuiltaan merkittävästi jälkeen muista isoista ryhmistä.

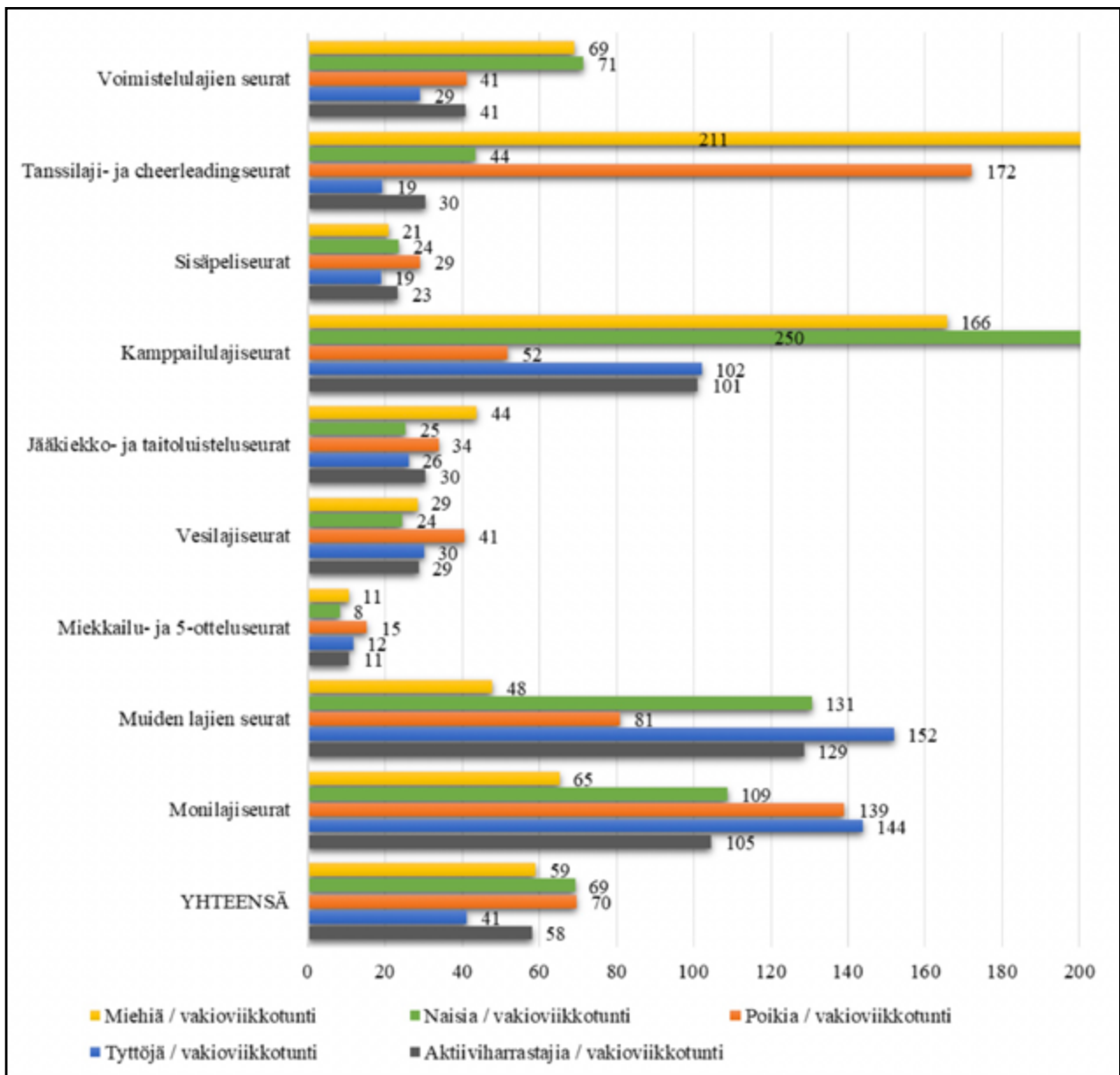
Taulukko 7. Liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikat talvikaudella 2017–2018: aktiiviharrastajien määrä suhteessa vakioviikkotuntien määrään.

Seuraryhmä	Aktiiviharrastajia / vakioviikkotunti
Jalkapallo	215
Muut ulkopelit	50
Voimistelu	41
Tanssi ja cheerleading	30
Sisäpelit	23
Kamppailulajit	101
Jääkiekko ja taitoluistelu	30
Muut jäälajit	52
Vesilajit	29
Miekkailu ja 5-ottelu	11
Tennis	1173
Yleisurheilu	67
Muut lajit	129
Monilajiseurat (useita lajiryhmiä)	105
Erytis- tai eläkeläisjärjestöt	73
Muut liikuntaa edistävät yhdistykset	339
YHTEENSÄ	58

Edelliseen pohjautuen seuraavassa (kaavio 5, s. 46) tarkastellaan vuorojen jakautumista sukupuolittain ja ikäryhmittäin seuraryhmien sisällä. Voimistelulajeissa vuorot kohdentuivat niille seuroille, joissa liikkuu paljon tyttöjä (vertailuluku 29), kun taas aikuisten voimistelijoiden vuorot jäivät huomattavasti vähäisemmiksi. Sama suuntaus on havaittavissa myös tanssilajien ja cheerleadingin seuraryhmässä, mikä selittyy sillä, että nimenomaan muutamalla junioripainotteisella cheerleadingseuralla on paljon vuoroja, kun muilla ryhmän seuroilla taas ei.

Sisäpeleissä ja vesilajeissa pojille kohdentuu harrastajamäärään suhteutettuna jonkin verran vähemmän vakioviikkotunteja kuin tytöille, miehille ja naisille. Yhteensä 39 kamppailulajiseuran ryhmässä sinänsä vähäiset kamppailulajien vakiovuorot jakoutuivat ainoastaan seitsemälle seuralle, joissa harrastaa paljon poikia. Tämä selittää poikien muita ryhmiä selvästi pienempää vertailulukua. Monilajiseuroissa ja muiden lajien seuroissa eniten vakioviikkotunteja kohdentui miehille. Nämä seurat edustavat hyvin laajaa lajikirjoa.

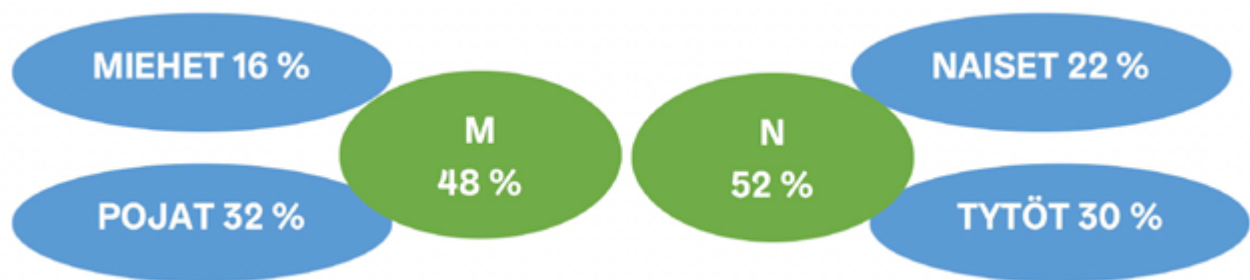
Kaavio 5. Liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimat liikuntapaikat talvikaudella 2017–2018: aktiiviharrastajien määrä suhteessa vakioviikkotuntien määrään sukupuolittain ja ikäryhmittäin.

4.4 Talvikausi – koulujen liikuntasalit

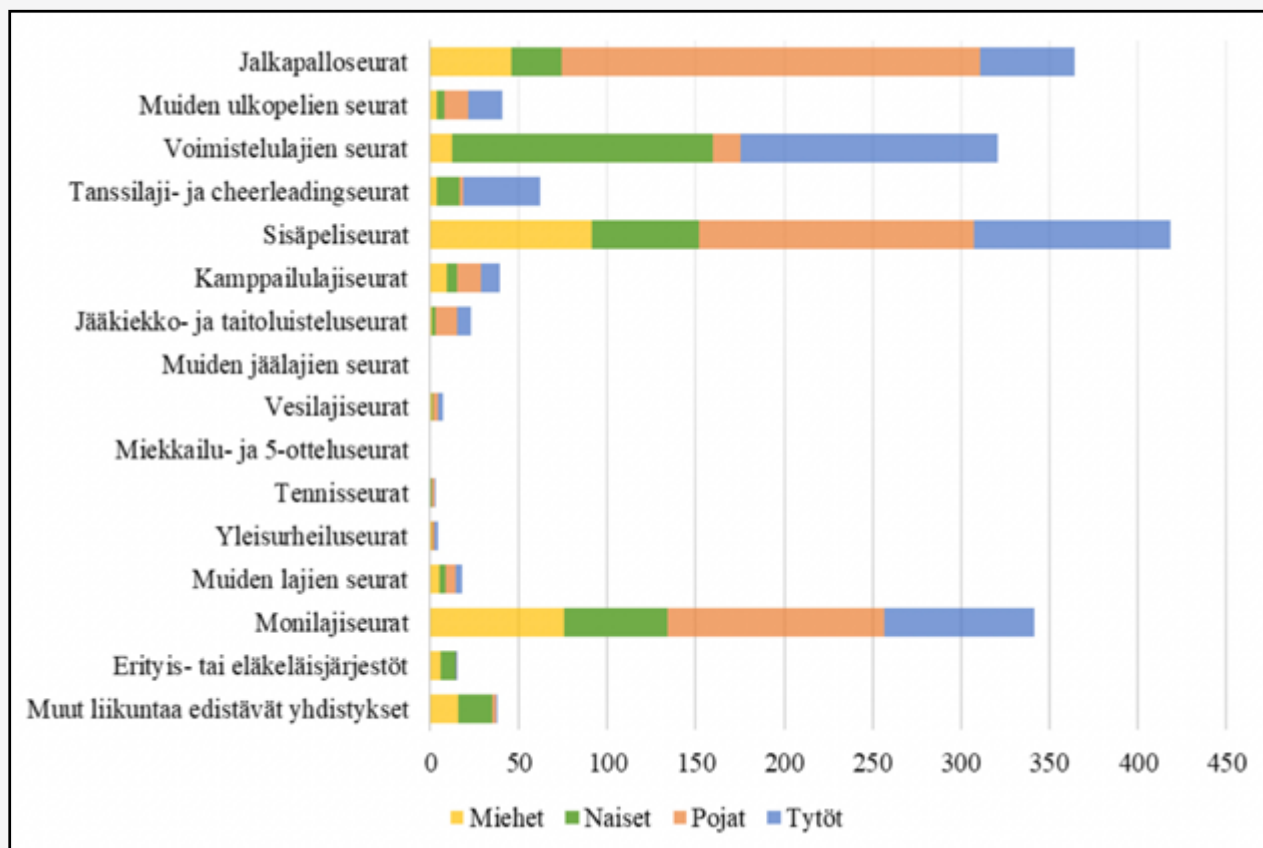
Seuraavassa tarkastellaan koulujen liikuntasalien käyttövuorojen jakautumista talvikaudella 2017–2018. Tilastoyksikkönä on käytetty ensisijaisesti vakioviikkotuntia. Järjestelmä, johon koulujen liikuntasalien vuorovaraukset on tallennettu, antaa mahdollisuuden hyödyntää tilastoyksikkönä myös koko talvikauden vakiovuorojen toteutunutta tuntimäärää. Avustetuille seuroille myönnettyjen vakiovuorojen yhteismäärä oli viiteviikon aikana yhteensä 1 693 vakioviikkotuntia. Vastaavasti avustetuille seuroille myönnettyjä vakiovuoroja toteutui koko talvikauden aikana yhteensä 47 618 tuntia. Toteutuneista tunneista 32 prosenttia kohdentui pojille, 30 prosenttia tytöille, 22 prosenttia naisille ja 16 prosenttia miehille (kuvio 6.)

Kuvio 6. Talvikauden 2017–2018 vakiovuorot sukupuolittain (Helsingin kaupungin koulujen liikuntasalit).

Kaavio 6 (s. 48) kuvaa koulujen liikuntasalien vakiovuorojen jakautumista seuraaryhmittäin. Eniten vuoroja kohdentuu sisäpeliseuroille, joiden lisäksi jalkapalloseurat, voimistelulajien seurat ja monilajiseurat ovat merkittäviä koulujen liikuntasalien käyttäjiä. Monilajiseurojen lajikirjo on laaja, mutta voidaan kuitenkin sanoa, että niiden koulujen liikuntasaleissa harjoittama toiminta painottuu vahvasti sisäpalloluun, erityisesti koripalloon ja salibandyyn, voimisteluun sekä kamppailulajeihin.

Kaavio 6. Vakioviikkotunnit helsinkiläisten koulujen liikuntasaleissa seuraryhmittäin talvikaudella 2017–2018.

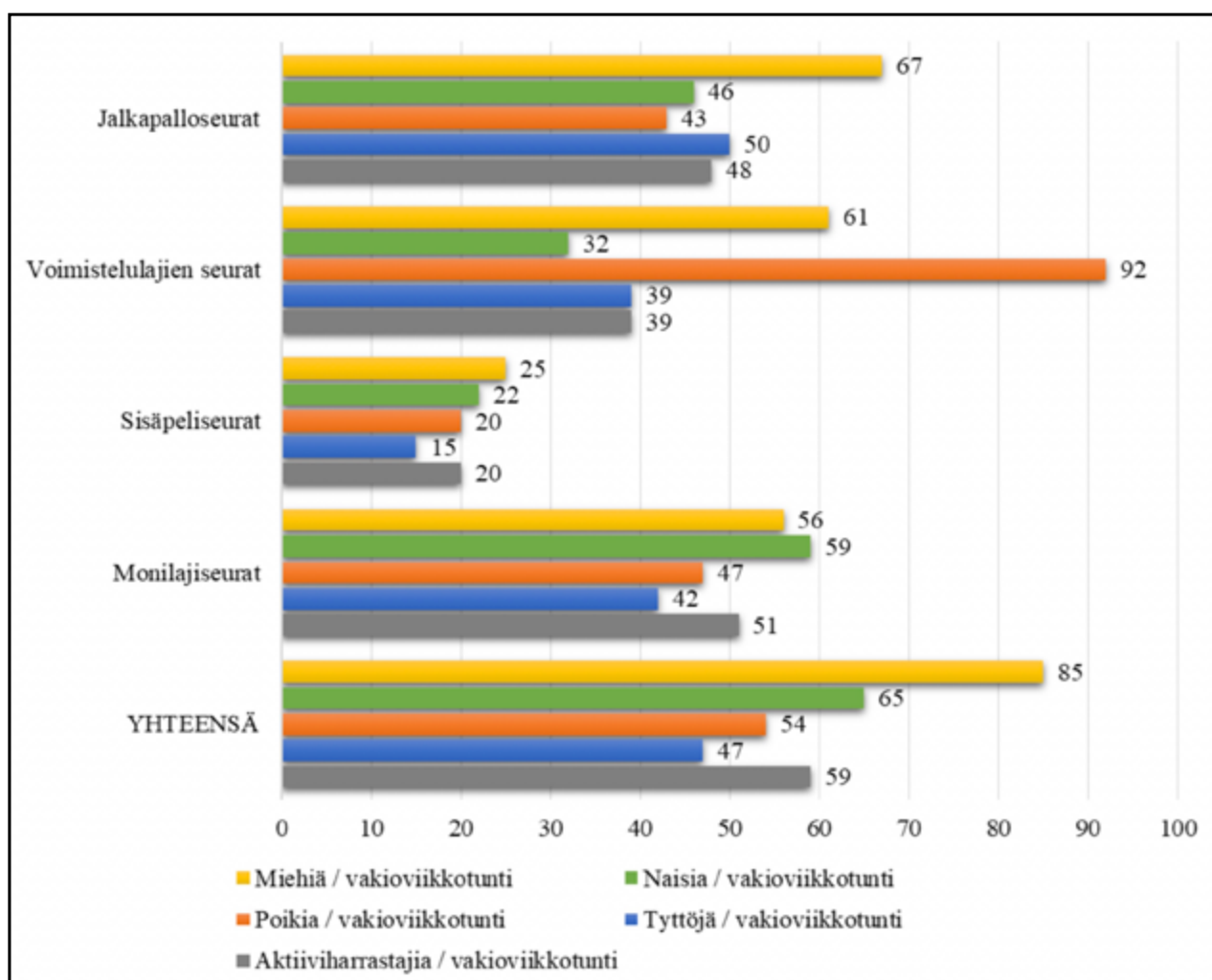

Pienemmistä lajiryhmistä kohtuullisen paljon tunteja suhteessa harrastajamäärään on tanssilaji- ja cheerleadingseuroilla sekä muiden ulkolajien seuroilla. Molemmissa ryhmissä valtaosa vakiovuoroista on kuitenkin yhden seuran käytössä minkä takia ryhmien tarkempi tarkastelu ei ole tarkoituksenmukaista. Joillakin liikuntaa edistäväillä yhdistyksillä on vakiovuoroja koulujen liikuntasaleissa, kun taas liikuntapalvelun hallinnoimissa liikuntapaikoissa näillä seuroilla ei juurikaan ole vuoroja. Muilla seuraryhmillä koulujen liikuntasalien vuorot suhteessa harrastajamääriin jäävät hyvin vähäisiksi.

Kaaviossa 7 tarkempaan tarkasteluun otetaan koulujen liikuntasaleja eniten käyttävät seuraryhmät. Käy ilmi, että näistä sisäpeliseuroilla on käytössään eniten vakiovuoroja suhteessa harrastajamäärään. Sisäpeliseurojen vuoroista tytöille kohdentuu suhteellisesti jonkin verran muita harrastajia enemmän vuoroja. Voimistelulajeissa vuorot taas painottuvat naisille ja tytöille. Jalkapalloseurojen vuoroja kohdentuu miehille muita ryhmiä vähemmän ja junioreissa on havaittavissa jonkin verran eroa poikien hyväksi. Monilajiseuroissa junioreille kohdentuu enemmän vuoroja kuin aikuisille ja sukupuolten välillä on jonkin verran eroa.

Kaavio 7. Helsingiläisten koulujen liikuntasalit talvikaudella 2017–2018: aktiiviharrastajien määrä suhteessa vakioviikkotuntien määrään sukupuolittain ja ikäryhmittäin.

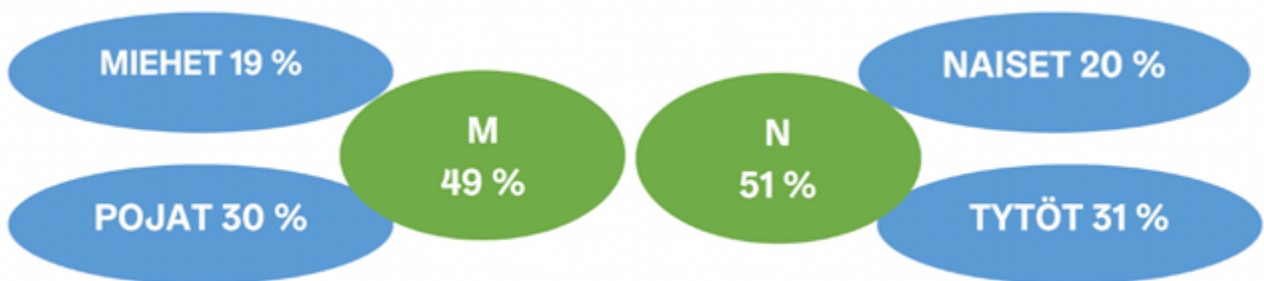

4.5 Kesä- ja talvikausi yhteensä

Edellä on arvioitu vakiovuorojen jakautumista käyttökausittain. Tämän luvun tarkoituksena on yhdistää tiedot ja kuvata tilavuorojen jakautumista sukupuolittain koko vuoden ajalta. Käytössä ei ole liikuntapalvelun hallinnoimien liikuntapaikkojen toteutuneita tuntimääriä koko vuoden ajalta, vaan näiden osalta sekä kesä- että talvikauden vakioviikkotunnille on annettu painokerroin (ks. luku 4.1), jonka avulla tuotetaan arvio koko vuoden toteutuneista tuntimääristä. Nämä tuntimääräarviot on yhdistetty talvikaudella toteutuneen koulujen liikuntasalien vakiovuorojen tuntimäärään, jolloin yhteistulokseksi saadaan arvio koko vuoden aikana toteutuneista vakiovuoroista. Tarkastelussa käytetty tilastoyksikkö on tunti.

Kesäkuun 2017 ja toukokuun 2018 välillä liikuntapalvelu on myöntänyt avustetuille seuroille arviolta noin 110 000 tuntia vakiovuoroja liikuntapaikkojen ja koulujen liikuntasalien käyttöön. Näistä tunneista tarkastelussa tytöille kohdentuu 31 prosenttia, pojille 30 prosenttia, naisille 20 prosenttia ja miehille 19 prosenttia tunneista (kuvio 5).

Kuvio 7. Kauden 2017–2018 vakiovuorot yhteensä sukupuolittain.

Edellisen perusteella voidaan todeta, että vakiovuorot jakautuvat tasaisesti sukupuolten välillä. Lisäksi vuorot näyttävät jakautuvan vuorojenjakoperusteiden⁴⁵ mukaisesti ensisijaisesti niille seuroille, joissa liikkuu enemmän lapsia ja nuoria.

⁴⁵ Ks. liitteet 2 ja 3.

Kuitenkin verrattaessa vakiovuorojen määriä suhteessa harrastajamääriin eri ryhmien välille syntyy joitakin eroja, joita taulukossa 8 havainnollistetaan vertailuvuorolla. Vuoden tarkastelujakson aikana yhtä tyttöharrastajaa kohti kohdentuu 1,49 tuntia, poikaharrastajaa kohti 1,06 tuntia, naisharrastajaa kohti 0,95 tuntia ja miesharrastajaa kohti 0,91 tuntia vakiovuoroja. Kun ikäryhmät jätetään tarkastelusta pois, miesten/poikien vertailulukku on tasan 1 tunti ja naisten/tyttöjen vertailulukku 1,22 tuntia vakiovuoroja. Kaiken kaikkiaan yhdelle avustetun seuran helsinkiläiselle aktiiviharrastajalle kohdentuu 1,1 tuntia vakiovuoroja.

Taulukko 8. Aktiiviharrastajien määrät ikäluokittain ja sukupuolittain suhteessa kauden 2017–2018 vakiovuorojen tuntimäärään.

	Harrastajamäärä	Vakiovuorot yhteensä (h)	Osuus tunneista	Tuntia / harrastaja
Miehet	22 857	20 776	19 %	0,91
Naiset	22 777	21 546	20 %	0,95
AIKUISET	45 634	42 322	39 %	0,93
Pojat	31 456	33 291	30 %	1,06
Tytöt	22 888	34 174	31 %	1,49
JUNIORIT	54 344	67 465	61 %	1,24
YHTEENSÄ	99 978	109 787	100 %	1,10

Havaittavissa on kaksi selvää eroa:

1. Aikuisten ja juniorien väliseen eroon ei ole tarkoituksenmukaista kiinnittää erityistä huomiota, sillä vuorojenjakoperusteet painottavat lasten ja nuorten toimintaan, ja oletusarvoisesti juniori-ikäisten harrastaminen on keskimäärin intensiivisempää kuin aikuisten.
2. Sen sijaan eroa poikien ja tyttöjen välillä voidaan pitää merkittävänä. Yksi eroa selittävästä tekijöistä on se, että pojista 32 prosenttia harrastaa jalkapalloseuroissa ja 18 prosenttia monilajiseuroissa, joille tässä tarkastelussa kohdentuu varsin vähän tunteja suhteessa harrastajamäärään. Vastaavasti tytöistä jalkapalloseuroissa harrastaa 12 prosenttia ja monilajiseuroissa 15 prosenttia.

Tulos on suuntaa-antava, sillä juuri jalkapallon osalta kesäkauden vakioviikkotuntien saama painokerroin (10) ei todennäköisesti kuvaa parhaalla mahdollisella tavalla jalkapalloseurojen vuorojen todellista toteumaa koko kesäkauden ajalta. Kesäkauden osalta ei kuitenkaan ole mahdollista antaa sisä- ja ulkoliikuntapaikoille eri painokertoimia.

Ero poikien ja tyttöjen välillä kuitenkin säilyy, vaikka koko kesäkauden painokerrointa nostettaisiin, tai tarkastelu tehtäisiin seuraavilla vaihtoehtoisilla menetelmillä:

1. Jättämällä jalkapalloseurat kokonaan pois tarkastelusta vertailuluvuiksi saadaan pojille 1,10, tytöille 1,59, naisille 0,95 ja miehille 0,94.
2. Merkittävä osa avustetuista seuroista (n=126) on sellaisia, joilla ei ole lainkaan liikuntapalvelun myöntämiä vakiovuoroja. Näiden seurojen sukupuoli- ja ikäryhmäjakaumien voi siten olettaa vaikuttavan vertailulukuihin. Vaikka nämä seurat poistettaisiin tarkastelusta kokonaan, tyttöjen ja poikien välinen ero kuitenkin säilyy. Tällöin vertailuluvuiksi tulisi pojille 1,27, tytöille 1,79, miehille 1,42 ja naisille 1,32.

Voidaan siis todeta, että tämän tarkastelun perusteella liikuntapalvelun myöntämät vakiovuorot jakautuvat absoluuttisesti tarkasteltuna sukupuolittain tasan. Suhteessa harrastajamääriin tytöille kohdentuu kuitenkin enemmän vakiovuoroja kuin pojille.

Taulukossa 9 esitetään seuraryhmäkohtaiset vertailuluvut. Eniten vakiovuoroja suhteessa harrastajamääriin on myönnetty muiden ulkopelien seuroille (vertailuluku 3,58), miekkailu- ja 5-otteluseuroille (3,00) sekä sisäpeliseuroille (2,87). Vastaavasti monet seuraryhmät jäävät keskimääräisen harrastajakohtaisen tuntimäärän (1,10) alle. Selvästi vähiten vakiovuoroja on tennisseuroilla (0,03).

Taulukko 9. Aktiiviharrastajien määrät seuraryhmittäin suhteessa kauden 2017–2018 vakiovuorojen tuntimäärään.

Seuraryhmä	Harrastajamäärä	Vakiovuorot yhteensä (h)	Tuntia / harrastaja
Jalkapallo	17 289	15 413	0,89
Muut ulkopelit	694	2 487	3,58
Voimistelu	12 559	20 401	1,62
Tanssi ja cheerleading	2 642	5 117	1,94
Sisäpelit	8 495	24 379	2,87
Kamppailulajit	9 193	3 974	0,43
Jääkiekko ja taitoluistelu	6 560	7 046	1,07
Muut jäälajit	1 142	663	0,58
Vesilajit	3 813	5 305	1,39
Miekkailu ja 5-ottelu	392	1 177	3,00
Tennis	3 518	103	0,03
Yleisurheilu	1 896	895	0,47
Muut lajit	8 842	4 085	0,46
Monilajiseurat (useita lajiryhmiä)	17 356	15 822	0,91
Erityis- tai eläkeläisjärjestöt	2 708	1 471	0,54
Muut liikuntaa edistävät yhdistykset	2 879	1 555	0,54
YHTEENSÄ	99 978	109 787	1,10

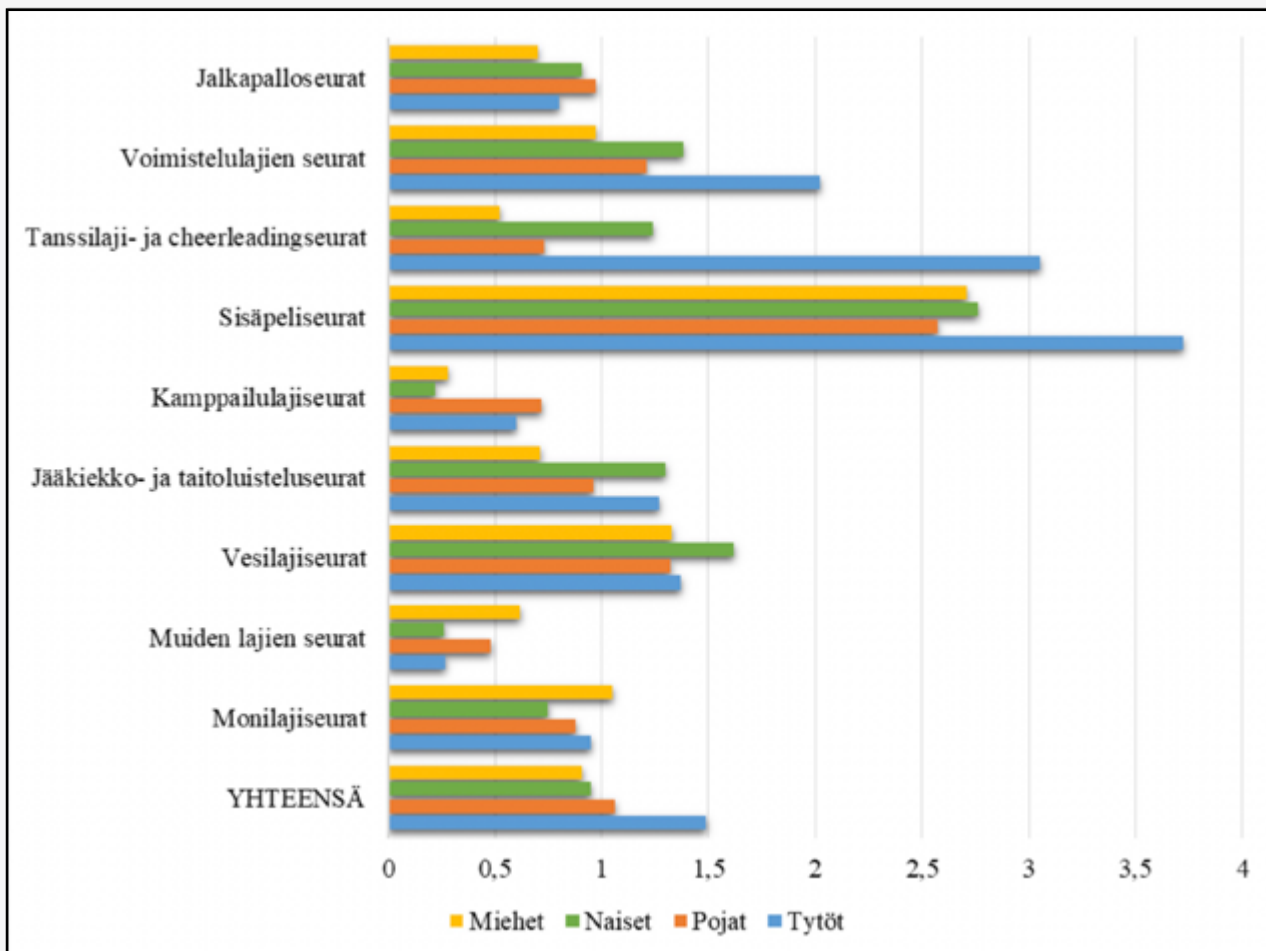
Vuorojenjaossa on kyse paitsi siitä, millaisia olosuhteita ja kuinka paljon mikäkin laji tai seura toiminnassaan tarvitsee, myös siitä, miten kaupunki pystyy hallinnoimallaan tiloilla vastaamaan tähän tarpeeseen. Eroja seuraryhmien välille voi siis lähtökohtaisesti syntyä ainakin kolmesta syystä:

1. Kaupungilla ei ole tarjota olosuhteita tai niitä ei ole riittävästi.
2. Kaupungin tarjoamille olosuhteille ei ole tarvetta.
3. Tilojen tarve suhteessa harrastajien määrään vaihtelee seuraryhmien välillä ja niiden sisällä.

Joidenkin seuraryhmien tarkastelussa ja vertailussa on otettava huomioon tiettyjä reunaehtoja. Esimerkiksi kaupungin ja aktiivisten seuratoimijoiden yhteistoimintakentät ovat merkittäviä olosuhteita jalkapallon harrastamiselle, mutta liikuntapalvelu ei päästä niiden vuorojaosta. Jääkiekko- ja taitoluisteluseurojen juniorien jääaika taas jaetaan clearing-järjestelmässä, johon kuuluu kaupungin hallinnoimien jäähallien lisäksi useita muita jäähalleja, joita kaupunki tukee laitosten- ja säätiöavustuksilla. Yleisurheiluseurojen kaikki vuorot taas eivät näy tilastoissa, sillä kaupunki myöntää ne Helsingin seudun yleisurheilu Helsy ry:lle, joka jakaa ne edelleen seuroille, ja koska seurat harjoittelevat Eläintarhan kentällä ilman varauksia.

Kaaviossa 8 eritellään harrastaja- ja tuntimääriltään suurimpien seuraryhmien osalta vuorojen jakautumista sukupuolittain ja ikäryhmittäin. Pienimmät seuraryhmät on jätetty tarkastelun ulkopuolelle, sillä niiden sisällä yksittäisten seurojen vaikutus jakaumiin on niin suuri, ettei niiden sisäisten jakaumien tarkastelu ole tarkoituksenmukaista. Suurimmat erot on havaittavissa tanssilaji- ja cheerleadingseuroissa ja voimistelulajien seuroissa, joissa harrastajamääriin suhteutettuna tytöille kohdentui huomattavasti muita ryhmiä enemmän vuoroja. Myös sisäpeliseurojen vuorojen tunneista suhteellisesti eniten kohdentui tytöille, mutta myös pojille, miehille ja naisille kohdentui muihin seuraryhmiin verrattuna paljon vuoroja.

Kaavio 8. Seuraryhmien vakiovuorojen tuntimääriä sukupuolittain ja ikäryhmittäin kaudella 2017–2018: tuntia per harrastaja.

Taulukossa 10 (s. 56) tarkastelua on syvennetty edelleen lajikohtaiseksi joidenkin seuraryhmien osalta. Käy ilmi, että seuraryhmien sisällä on merkittäviä eroja vakiovuorojen määrissä suhteessa harrastajamääriin. Perinteisille sisäpeleille – koripallolle, käsipallolle ja lentopallolle – kohdentuu varsin paljon vuoroja. Näihin verrattuna uudempien sisäpelien, salibandyn ja roller derby:n, vakiovuorojen tuntimäärät ovat vähäisiä.

Taulukko 10. Lajikohtaisia aktiiviharrastajien määriä suhteessa kauden 2017–2018 vakiovuorojen tuntimäärään.

Laji	Harrastajamäärä*	Vakiovuorot yhteensä (h)	Tuntia / harrastaja
SISÄPELIT			
Koripallo	2 498	9 013	3,61
Käsipallo	1 011	4 551	4,50
Lentopallo	945	4 424	4,68
Pöytätennis	111	1 777	16,01
Roller derby	174	232	1,33
Salibandy	2 882	2 944	1,02
Sulkapallo	630	1 287	2,04
VOIMISTELULAJIT			
Telinevoimistelu	4 031	5 537	1,37
Voimistelu	6 471	13 590	2,10
(Aikuis) Jumpat	2 057	1 273	0,62
TANSSI JA CHEERLEADING			
Tanssi	1 329	443	0,34
Cheerleading	1 323	4 674	3,53

* Lajikohtainen harrastajamäärä on tässä ainoastaan vertailuluku eikä kuvaa lajin todellista helsinkiläisten harrastajien määrää, sillä osa eri lajien toimintaa järjestävistä seuroista kuuluu monilajiseurojen kategoriaan.

Pöytätenniksellä on kaikista lajeista selvästi eniten vuoroja suhteessa harrastajamäärään. Pöytätenniksen tilat ovat moniin muihin lajeihin verrattuna hyvin spesifejä ja varattavissa pöydittäin. Arvioinnissa on kuitenkin tarkasteltu varausta tuntimäärältään samanarvoisena riippumatta siitä, kuinka monta pöytää pöytätennisseuralla on varattuna samaan aikaan samassa tilassa. Useimmiten seuran varaus käsittää useamman kuin yhden pöydän. Näin ollen pelkkä pöytätennistilojen erityislaatuisuus ei ole synnä korkeaan vertailulukuun.

Sisälajeista futsal jää tarkastelun ulkopuolelle, sillä avustetuista seuroista ainoastaan yksi on luokiteltavissa nimenomaan futsalseuraksi. Muut seurakka, jois-

sa harjoitetaan futsalia, on luokiteltu joko jalkapallo- tai monilajiseuroiksi. Osassa sisäpeliseuroja taas harjoitetaan useampaa sisälajia. Niiden osalta luokittelu lajiryhmiin on tehty seuran ensisijaisen lajin perusteella, vaikka osa seuran vuoroista voi todellisuudessa kohdentua johonkin toiseen lajiin.

Voimistelulajien sekä tanssin ja cheerleadingin seuraryhmissä on havaittavissa merkittävää sisäistä vaihtelua lajien välillä. Tämä vaihtelu selittää edellä havaittua vakiovuorojen painottumista tyttöharrastajille. Cheerleading on erityisesti tyttöjen suosima laji ja cheerleadingseuroille kohdentui varsin paljon vakiovuoroja – tanssille taas hyvin vähän. Voimistelulajeissa erityisesti aikuisten jumppia järjestävillä seuroilla sekä myös telinevoimisteluseuroilla oli vähemmän vuoroja kuin muita voimistelulajeja harjoittavilla ja harrastajiltaan selvästi tyttöenemmistöisillä seuroilla.

Vakiovuorojen arvioinnin yhteenvedona todetaan seuraavaa:

- Arviointi on suuntaa antava kuvaus keskitetyn vuorojenjaon ja subventoidun käytön piiriin kuuluvien liikuntatilojen ja -paikkojen käyttövuorojen jakautumisesta helsinkiläisille seuraharrastajille.
- Keskitetyn vuorojenjaon jakoperusteet kohtelevat sukupuolia tasapuolisesti. Absoluuttisesti tarkasteltuna mies- ja naispuolisille seuraharrastajille kohdentuu yhtä paljon vuoroja. Suhteessa harrastajamääriin tytöille kohdentuu enemmän vuoroja kuin pojille.
- Seuraryhmien välillä ja niiden sisällä on merkittäviä lajikohtaisia eroja vakiovuorojen määrissä.

5. Seurakysely

Arvioinnin osana toteutettiin tasa-arvokysely helsinkiläisille liikunta- ja urheiluseuroille sekä muille liikuntatoimintaa järjestäville yhdistyksille. Tarkoituksena oli vahvistaa ja laajentaa arvioinnin tietopohjaa. Kun edellisissä luvuissa käsitellyt avustusten ja vakiovuorojen arvioinnit perustuvat liikuntapalvelun tietojärjestelmistä kerättyyn aineistoon, kyselytulokset avaavat saman asiakokonnaisuuden tarkasteluun seurojen näkökulman.

Seuratoiminta on vapaata kansalaistoimintaa, jossa seurat itse päättävät liikuntapalvelun myöntämien resurssien käytöstä ja kohdentamisesta. Tästä syystä pelkästään tietojärjestelmistä kerätyn aineiston perusteella ei ole mahdollista tehdä johtopäätöksiä avustusten ja vakiovuorojen tosiasiallisesta kohdentumisesta. Seurakyselyn tavoitteena olikin kehittää liikuntapalvelun ymmärrystä kaupungin laajan seurakentän toiminnasta. Tiedonkeruuta ohjasivat seuraavat kysymykset:

1. Millaisia ovat seurojen yleis- ja erityispiirteet sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta?
2. Miten seurat kokevat kaupungin seuratuksijärjestelmän? Vaihtelevatko kokemukset sukupuolittain?
3. Miten liikuntapalvelun myöntämät resurssit kohdentuvat sukupuolittain seuratasolla?

5.1 Kyselyn toteutus

Kyselyä suunniteltiin muun selvitystyön ohessa. Lähtökohtana oli se, että kyselyllä kerättävä tieto täydentää muuta arviointiaineistoa ja antaa sille vertailukohdan. Kyselyrunko⁴⁶ pyrittiin laatimaan sellaiseksi, että seurojen yhteyshenkilöiden olisi kohtuullisen yksinkertaista vastata kysymyksiin omien tietojensa pohjalta, ja että kyselyyn vastaaminen kestäisi korkeintaan 20 minuuttia. Määrällisissä kysymyksissä kysyttiin tarkkojen lukujen sijasta arvioita seuran toiminnasta.

---

⁴⁶ Liite 5.

Oletuksena oli, että kyselyn pitäminen riittävän yksinkertaisena ja lyhyenä edistää seurojen motivaatiota vastata kyselyyn. Samasta syystä useimpiin määrällisiin kysymyksiin laadittiin etukäteisluokittelut, joiden katsottiin tuottavan arviointitehtävän kannalta olennaiset taustatiedot kustakin seurasta.

Seuran kokemusta seuratukijärjestelmän tasa-arvoisuudesta selvitettiin pyytämällä vastaajaa arvioimaan viisiportaisella asteikolla, kuinka tärkeitä kaupungin myöntämät avustukset ja vakiovuorot seuralle ovat ja toisaalta kuinka tyytyväinen seura on nykytilanteeseen avustusten ja vakiovuorojen osalta.

Resurssien kohdentumiseen liittyviä asioita kartoitettiin 13 väittämäkysymyksellä. Vastaajaa pyydettiin arvioimaan viisiportaisella asteikolla, missä määrin ne kuvaavat seuran toimintaa. Väittämät muodostettiin hahmottelemalla erilaisia sukupuolten tasa-arvon tulkintayhteyksiä, jotka eri tilanteissa voivat liittyä seuran toimintaan ja päätöksentekoon. Vastausvaihtoehdoksi annettiin myös ”en osaa sanoa”.

Avoimissa kysymyksissä vastaajalle annettiin mahdollisuus kertoa (1) toimista ja ideoista sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi seuratoiminnassa, (2) sukupuolten moninaisuuden huomioimisesta seuratoiminnassa sekä (3) kehitysideoista sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi kaupungin seuratukijärjestelmässä.

Kysely toteutettiin anonyyminä verkkokyselynä Questback-alustalla 17.9–2.10.2018. Vastauslinkki toimitettiin liikuntapalvelun kumppanuusyksikön rekisterissä olevien seurojen yhteyshenkilöille sähköpostitse. Kyselysaatteessa painotettiin, että kyselyyn vastaajalla olisi hyvä olla ajankohtainen käsitys seuransa toiminnasta, eikä vastaajan tarvitse olla sama henkilö, jonka sähköpostiin vastauslinkki toimitettiin. Kyselyaikana yhteyshenkilöille lähetettiin kaksi muistutusviestiä kyselyyn vastaamisesta. Kyselyn julkaisupäivänä ja muistutusviestien lähettämispäivinä kyselyyn vastattiin merkittävästi enemmän kuin muina aikoina.

5.2 Vastausten määrä ja edustavuus

Helsinkiläiset liikunta- ja urheiluseurat sekä muut liikuntatoimintaa järjestävät yhdistykset on laaja ja moninainen arviolta noin 800 rekisteröidyn yhdistyksen muodostama toimijajoukko.⁴⁷ Kyselyn kohderyhmäksi määriteltiin seurat, joiden yhteystiedot – tässä tapauksessa sähköpostiosoite – ovat liikuntapalvelun kumppanuusyksikön seurarekisterissä.

Kyselyn vastauslinkki ja sähköpostisaate lähetettiin noin 550 seuralle. Useimmiten seuran ilmoittama sähköpostiosoite on yhteyshenkilön henkilökohtainen sähköpostiosoite ja joissain tapauksissa seuran yleinen sähköpostiosoite. Joidenkin seurojen yhteystiedoissa on saattanut tapahtua muutoksia, jotka eivät ole siirtyneet kumppanuusyksikön rekisteriin. Tämä koskee erityisesti seuroja, jotka eivät ole säännöllisessä yhteydenpidossa kumppanuusyksikön kanssa esimerkiksi avustuksiin ja tilavuoroihin liittyen. Näin ollen ei ole tarkkaa tietoa niiden seurojen määrästä, jotka tosiasiallisesti saivat tiedon kyselystä.

Kyselyyn vastasi määrääjässä 154 seuraa, joka on noin 28 prosenttia kyselyn kohderyhmästä. Vastaajista 128 edusti toiminta-, tilankäyttö- tai muun liikuntaa edistävän yhdistyksen avustusta vuonna 2017 ja/tai 2018 saanutta seuraa. Tulosten käsittelyssä nämä seurat muodostavat avustettujen seurojen vastaajaryhmän. Vastaavasti muut 26 kyselyyn vastannutta seuraa muodostavat ei-avustettujen seurojen vastaajaryhmän. Seuraavassa tarkastellaan muutamien tunnuslukujen perusteella, missä määrin kyselyyn vastanneiden seurojen ja erityisesti avustettujen seurojen vastaajaryhmän voi katsoa edustavan helsinkiläistä seurarakenttää ja erityisesti avustettuja helsinkiläisiä seuroja.

Taulukkoon 11 koottujen tietojen perusteella kyselyyn vastanneet avustetut seuramat ovat harrastajaprofiileiltaan varsin yhteneviä vuonna 2017 avustettujen seurojen kanssa. Keskimäärin kyselyyn vastanneet seuramat ovat jonkin verran suurempia kuin kaikki avustetut seuramat. Kyselyaineistossa on edustettuna jonkin verran enemmän pieniä alle 50 harrastajan ja suuria yli 500 harrastajan seuroja kuin avustetuissa seuroissa kaiken kaikkiaan.

Kyselyssä kysyttiin aktiiviharrastajien määrää yleisesti, kun vastaavasti arviointiaineistona käytettiin avustushakemuksissa ilmoitettuja helsinkiläisten aktiiviharrastajien määrää. Oletettavasti seuramat ovat kyselyssä vastanneet arvion kaikkien harrastajien määrästä asuinpaikasta riippumatta.

---

⁴⁷ Vertainen, Jorma / Helsingin kaupungin liikuntavirasto 2013.

Taulukko 11. Avustettujen seurojen vastaajaryhmän harrastajamäärien vertailu vuonna 2017 avustettuihin seuroihin.

	Avustettujen seurojen vastaajaryhmä (kyselyvastaukset)	Vuonna 2017 avustetut seurat (avustushakemusten tiedot)
Seurojen määrä	N=128	N=360
HARRASTAJIEN MÄÄRÄ		
Harrastajamäärä yhteensä	45 521	99 978
Harrastajia per seura (keskiarvo)	356	278
Harrastajamäärältään pienin/suurin seura	10 / 2100	12 / 5912
Harrastajia 0–50	16 %	9 %
Harrastajia 51–100	19 %	34 %
Harrastajia 101–300	30 %	31 %
Harrastajia 301–500	11 %	11 %
Harrastajia yli 500	24 %	14 %
JUNIORI-IKÄISTEN (ALLE 20-V.) OSUUS HARRASTAJISTA		
Seuran harrastajista 0–25 % junioreita	41 %	41 %
Seuran harrastajista 26–50 % junioreita	12 %	19 %
Seuran harrastajista 51–75 % junioreita	26 %	22 %
Seuran harrastajista 76–100 % junioreita	21 %	18 %
HARRASTAJIEN SUKUPUOLIJAKAUMA		
Naisenemmistöinen seura: seuran harrastajista yli 60 % naisia tai tyttöjä	27 %	23 %
Miesemmistöinen seura: seuran harrastajista yli 60 % miehiä tai poikia	51 %	54 %
Sukupuolijakaumaltaan tasainen seura: seuran harrastajista 40–60 % molempia sukupuolia	22 %	23 %

Taulukossa 12 (s. 62) tarkastellaan seurojen jakautumista seuraryhmiin tätä arviointia varten laaditun seuraryhmäjaon mukaisesti. Myös tässä suhteessa kyselyyn vastanneet seurat näyttävät edustavan kattavasti ja yhtenevässä suhteessa vuonna 2017 avustettuja seuroja.

Taulukko 12. Avustettujen seurojen jakautuminen seuraryhmiin kyselyvastausten ja vuoden 2017 avustushakemusten perusteella.

Seuraryhmä	Avustettujen seurojen vastaajaryhmä (kyselyvastaukset)	Vuonna 2017 avustetut seurat (avustushakemusten tiedot)
Jalkapallo	10 (8 %)	34 (9 %)
Voimistelu	10 (8 %)	28 (8 %)
Sisäpelit	18 (14 %)	52 (14 %)
Kamppailulajit	16 (13 %)	39 (11 %)
Tanssilajit ja cheerleading	4 (3 %)	15 (4 %)
Jääkiekko ja taitoluistelu	8 (6 %)	17 (5 %)
Muut jäälajit	3 (2 %)	6 (2 %)
Vesilajit	6 (5 %)	10 (3 %)
Tennis	3 (2 %)	8 (2 %)
Yleisurheilu	1 (1 %)	3 (1 %)
Monilajiseurat	16 (13 %)	44 (12 %)
Muut lajit	17 (13 %)	61 (17 %)
Erityis- tai eläkeläisjärjestöt	8 (6 %)	28 (8 %)
Muut liikuntaa edistävät yhdistykset	8 (6 %)	15 (4 %)
YHTEENSÄ	N=128	N=360

Edellisten tarkastelujen perusteella kyselyyn vastanneet avustetut seurat näyttävät edustavan kohtuullisen hyvin kaikkia helsinkiläisiä avustettuja seuroja. Näin ollen kyselytulosten katsotaan olevan vähintäänkin jossain määrin yleistettävissä silloin, kun perusjoukon sisällä tarkastelu fokusoidaan avustettuihin seuroihin. Tältä osin tiedonkeruun tulkitaan onnistuneen hyvin ja tarkoituksensa mukaisesti: kyselytulokset täydentävät arvioinnin tietopohjaa ja toimivat vertailukohtana liikuntapalvelun tietojärjestelmistä kerätyille tiedolle.

Tulosten edustavuuteen ja yleistettävyyteen liittyvissä pohdinnoissa reunaehtona on huomioitava se, että kunkin seuran puolesta kyselyyn vastasi yksi henkilö,

joka on tulkinut kysymyksiä ja seuransa toimintaa omien arvioidensa, kokemus-
tensa ja näkemystensä perusteella. On hyvin mahdollista, että toinen vastaaja
samasta seurasta olisi vastannut joihinkin kysymyksiin eri tavalla.

Ei-avustettujen seurojen vastaajaryhmän osalta kyselytulokset eivät ole yleis-
tettävissä. Tässä joukossa kyselyvastauksia on vain 26, kun kaiken kaikkiaan
ei-avustettuja helsinkiläisiä seuroja on satoja.

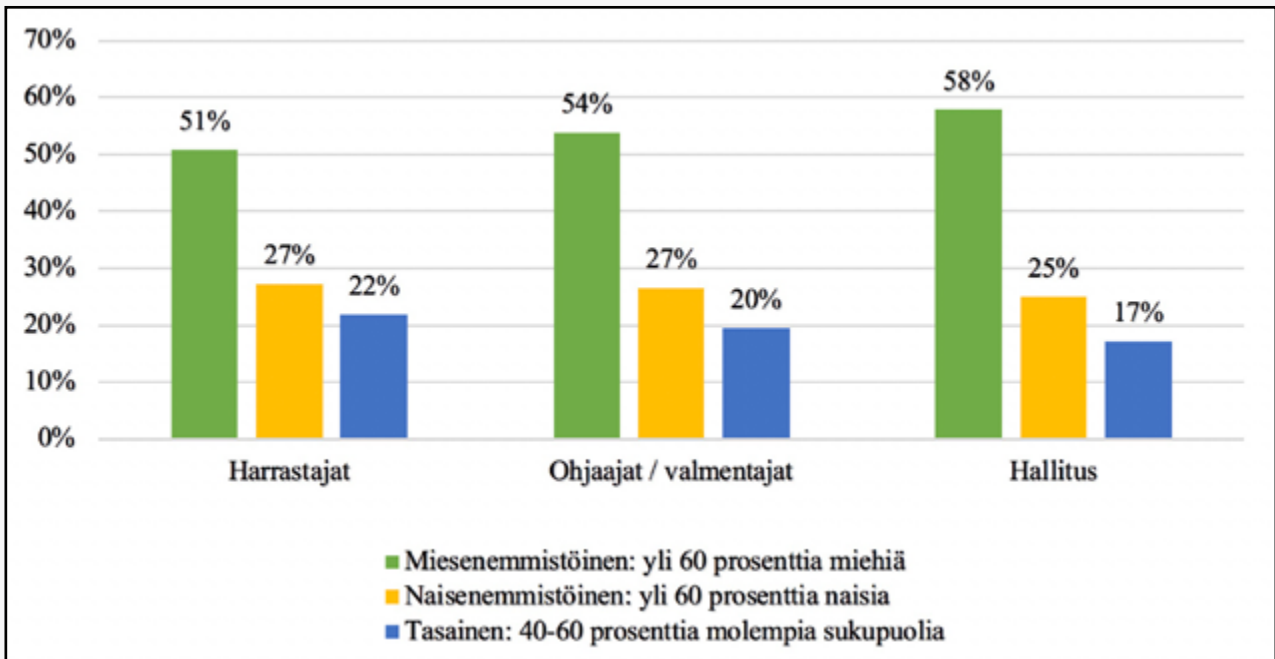
5.3 Seurojen yleis- ja erityispiirteitä

Tässä luvussa tarkastellaan kyselyyn vastanneiden seurojen yleisiä piirteitä
ja niiden vaihtelua, kun taustamuuttujaksi valitaan seuran aktiiviharrastajien
sukupuolijakauma.

Sukupuolijakaumat

Vastaajia pyydettiin arvioimaan seuransa toimintaan eri rooleissa osallistuvien
sukupuolijakaumaa. Edellä (taulukko 11, s. 61) todettiin, että arvioinnissa tarkas-
telluista vuonna 2017 avustetusta 360 seurasta yli puolet (54 %) on harrastaja-
kunnaltaan miesenemmistöisiä, eli yli 60 prosenttia niiden harrastajista on avus-
tushakemusten mukaan miehiä tai poikia. Kaaviossa 9 (s. 64) eritellyt kyselyvas-
taukset ovat linjassa tämän kanssa. Niiden perusteella yli puolet avustetuista
seuroista on miesenemmistöisiä niin harrastajiltaan, ohjaajiltaan ja valmentaja-
iltaan kuin hallituksen jäseniltään. Naisenemmistöisiä on noin neljäsosa ja su-
kupuolijakaumaltaan tasaisia vähän yli tai alle viidesosa avustetuista seuroista
riippuen siitä, mitä toimijaroolia tarkastellaan.

Kaavio 9. Avustettujen seurojen harrastajien, ohjaajien/valmentajien ja hallituksen jäsenten sukupuolijakaumat vastaajan arvion perusteella (N=128).

Keskimäärin harrastajiltaan miesenemmistöiset seurat ovat miesenemmistöisiä ja naisenemmistöiset naisenemmistöisiä myös ohjaajiltaan ja valmentajiltaan sekä hallitukseltaan. Miehet näyttävät kuitenkin olevan naisia useammin harrastajien sukupuolijakaumaltaan tasaisten seurojen ohjaajia, valmentajia tai hallituksen jäseniä. Taulukko 13 (s. 65) havainnollistaa eroja.

Taulukko 13. Harrastajien sukupuolijakauman perusteella luokiteltujen avustettujen seurojen ohjaajien/valmentajien sekä hallituksen jäsenten sukupuolijakauma (N=128).

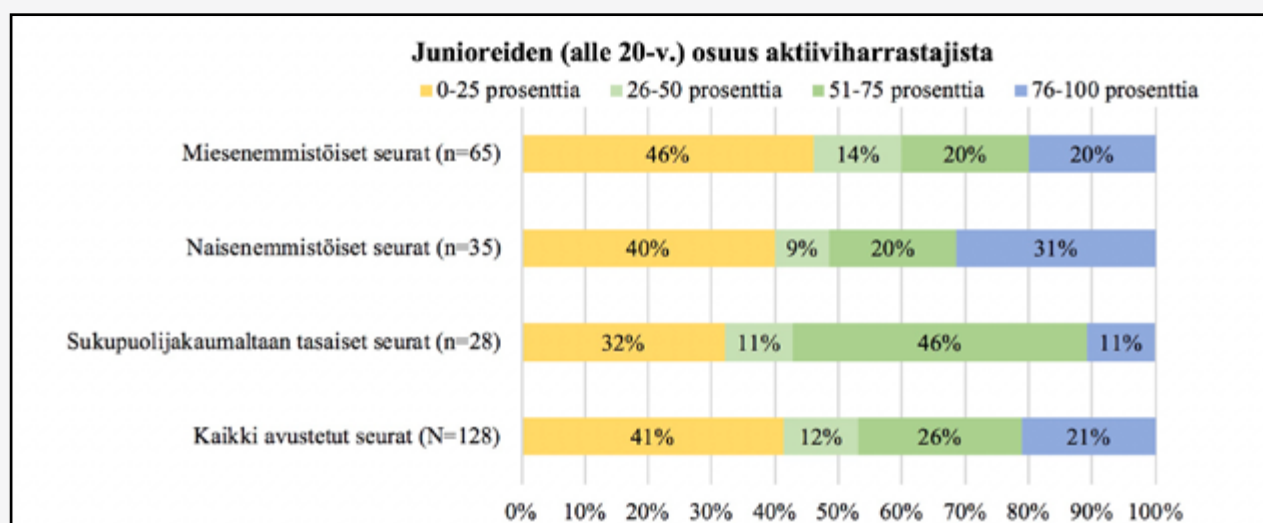
	Osuus harrastajiltaan miesenemmistöisistä seuroista (n=65)	Osuus harrastajiltaan naisenemmistöisistä seuroista (n=35)	Osuus harrastajien sukupuolijakaumaltaan tasaisista seuroista (n=28)
OHJAAJIEN/VALMENTAJIEN SUKUPUOLIJAKAUMA			
Miesenemmistöinen	88 %	3 %	39 %
Naisenemmistöinen	2 %	80 %	18 %
Sukupuolijakauma tasainen	11 %	17 %	43 %
YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %
HALLITUKSEN JÄSENTEN SUKUPUOLIJAKAUMA			
Miesenemmistöinen	83 %	11 %	57 %
Naisenemmistöinen	5 %	71 %	14 %
Sukupuolijakauma tasainen	12 %	17 %	29 %
YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %

Harrastajat

Miesenemmistöisiä seuroja on siis eri tavoin mitattuna eniten. Harrastajamääriltään ne ovat kuitenkin pienempiä yksiköjä kuin naisenemmistöiset ja sukupuolijakaumaltaan tasaiset seurat. Avustetussa miesenemmistöisessä seurassa on kyselytulosten perusteella keskimäärin noin 300 (mediaani 150), naisenemmistöisessä noin 450 (mediaani 350) ja tasaisessa seurassa noin 360 (mediaani 215) aktiiviharrastajaa. Jokaisessa luokassa hajonta on hyvin suurta: vastaajien joukossa on sekä hyvin pieniä, keskikokoisia että suuria yli 1 000 aktiiviharrastajan seuroja.

Aktiiviharrastajien sukupuolijakauman perusteella luokiteltujen avustettujen seurojen välillä näyttää olevan eroja myös toiminnan aikuis-/junioripainotuksissa. Miesenemmistöisistä seuroista 60 prosentissa ja naisenemmistöisissä seuroissa 51 prosentissa aikuisia on yli puolet aktiiviharrastajista. Vastaavasti sukupuolijakaumaltaan tasaiset seurat näyttävät painottuvan jonkin verran vahvemmin (57 %) junioritoimintaan (kaavio 10).

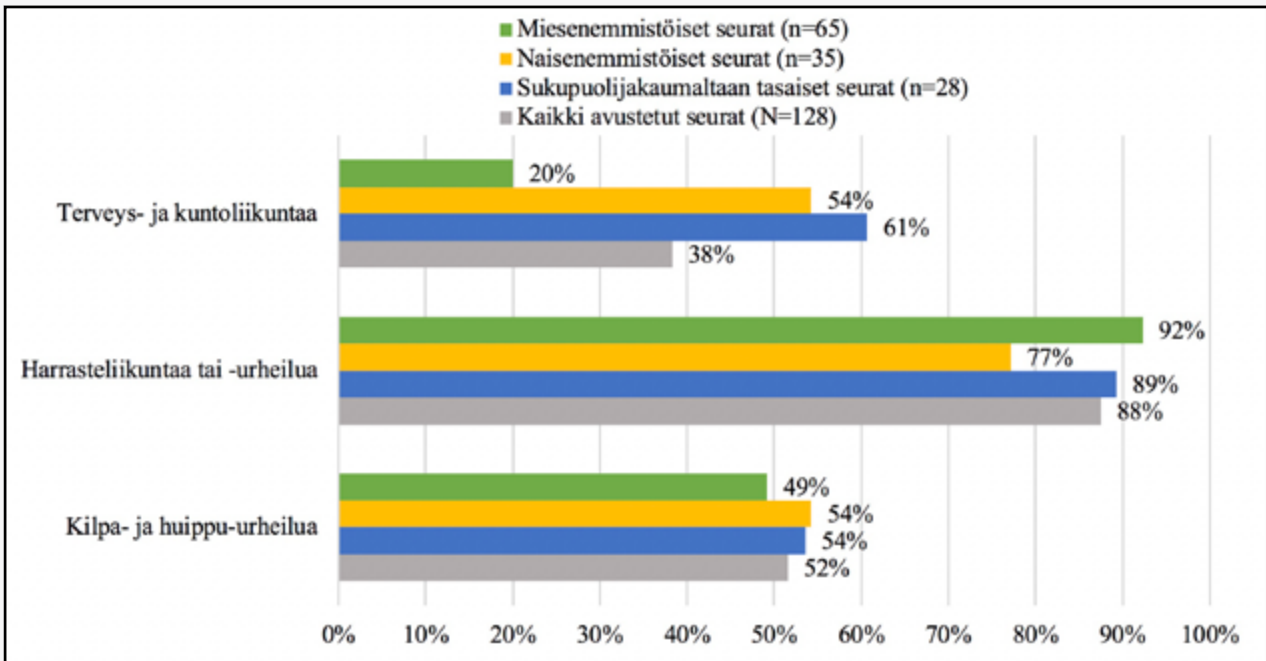
Kaavio 10. Avustettujen seurojen aktiiviharrastajien ikäjakaumat (N=128).

Seuratoiminnan luonne

Kyselyssä selvitettiin, miten seurat luonnehtivat järjestämäänsä toimintaa (kaavio 11). Vastausvaihtoehdoiksi annettiin (1) terveys- ja kuntoliikunta, (2) harrasteliikunta tai -urheilu sekä (3) kilpa- ja huippu-urheilu. Vastaajalle annettiin mahdollisuus valita useampi vastausvaihtoehto.

Kaavio 11. Avustettujen seurojen luonnehdinnat järjestämästään toiminnasta (N=128).

Merkille pantavaa on, että vain viidesosa miesenemmistöisistä seuroista luonnehtii toimintaansa terveys- ja kuntoliikunnaksi, kun taas yli puolet naisenemmistöisistä ja sukupuolijakaumaltaan tasaisista seuroista valitsi tämän vaihtoehdon. Selvästi suurin osa seuroista mieltää toimintansa harrasteliikunnaksi ja -urheiluksi, joskin naisenemmistöiset seurat jonkin verran harvemmin kuin muut. Kilpa- ja huippu-urheiluksi toimintansa mieltää kaikista seuroista noin puolet ja tältä osin erot sukupuolijakaumaltaan erilaisten seurojen välillä ovat vähäisiä.

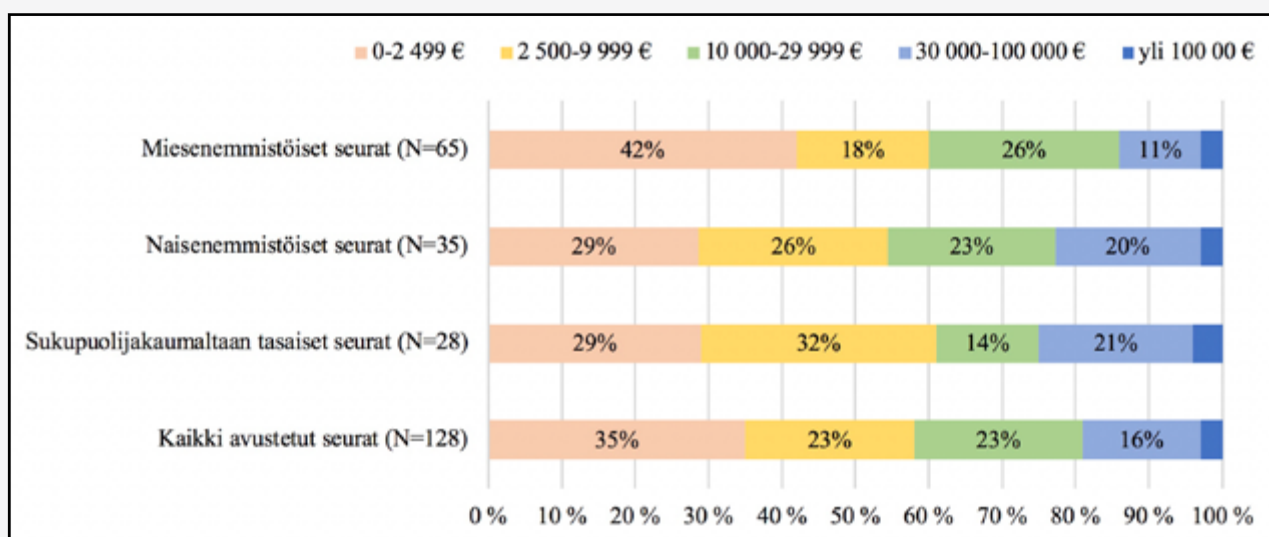
Ei-avustetut seurat

Ei-avustettujen seurojen vastaajaryhmästä (N=26) selvästi suurin osa on miesenemmistöisiä (69–77 prosenttia tarkastelun kohteena olevasta toimijaroolista riippuen) ja aktiiviharrastajiltaan aikuispainotteisia (88 prosenttia) seuroja. Suurin osa (73 %) niistä on pieniä alle 50 aktiiviharrastajan yksiköjä. Ei-avustetuista seuroista 27 prosenttia mieltää järjestämänsä toiminnan terveys- ja kuntoliikunnaksi, 57 prosenttia harrasteliikunnaksi tai -urheiluksi ja 42 prosenttia kilpa- ja huippu-urheiluksi.

Avustusten yhteismäärä ja osuus toimintamenoista

Seurojen saama vuosittainen toiminta-, tilankäyttö- tai muiden liikuntaa edistävien avustuksen yhteenlaskettu määrä vaihtelee jonkin verran sukupuolijakauman mukaan. Kaavio 12 osoittaa, että miesenemmistöiset seurat saavat muita useammin pientä alle 2 500 euron avustusta, mitä selittää osittain se, että ne ovat keskimäärin myös muita ryhmiä pienempiä seuroja. Myös muun suuruudessa avustuksissa on jonkin verran vaihtelua. Tarkastelussa on avustettujen seurojen vastaajaryhmä.

Kaavio 12. Arvio seuran toiminta-, tilankäyttö- tai muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksen vuosittaisesta yhteenlasketusta määrästä (N=128).

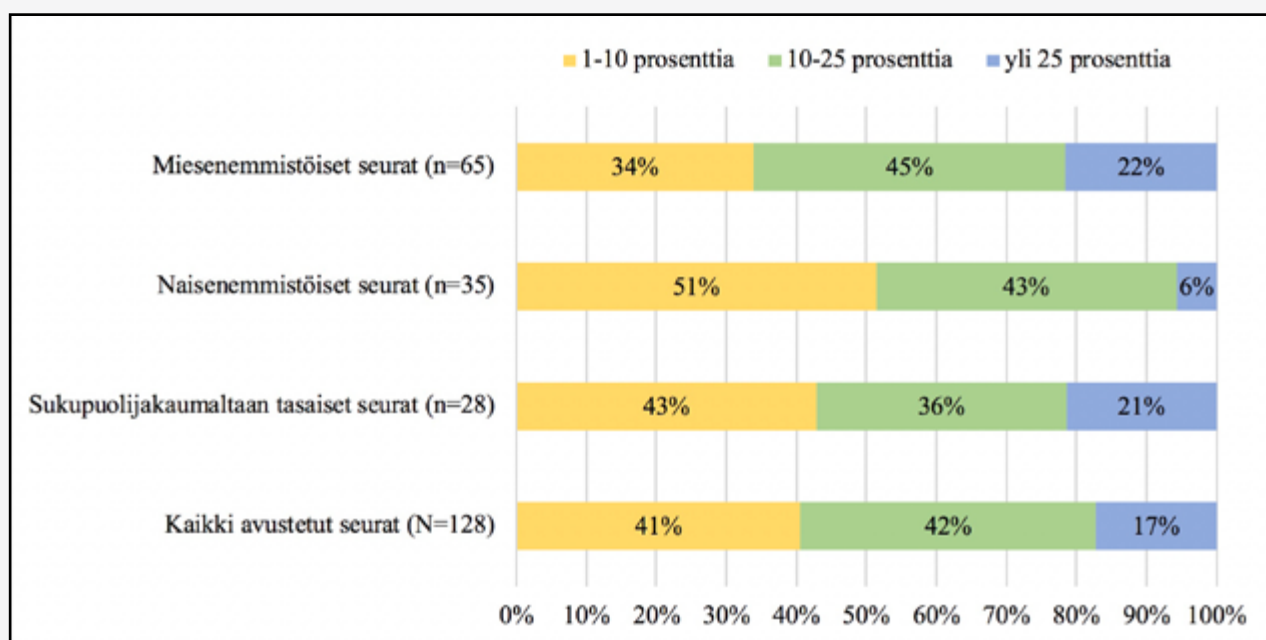

Avustusten määriä kiinnostavampi tasa-arvokysymys on kuitenkin se, missä määrin kaupungin avustukset tukevat eri sukupuolten harrastamista. Naisten ja miesten, tyttöjen ja poikien liikunnan harrastamisessa on eroja, joita käsitellään luvussa 2. Keskeinen kysymys onkin, vaikuttavatko nämä erot seuratoiminnan kustannuksiin, sekä edelleen, miten seuroille myönnettyt avustukset suhteutuvat erilaisten seurojen erilaisiin kustannuksiin.

Kuten avustusten kohdentumisen arvioinnissa (luku 3) käy ilmi, sukupuoli itsessään ei ole avustuskriteeri eikä avustuskriteerien havaittu välillisestikään tekevän eroja sukupuolten välille. Avustusten määrän suhdetta toimintamenoihin ei kuitenkaan ollut mahdollista selvittää avustusten arvioinnin yhteydessä. Vas-

taavasti kyselyvastaukset antavat viitteitä siitä, kuinka suuren osan kaupungin avustukset kattavat erilaisten seurojen toimintamenoista. Kaaviossa 13 vertaillaan tältä osin sukupuolijakaumaltaan erilaisia seuroja.

Kaavio 13. Arvio, kuinka suuren osuuden toiminta-, tilankäyttö tai muun liikuntaa edistävän yhdistyksen avustukset kattoivat seuran edellisen päättäneen tilikauden kuluista (N=128).

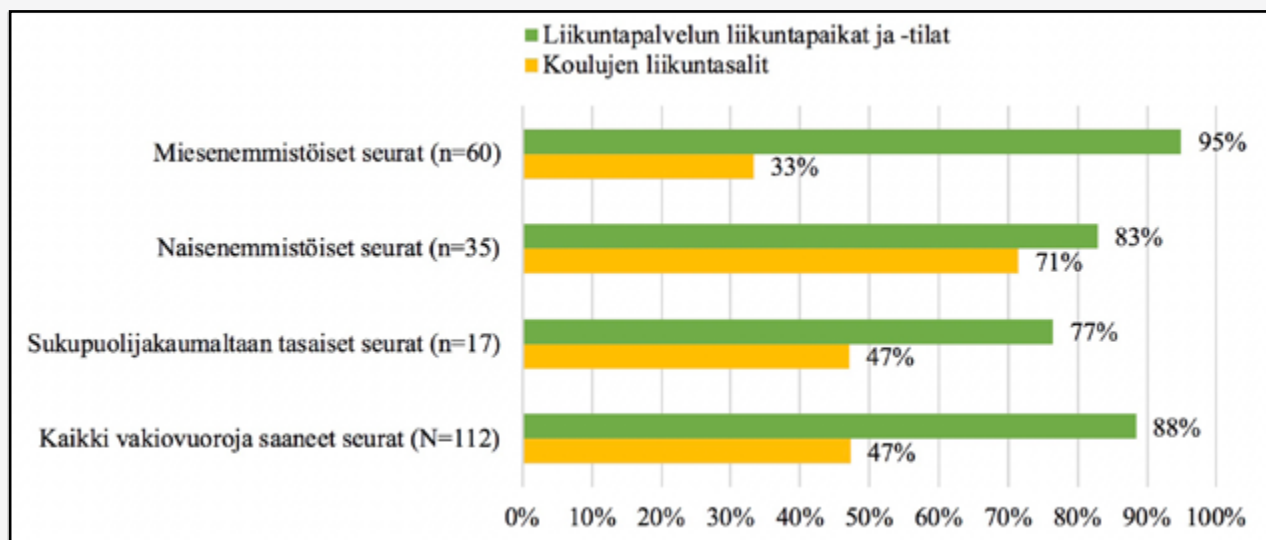
Kyselytulokset viittaavat siihen, että naisenemmistöisten seurojen kohdalla kaupungin avustukset kattavat keskimäärin pienemmän osuuden toimintamenoista kuin muiden seurojen kohdalla. Tulosta tulkittaessa on huomioitava, että kaupungin liikuntapalvelun avustusten hakeminen on seuroille vain yksi monista mahdollisista varainhankinnan muodoista. Seurojen tukijoita ja yhteistyökumppaneita voivat olla myös muut julkiset tai yksityiset tahot. Kyselyyn vastanneista seuroista 27 prosenttia oli saanut viimeisen kahden vuoden aikana myös muuta julkista avustusta, esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön seuratukea. Naisenemmistöisistä (33 %) ja sukupuolijakaumaltaan tasaisista seuroista (32 %) muuta julkista tukea oli saanut noin kolmannes seuroista ja miesenemmistöisistä vähän yli viidesosa (21 %).

Edelliset reunaehdot huomioiden tuloksesta ei voida vetää johtopäätöstä, että yksittäiselle henkilölle harrastaminen naisenemmistöisessä seurassa olisi kalliimpaa kuin muissa. Itsessään tulos on kuitenkin kiinnostava ja viitoittaa pohtimaan, mihin se perustuu. Vastausten löytäminen edellyttäisi laajempaa seurakentän tutkimusta.

Vakiovuorot liikuntapalvelun hallinnoimissa tiloissa

Kaikista kyselyyn vastanneista seuroista (N=154) kolme neljäsosaa, siis 115 seuraa, on hakenut vakiovuoroja liikuntapalvelun hallinnoimien ja subventoimien tilojen käyttöön vuosien 2017–2018 aikana. Vakiovuoroa hakeneista seuroista vakiovuoroja on myönnetty lähes kaikille: 112 seuralle. Näistä seuroista 88 prosentille (n=99) vakiovuoroja on myönnetty liikuntapalvelun liikuntatiloihin ja 47 prosentille (n=53) helsinkiläisten koulujen liikuntasaleihin (kaavio 14). Kyselytulokset viittaavat siihen, että lähes kaikille vuoroja hakeville seuroille vuoroja myös myönnetään. Sen sijaan ne eivät kerro, kuinka suuri osa seurojen hakemista vuoroista niille on myönnetty.

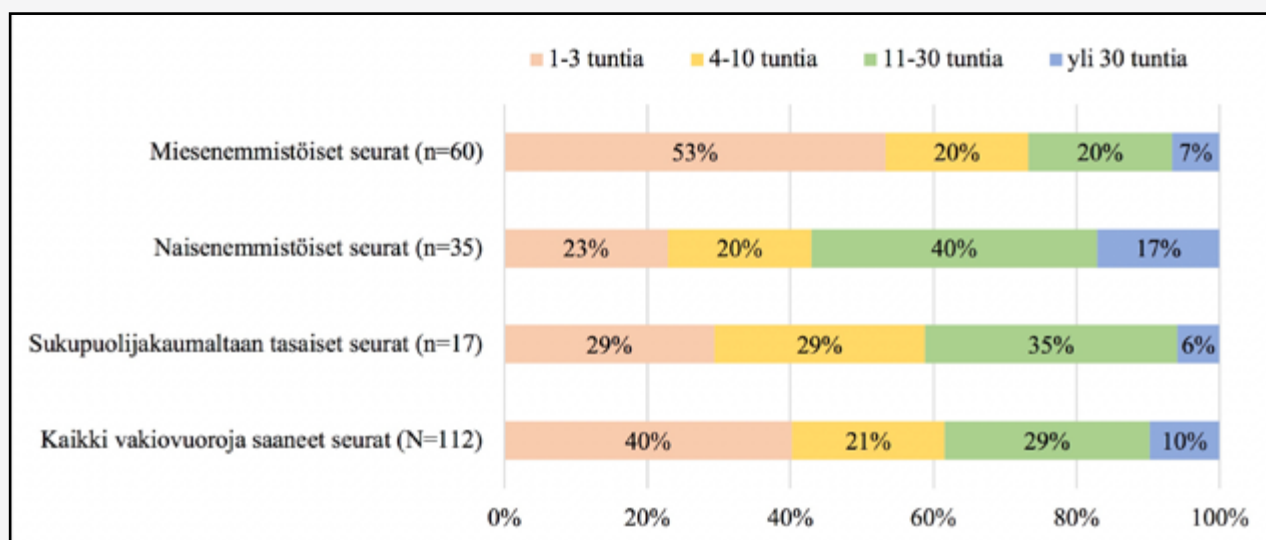
Kaavio 14. Vastanneille seuroille myönnettyjen vakiovuorojen jakautuminen tilakokonaisuuksittain (N=112).

Kyselyyn vastanneista, aktiiviharrastajiltaan naisenemmistöisistä seuroista (n=39) vuoroja on hakenut 90 prosenttia, kun taas miesenemmistöisistä seuroista (n=84) 74 prosenttia ja sukupuolijakaumaltaan tasaisista seuroista (n=31) vain 58 prosenttia. Vaikuttaa siis siltä, että naisenemmistöiset seurakunnat suosivat kaupungin liikuntatiloja muita seuroja enemmän, ja/tai ne soveltuvat naise-

nemmistöisten seurojen järjestämään toimintaan paremmin. Eroja sukupuolijakaumaltaan erilaisten seurojen välillä on myös siinä, mihin tiloihin vakiovuorot on myönnetty (kaavio 14). Suurin ero on miesenemmistöisten ja naisennemistöisten seurojen välillä. Ensin mainittujen vuorot painottuvat liikuntapalvelun tiloihin, kun jälkimmäisillä on vuoroja molemmissa ja suhteessa muihin ryhmiin erityisen paljon koulujen liikuntasaleissa.

Kaavio 15. Vastanneille seuroille myönnettyjen vakiovuorojen viikoittaiset tuntimäärät (N=112).

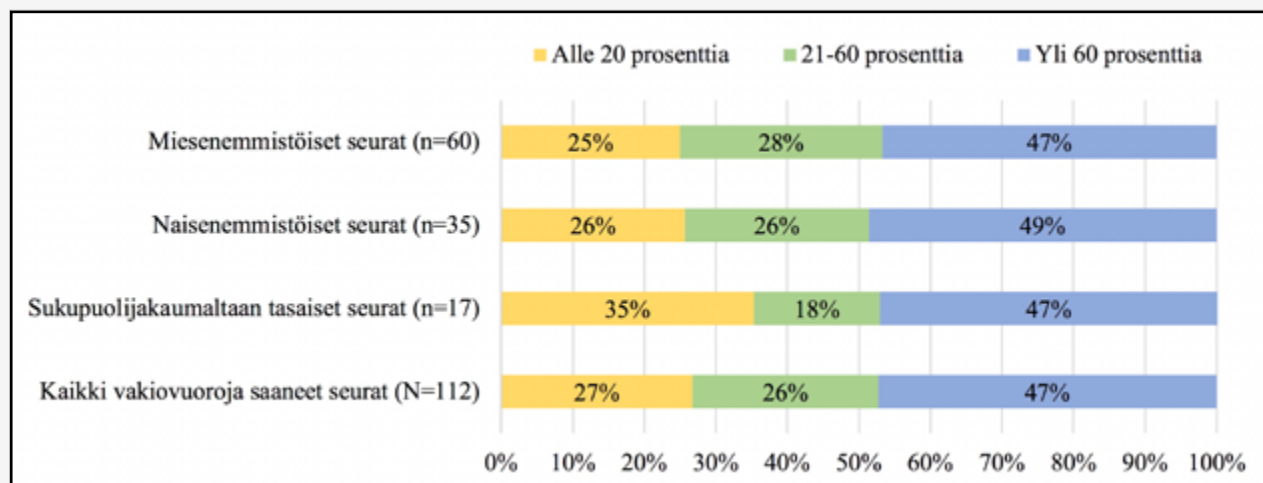

Vuoromäärien tarkastelun perusteella vaikuttaa siltä, että naisennemistöisillä seuroilla on käytössään keskimäärin muita tarkasteltuja ryhmiä enemmän vakiovuoroja kaupungin tilakokonaisuuksissa (kaavio 15). Yli puolella vastanneista miesenemmistöisistä seuroista viikoittainen vuoromäärä on 1-3 tuntia ja vähän yli neljäsosalla 11 tuntia tai enemmän. Vastaavasti naisennemistöisistä seuroista alle neljänneksellä on viikoittaisia vuoroja 1-3 tuntia ja 57 prosentilla 11 tuntia tai enemmän.

Kun vakiovuorojen määrä suhteutetaan seurakunnan arvioon siitä, kuinka suuren osuuden ne kattavat seurakunnan kaikista säännöllisistä harjoitusvuoroista, erot eri ryhmien välillä tasoittuvat (kaavio 16, s.72). Tulosta selittää se, että miesenemmistöiset seurakunnat ovat keskimäärin pienempiä toimintayksiköitä, minkä takia nii-

den vakiovuorojen tarve ei ole yhtä suuri kuin muilla seuroilla. Tämä viittaa siihen, että seurojen tarpeisiin suhteutettuna kaupungin liikuntapalvelun vuorojenjakokriteerit – joihin sukupuoli itsessään ei lukeudu – kohtelevat eri sukupuolia tasa-arvoisesti.

Kaavio 16. Arvio, kuinka suuren osuuden liikuntapalvelun myöntämät vakiovuorot kattavat seuran kaikista säännöllisistä harjoitusvuoroista (N=112).

Kyselyyn osallistuneista seuroista 39 (25 %) vastasi, että ei ole hakenut liikuntapalvelulta vakiovuoroja vuosien 2017–2018 aikana. Näistä seuroista 22 on miesenemmistöisiä, 4 naisenemmistöisiä ja 13 sukupuolijakaumaltaan tasaisia. Kaikista miesenemmistöisistä seuroista 26 prosenttia, naisenemmistöisistä seuroista 10 prosenttia ja sukupuolijakaumaltaan tasaisista seuroista 42 prosenttia ei ole hakenut vakiovuoroja. Näiltä seuroilta kysyttiin tarkentavana kysymyksenä, miksi ne eivät ole hakeneet vuoroja. Vastaukset jakautuivat taulukon 14 mukaisesti.

Ne seurat, joilla ei olisi lainkaan tarvetta kaupungin liikuntapalvelun subventoimille liikuntatiloille, näyttävät olevan kaupungin seurakentässä poikkeustapauksia: 154 seurasta näin vastasi ainoastaan 8 seuraa eli 5 prosenttia vastaajista. Varsin harvoin – 14 seurassa, 9 prosenttia vastaajista – on kyse myöskään siitä, että liikuntapalvelun hallinnoimat tilat eivät millään muotoa soveltuisi seurojen järjestämään toimintaan. Merkille pantavaa on, että kaikki 3 tennisseuraa vastasivat, että liikuntapalvelun subventoimat tilat eivät sovellu niiden toimintaan.

Muissa laji- ja seuraryhmissä tämä syy jäi selvään vähemmistöön. Tennisseurojen kohdalla tulos ei ole yllättävä, sillä keskitettyyn tilavuorojakoon ei kuulu tenniskenttiä. Avoimissa vastauksissa eritellyt muut syyt ovat seurakohtaisia ja liittyvät usein joko lajin tai toiminnan luonteeseen tai tilojen sijaintiin.

Taulukko 14. Syyt, miksi seura ei ole hakenut vakiovuoroja (N=39).

	Miesenemmistöiset seurat (n=22)	Naisenemmistöiset seurat (n=4)	Sukupuoli-jakaumaltaan tasaiset seurat (n=14)	Kaikki seurat, jotka eivät ole hakenet vakiovuoroja (N=39)
<i>Helsingin kaupungin liikuntapalvelun liikuntapaikat tai koulujen liikuntasalit eivät sovellu seuramme toimintaan.</i>	9	1	4	14
<i>Seurallamme ei ole tarvetta Helsingin kaupungin liikuntatoimen liikuntapaikkojen käyttöön.</i>	4	0	4	8
<i>Muusta syystä, miksi?</i>	8	3	4	15
<i>Ei vastannut kysymykseen.</i>	1	0	1	2
YHTEENSÄ	21	4	13	39

5.4 Seurojen kokemus kaupungin seuratuesta

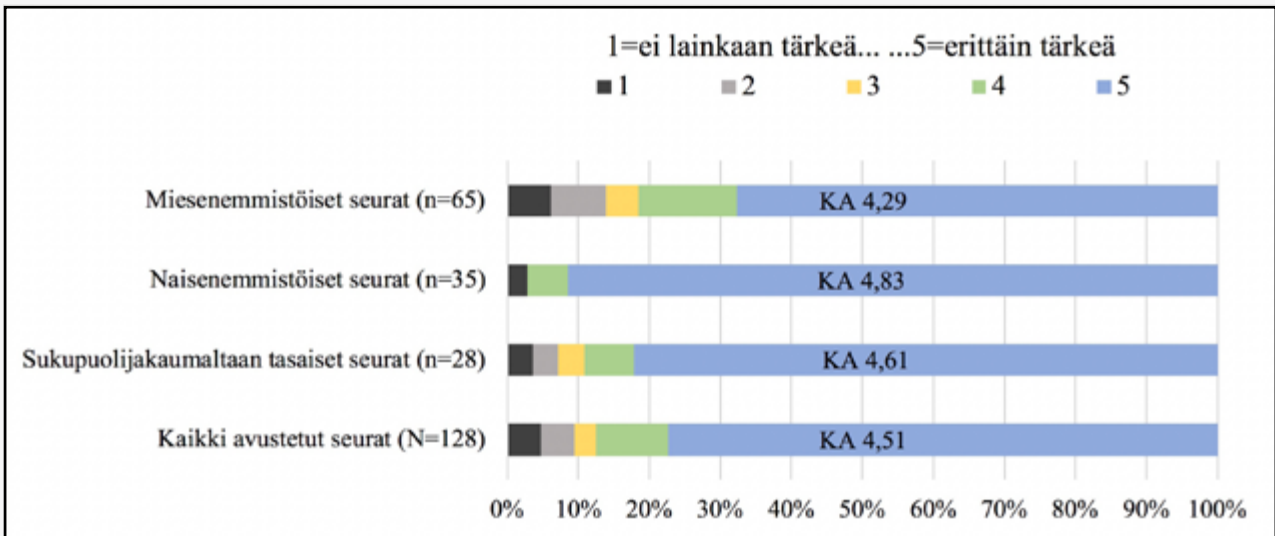
Tässä luvussa tarkastellaan seurojen kokemuksia kaupungin seuratuksijärjestelmästä. Kyselyssä pyydettiin vastaajaa arvioimaan yhtäältä, kuinka tärkeitä liikuntapalvelun myöntämät avustukset ja vakiovuorot seuralle ovat, ja toisaalta, kuinka tyytyväisiä seurat kyseisiin tukimuotoihin ovat. Eri avustusmuotojen tai tilakokonaisuuksien välille ei tehty eroja, vaan niistä käytettiin yleisilmaisuja *Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämät avustukset ja Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämät vakiovuorot kaupungin liikuntapaikkojen ja koulujen liikuntasalien käyttöön*. Tulosten tarkastelussa keskeisenä taustamuuttujana tarkastellaan seuran harrastajien sukupuolijakaumaa.

Seura-avustukset

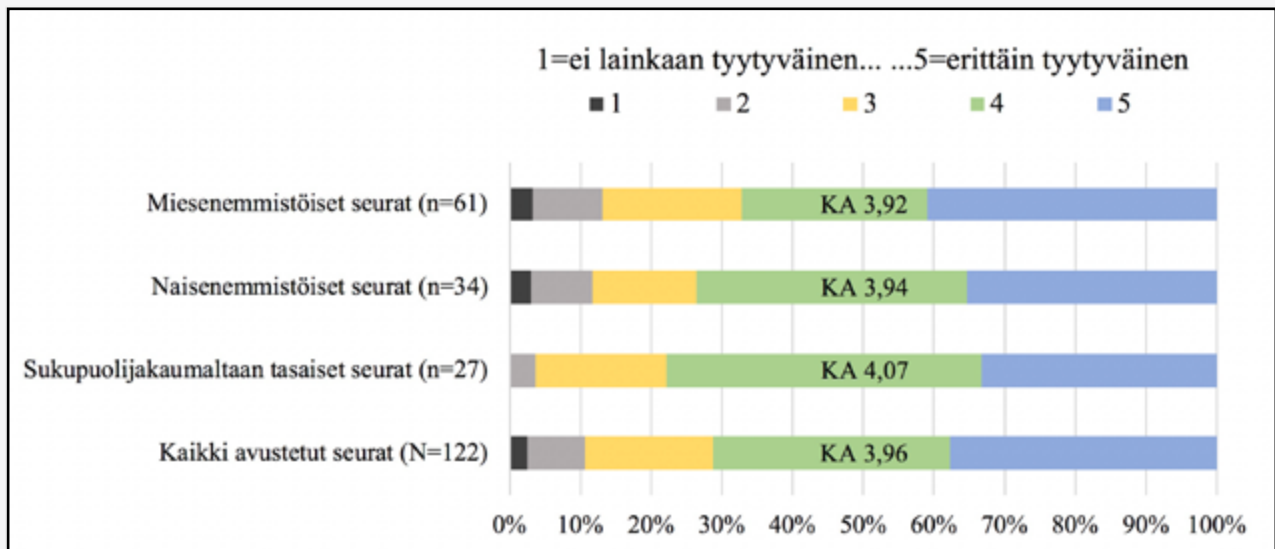
Kaikista kyselyvastaajista (N=154) 79 prosenttia arvioi liikuntapalvelun myöntämät seura-avustukset tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi seuralleen. Ei lainkaan tärkeiksi avustukset arvioi vain 14 prosenttia vastaajista. Kun tarkasteltava joukko rajataan avustettuihin seuroihin (N=128), näkemys on vieläkin selkeämpi: 77 prosenttia vastaajista arvioi avustukset erittäin tärkeiksi, 10 prosenttia tärkeiksi ja vain 5 prosenttia ei lainkaan tärkeiksi.

Avustettujen seurojen vastaukset viisiportaiseen arviointimalliin perustuvaan kysymykseen eritellään kaaviossa 17. Naisenemmistöiset ja sukupuolijakaumaltaan tasaiset seurat näyttävät pitävän seura-avustuksia keskimäärin jonkin verran tärkeämpinä kuin miesenemmistöiset. Erityisesti pienten ja aikuispainotteisten miesenemmistöisten seurojen joukossa on enemmän seuroja, jotka eivät pidä avustuksia tärkeinä kuin vastaavanlaisten naisenemmistöisten seurojen joukossa. Yleisesti ottaen suurin osa kaikenlaisista avustetuista seuroista pitää kuitenkin avustuksia erittäin tärkeinä.

Kaavio 17. Avustettujen seurojen arvio liikuntapalvelun myöntämien avustusten tärkeydestä seuralle asteikolla 1–5 (N=128).

Kaavio 18. Avustettujen seurojen arvio seuran tyytyväisyydestä liikuntapalvelun myöntämiin avustuksiin asteikolla 1–5 (N=128).

*"Ei kokemusta tukimuodosta"-vastaukset (n=6) rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

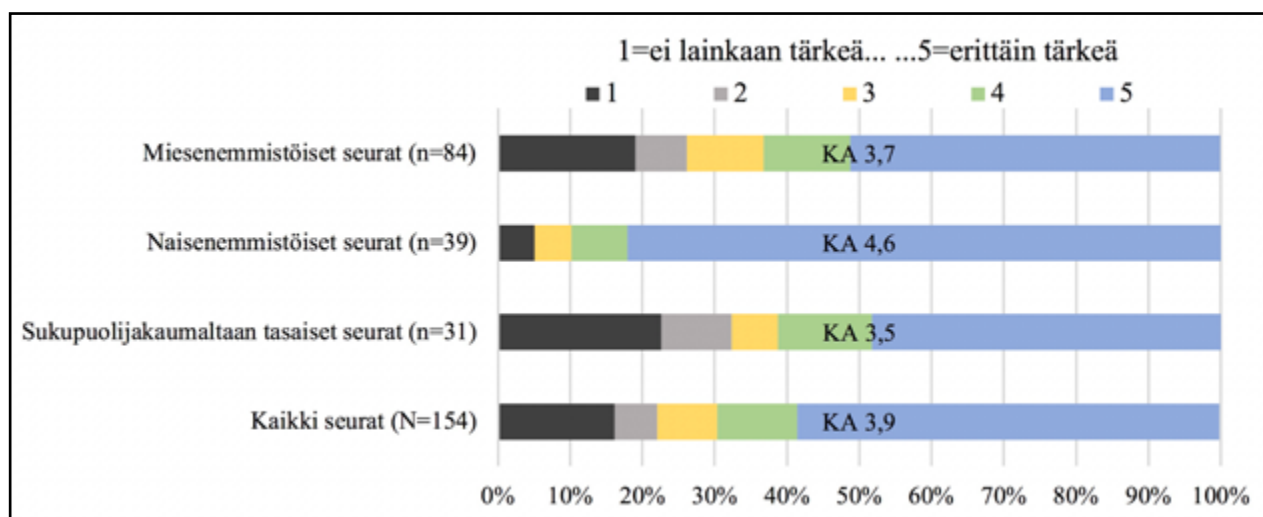
Avustetuista seuroista (N=128) 68 prosenttia kertoi olevansa erittäin tyytyväinen tai tyytyväinen avustuksiin. Tuloksista ei käy ilmi merkittäviä eroja sukupuolijakauman perusteella luokiteltujen seurojen välillä. Avustettujen seurojen vastaukset esitetään kaaviossa 18 (s. 75).

Kaikista kyselyyn osallistuneista seuroista (N=154) yli puolet vastasi olevansa erittäin tyytyväisiä (30 %) tai tyytyväisiä (27 %) liikuntapalvelun myöntämiin avustuksiin. Ei lainkaan tai ei kovin tyytyväisiä arvioi olevansa 13 prosenttia seuroista. Vastaajista 14 prosenttia valitsi tässä kysymyksessä annetun vaihtoehdon ”ei kokemusta tukimuodosta”.

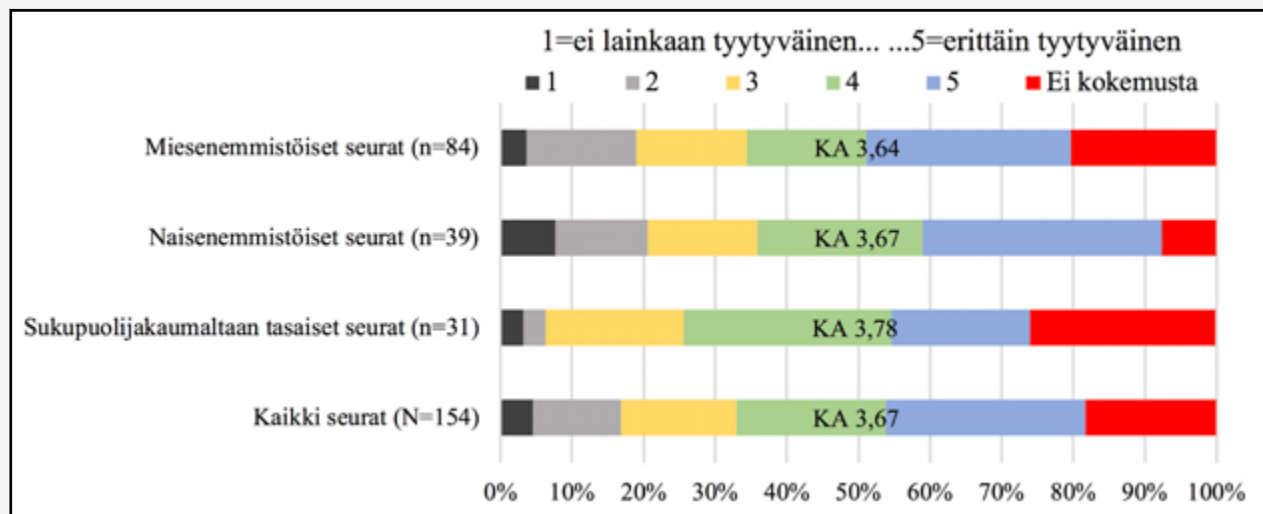
Vakiovuorot

Kyselyyn osallistuneista seuroista 69 prosenttia pitää liikuntapalvelun myöntämiä vakiovuoroja erittäin tärkeinä tai tärkeinä. Vaikuttaa siltä, että vakiovuoroja pidetään tärkeänä, mutta keskimäärin ei kuitenkaan yhtä tärkeänä tukimuotona kuin edellä tarkasteltuja seura-avustuksia. Tätä selittänee osittain se, että kaikilla seuroilla ei ole tarvetta tai mahdollisuutta järjestää toimintaa liikuntapalvelun hallinnoimissa liikuntatiloissa ja -paikoissa, kun taas avustukset tukevat toimintaa kaikenlaisissa avustuskelpoisissa seuroissa.

Kaavio 19. Seurojen arvio liikuntapalvelun myöntämien vakiovuorojen tärkeydestä seuralle asteikolla 1–5 (N=154).

Kaavio 20. Seurojen arvio tyytyväisyydestä liikuntapalvelun myöntämiin vakiovuoroihin asteikolla 1–5 (N=154).

Kaavioon 19 koottujen vastausjakaumien perusteella naisenemmistöiset seurat näyttävät pitävän vakiovuoroja selvästi miesenemmistöisiä ja sukupuolijakaumaltaan tasaisia seuroja tärkeämpinä. Vakiovuoroja ei lainkaan tai vain vähän tärkeinä pitävien osuus naisenemmistöisistä seuroista (5 %) on huomattavasti keskimääräistä (22 %) pienempi. Sen sijaan tyytyväisyydessä liikuntapalvelun myöntämiin vakiovuoroihin ei näytä olevan merkittäviä eroja sukupuolijakaumiin perustuvien seuraryhmien välillä (kaavio 20).

Vakiovuorojen kohdentumisen arvioinnin (luku 4) pohjalta muodostui suuntaa antava käsitys siitä, että harrastajamääriin suhteutettuna naisilla ja erityisesti tytöillä on käytössään jonkin verran enemmän vakiovuoroja kuin miehillä ja pojilla. Kyselytulosten avaama näkökulma viittaa mahdollisesti siihen, että naisenemmistöisillä seuroilla on keskimäärin suurempi tarve kaupungin tilojen subventoituun käyttöön, ja/tai ne soveltuvat naisenemmistöisten seurojen toimintaan keskimääräistä paremmin. Tätä käsitystä tukevat osaltaan myös edellä – kaaviot 15 ja 16 – eritellyt tulokset kyselyyn vastanneiden seurojen vakiovuorojen tuntimääristä ja siitä, kuinka suuren osan ne kattavat seuran kaikista säännöllisistä harjoitustunneista.

Merkille pantavaa on, että ei-avustetut seurat (n=26) pitävät avustuksia keskimäärin avustettuja seuroja (n=128) tärkeämpinä ja ovat niihin myös tyytyväisempiä: ei-avustettujen seurojen arvioiden keskiarvot olivat tärkeyden osalta 4,4 ja tyytyväisyyden osalta 4,59 ja avustettujen seurojen vastaavasti 3,79 ja 3,52. Kyselytulosten perusteella vaikuttaa siltä, että niille seuroille, jotka eivät täytä avustuskelpoisuuden ehtoja, subventoidut vakiovuorot ovat erittäin merkittävä tukimuoto.

5.5 Tasa-arvo seurojen toiminnassa

Missä määrin sukupuolten tasa-arvo sitten toteutuu helsinkiläisten seurojen toiminnassa tai laajemmin helsinkiläisellä seurakentällä? Tähän kysymykseen etsittiin vastauksia 13-kohtaisella väittämäpatteristolla. Vastaajaa pyydettiin arvioimaan viisiportaisella asteikolla, kuinka hyvin mikäkin väittämä kuvaa seuransa toimintaa. Vaihtoehdoksi annettiin myös ”en osaa sanoa”.

Tässä luvussa vastaajajoukkoa (N=154) tarkastellaan pääasiassa yhtenä kokonaisuutena, sillä eri väittämien kohdalla vastausjakaumissa ei ole havaittavissa merkittävää vaihtelua sukupuolijakaumaltaan erilaisten tai avustettujen ja ei-avustettujen seurojen välillä. Vastaajajoukko ymmärretään nimenomaan kokonaisuudeksi, joka edustaa helsinkiläisen seurakentän moninaisia kansalaistoimijoita, jotka omista lähtökohdistaan käsin tarjoavat liikuntatoimintaa merkittävälle määrälle helsinkiläisiä. Vaikkakaan vastaajajoukkoa ei voida pitää täydellisenä poikkileikkauksena seurakentästä, vastaukset avaavat mahdollisuuden ymmärtää, millaisilla periaatteilla ja tavoitteilla seurat toimivat.

Panostusten jakautuminen

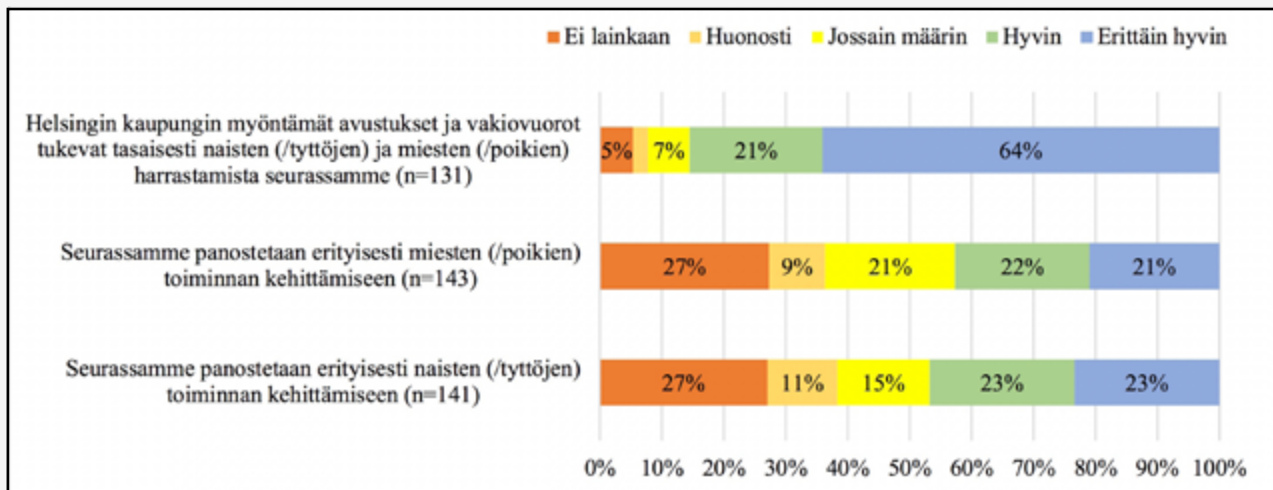
Seuran resurssien ja panostusten jakautumista koskevien väittämien vastausjakaumat esitetään kaaviossa 21. Vastaajista 85 prosenttia katsoo, että kaupungin liikuntapalvelun seuralleen myöntämät avustukset ja vakiovuorot tukevat tasaisesti molempien sukupuolten harrastamista.

Kun tarkastellaan sitä, kumman sukupuolen toiminnan kehittämiseen seuroissa erityisesti panostetaan, vastausten jakauma on tasainen. Havainto viestii siitä, että seuroilla on monenlaisia toimintalogiikoita. Sukupuolten tasa-arvon toteutumisen kannalta olennaista on se, että toimintalogiikat näyttävät jakautuvan seurakentällä tasaisesti: molempien sukupuolten toiminnan kehittämiseen panostetaan yhtä lailla.

Jotakuinkin sama osuus sekä mies- että naisenemmistöisistä seuroista vastasi panostavansa erityisesti vähemmistönä olevan sukupuolen toiminnan kehittä-

tämiseen. Kummassakin ryhmässä enemmistön toimintaan panostaminen on yleisempää, mutta vastaukset viestivät joka tapauksessa siitä, että seurakentällä erityinen panostus vähemmistönä olevan sukupuolen toimintaan on kohtuullisen yleinen toimintalogiikka.

Kaavio 21. Vastaajien näkemykset resurssien kohdentumisesta sukupuolittain (N=154).

* ”En osaa sanoa”-vastaukset rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

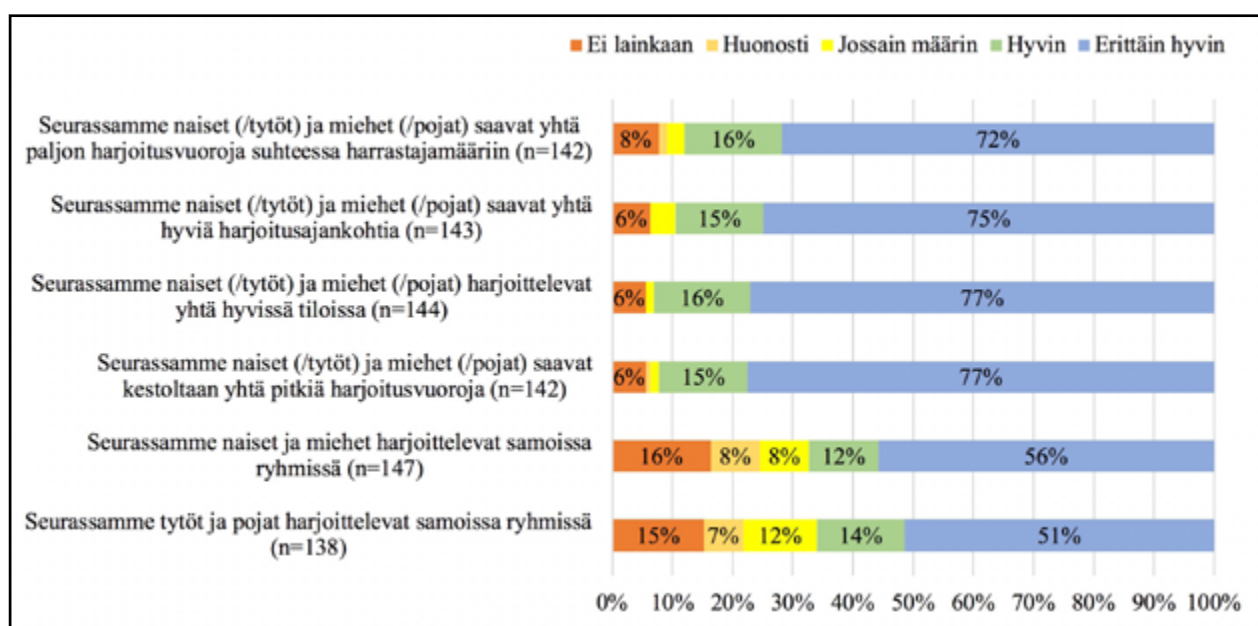
Harjoitusvuorojen jakautuminen ja harjoittelemisen

Kaavioon 22 (s. 80) on koottu vastaukset harjoitusvuoroihin ja harjoittelemiseen liittyviin väittämiin. Ensimmäiset neljä väittämää koskevat vuorojen määrää ja laatua. Selvästi suurin osa seuroista on sitä mieltä, että naiset (/tytöt) ja miehet (/pojat) saavat yhtä paljon harjoitusvuoroja, yhtä hyviä harjoitusajankohtia ja yhtä pitkä harjoitusvuoroja sekä harjoittelevat yhtä hyvissä tiloissa. Vastanneista seuroista 6–8 prosentissa harjoitusvuorojen määrä ja laatu eivät jakaudu lainkaan tasaisesti sukupuolten välillä. Nämä seurat ovat yhtä seuraa lukuun ottamatta aikuistoimintaan painottuneita seuroja. Aineiston perusteella ei voida sanoa, mitkä tekijät mahdollisesti vaikuttavat epätasaiseen jakoon, tai onko valitseva tilanne seurakohtaisesti perusteltu vai tosiasiallisesti – eri ryhmien intressit ja tarpeet huomioiden – epätasa-arvoinen.

Kaavion 22 kaksi jälkimmäistä väittämää koskevat eri sukupuolten harjoittelua samoissa ryhmissä. Suurimmassa osassa seuroja näyttää olevan eri sukupuolten yhteisiä ryhmiä sekä aikuis- että junioreikäisten toiminnassa. Väittämä on tosin muotoiltu siten, että myös näissä seuroissa joidenkin ryhmien kohdalla saataan noudattaa sukupuoleen perustuvaa jakoa.

Tasa-arvokysymyksenä ryhmäjako on kaikkea muuta kuin yksiselitteinen eikä sen pohjalta olekaan perusteltua tehdä varsinaisia johtopäätöksiä sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta. Riippuen lajista tai toiminnan luonteesta voi tapauskohtaisesti olla yhtä lailla perusteltua järjestää toimintaa niin samoissa kuin eri ryhmissä.

Kaavio 22. Vastaajien näkemykset harjoitusvuoroihin ja harjoitteluun liittyvistä seikoista (N=154).

* "En osaa sanoa" -vastaukset rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

Miesenemmistöisistä seuroista 21 prosenttia (aikuiset) ja 20 prosenttia (juniorit) vastasi, että eri sukupuolten harjoittelu samoissa ryhmissä ei toteudu lainkaan, kun naisenemmistöisten seurojen joukossa luvut olivat 3 prosenttia (aikuiset) ja 9 prosenttia (juniorit). Sukupuoleen perustuva ryhmäjaottelu näyttää olevan yleisintä sisäpelien seuraryhmässä, erityisesti salibandyssä ja koripallossa. Sisäpeliseuroista (n=26) 31 prosenttia (aikuiset) ja 38 prosenttia (juniorit) vastasi, etteivät väittämät samoissa ryhmissä harjoittelusta pidä lainkaan paikkaansa.

Sukupuolen moninaisuus

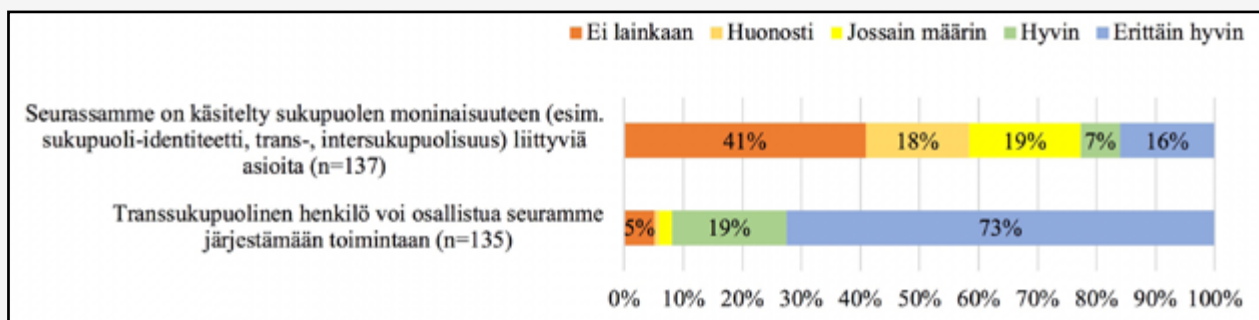
Tämän selvityksen kaltaisessa tilastolähtöisessä selvitystyössä kokonaisvaltainen sukupuolten tasa-arvon toteutumisen arviointi on vaikeaa, sillä sukupuolen binäärinen jako naisiin ja miehiin ei mahdollista sukupuolen moninaisuuden huomioimista. Myös tässä selvityksessä sukupuolen moninaisuus jäi vähäiselle huomiolle. Niin kauan, kun juridisia sukupuolia on vain kaksi, voidaan olettaa, että myös kaupungin seuratuksijärjestelmässä tilastolliset tiedot seurojen aktiiviharrastajista tullaan keräämään kaksinapaisella sukupuolijaottelulla.

Kaavion 23 mukaisilla väittämäkysymyksillä pyrittiin kuitenkin lähestymään sitä, miten sukupuolen moninaisuuden teemoja lähestytään seuratasolla. Vastaukset antavat viitteitä siitä, että näitä teemoja on käsitelty osassa seuroja. Yli puolet seuroista kuitenkin vastasi, että teemoja on käsitelty huonosti tai ei lainkaan. Myös en osaa sanoa -vastauksia oli melko paljon (n=17). Vaikuttaa siltä, että sukupuolen moninaisuuteen liittyvät asiat ovat seuroille keskimäärin varsin vieraita, mutta seurakentällä on myös seuroja, joissa näitä asioita on lähestytty aktiivisesti.

Vastausten mukaan valtaosassa seuroja katsotaan, että transsukupuoliset henkilöt voivat osallistua niiden järjestämään toimintaan. Väittämä on muotoiltu siten, että vastaukset eivät kerro, voivatko transsukupuoliset henkilöt osallistua kaikkeen seuran järjestämään toimintaan vai vain osaan siitä.

Vastaukset eivät myöskään kerro siitä, millaisia esteitä transsukupuoliset henkilöt saattavat kokea osallistumiselleen. Voidaan joka tapauksessa todeta, että periaatteellisella tasolla seurat eivät näe esteitä heidän osallistumiselleen.

Kaavio 23. Vastaajien näkemykset sukupuolen moninaisuuteen liittyvistä seikoista (N=154).

* ”En osaa sanoa”-vastaukset rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

Lisäksi esitettiin avoin kysymys ”Jos seurassanne on käsitelty sukupuolen moninaisuuteen (esim. sukupuoli-identiteetti, intersukupuolisuus, transsukupuolisuus) liittyviä asioita, kertoisitko, miten sukupuolen moninaisuus otetaan huomioon toiminnassanne.” Kun ”ei kokemusta”-tyyppiset vastaukset rajataan tarkastelun ulkopuolelle, kysymykseen vastasi 49 seuraa, eli vajaa kolmannes kaikista vastanneista seuroista (N=154).

Sukupuolen moninaisuutta koskevissa avoimissa vastauksissa painotetaan poikkeuksetta, että seuran periaatteena on kaikkien tasa-arvoinen kohtelu. Tämä ilmaistaan vastauksissa vaihtelevin tavoin, mutta periaate on lähtökohtaisesti sama. Sen sijaan siinä, kuinka sen toteutuminen varmistetaan, on havaittavissa näkemuseroja. Kysymykseen vastanneista 14 kertoi, että asioita on käsitelty tai aiotaan käsitellä seurassa jollakin tavalla. Vastaavasti 12 vastaajaa mainitsi, että seurassa ei ole katsottu tarpeelliseksi käsitellä sukupuolen moninaisuuteen liittyviä asioita. Seitsemän vastaajaa kertoi, että seurassa on konkreettista kokemusta sukupuolen moninaisuuden kohtaamisesta seuran arjessa. Lisäksi kolme vastaajaa pohti konkreettisenä seikkana tarjolla olevien pukeutumis- ja peseytymistilojen vaikutusta sukupuolivähemmistöjen liikuntaan.

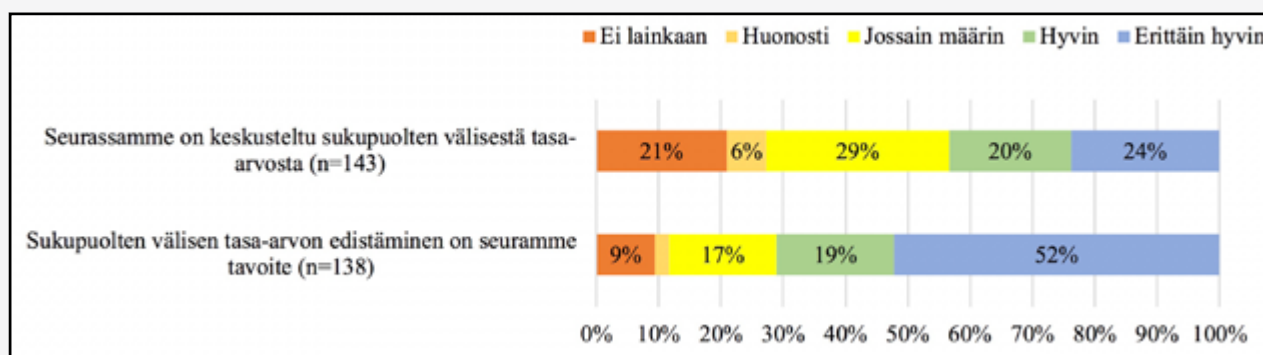
Suhtautuminen sukupuolten tasa-arvoon

Seurojen suhtautumista sukupuolten tasa-arvon edistämiseen kartoitettiin kahdella väittämäkysymyksellä (kaavio 24). Vastaukset ensimmäiseen väittämään

kertovat siitä, että toiminnoiltaan ja toimintalogiikoiltaan moninaisissa seuroissa suhtautuminen sukupuolten tasa-arvoon on vaihtelevaa. Osassa seuroja aiheesta on keskusteltu paljon tai vähintään jossain määrin, kun taas osassa keskustelua ei ole käyty lainkaan.

Lähes 90 prosenttia seuroista pitää sukupuolten tasa-arvoa jonkinlaisena seuratoiminnan tavoitteena. Vähintäänkin periaatteellisella tasolla seurat näyttävät siis pitävän sukupuolten tasa-arvoa tärkeänä asiana. Kuinka tinkimättömästi periaatetta noudatetaan ja mitä tasa-arvon edistäminen käytännössä seuroille merkitsee, ovat seurakohtaisia toiminnan arkeen ja päätöksentekoon liittyviä kysymyksiä.

Kaavio 24. Vastaajien näkemykset sukupuolten tasa-arvosta keskustelunaiheena ja seuran tavoitteena (N=154).

* ”En osaa sanoa” -vastaukset rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

Avoimilla kysymyksillä kartoitettiin seurojen toimia tai ideoita sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi omassa toiminnassaan sekä kehitysideoita sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi kaupungin seuratukijärjestelmässä. Yksittäiset vastaukset ilmentävät sukupuolten tasa-arvon saamien merkitysten moninaisuutta: lajeiltaan, toiminnoiltaan ja harrastajiltaan erilaiset seurat tulkitsevat asioita omissa konteksteissaan. Tässä ei analysoida yksittäisiä vastauksia vaan ne tyytitellään teemoihin, jotka vastauksissa toistuvat.

Taulukossa 15 esitetään tyypittely siitä, miten seurat katsovat edistävänsä tai voivansa edistää tasa-arvoa omassa toiminnassaan. Tyypittely on laadittu siten, että yksi seura voi edustaa yhtäaikaisesti useampaa eri lähestymistapaa, jotka eivät kuitenkaan ole keskenään ristiriidassa. Kysymykseen vastasi yhteensä 97 seuraa.

Yleisin lähestymistapa näyttää olevan, että kaikkia ihmisiä kohdellaan muodollisesti samalla tavalla. Tämänkin periaatteen toteuttamiseen on erilaisia tulokulmia riippuen esimerkiksi siitä, järjestäytyykö seuran toiminta pitkälti sekaryhmiin vai tehdäänkö ryhmäjakoja sukupuolen perusteella. Toinen yleinen lähestymistapa on se, että seuran järjestämä lajitoiminta on sellaista, että sukupuoleen perustuvia jaotteluja ei tarvitse tehdä kuin korkeintaan kilpailuissa. Vastaavasti joissakin seuroissa, joissa sukupuoleen perustuva jaottelu on vahvempaa, tasa-arvon edistämisen keinoksi katsotaan sekaryhmien toiminta. Tällöin kyse on usein joukkuepeleistä, joissa viralliset sarjat on jaoteltu sukupuolten mukaan ja siksi niihin osallistuvat joukkueet harjoittelevat pääsääntöisesti omilla yksikköinä.

Monet seurat kertovat panostavansa toiminnassa vähemmistönä olevan sukupuolen rekrytointiin. Tähän tarkoitukseen käytetty panos on usein harrastajamäärään suhteutettuna suurempi kuin enemmistön rekrytointiin käytetty panos. Muutamit seurat vastasivat toimintansa ainoan tarkoituksen olevan yhden sukupuolen toiminnan järjestäminen. Jotkin seurat taas painottivat olevansa vahvasti nais- tai miesenemmistöisiä mutta näkevänsä itsessään arvokkaana, että mukana on joitakin toisen sukupuolen edustajia. Lisäksi jotkin seurat rinnastivat sukupuolten tasa-arvon yhdenvertaisuuden periaatteeseen ja korostivat toimintansa syrjinnänvastaisuutta: kaikkia ihmisiä kohdellaan samanarvoisina riippumatta iästä, etnisyydestä, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muista tekijöistä. Usein yhdenvertaisuus esitettiin arvona, jota toiminnassa noudatetaan. Konkreettisenä asiana eräs vastaaja mainitsi, että maahanmuuttajatyttöjen rekrytointi mukaan toimintaan on haaste, johon seura ei ole löytänyt ratkaisua.

Taulukko 15. Kertokaa vapaasti, millaisia konkreettisia toimia seurassanne on toteutettu ja/tai millaisia käytännön ideoita teillä olisi sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi (N=97).

Vastaustyyppi	Lukumäärä (% vastauksista)
<i>"Muodollinen tasa-arvo: kaikkia kohdellaan samalla tavalla."</i>	43 (44 %)
<i>"Ei jaottelua sukupuolen perusteella, harjoitellaan poikkeuksetta samoissa ryhmissä."</i>	33 (34 %)
<i>"Järjestetään sekaryhmiä muiden ohella."</i>	15 (15 %)
<i>"Vähemmistönä olevan sukupuolen rekrytointiin ja toiminnan kehittämiseen suunnataan erityispanostuksia."</i>	21 (22 %)
<i>"Yhden sukupuolen seura/joukkue."</i>	7 (7 %)
<i>"Eri sukupuolten mukanaolo nähdään vahvuutena, vaikka seura on vahvasti nais- tai miesenemmistöinen."</i>	5 (5 %)
<i>"Periaatteena yleinen yhdenvertaisuus ja syrjinnänvastaisuus."</i>	10 (10 %)

Avoimeen kysymykseen seuratukijärjestelmään liittyvistä kehitysideoista vastasi 43 seuraa. Vastauksia määrittäväksi teemaksi nousi se, että nykyisellään järjestelmä kohtelee sukupuolia tasapuolisesti eikä muutoksille näin ollen ole tarvetta. Muut vastaustyyppit eivät toistuneet merkittävän usein. Seuraavassa on eritelty aiheistossa 3–9 kertaa toistuneet teemat:

- *"Sukupuolella ei tule olla merkitystä seuratuena jaossa."*
- *"Seuratukea voisi jossain määrin ja joillain perusteilla kohdentaa myös sukupuolen perusteella."*
- *"Kaupungin tarjoamat olosuhteet eivät palvele sukupuolia tasa-arvoisesti."*
- *"Keskeinen sukupuolten tasa-arvon edistämiskeino on tasainen vuorojenjako."*

- *Sekaryhmissä harrastamista edistämällä voidaan edistää myös sukupuolten tasa-arvoa.”*
- *”Eri lajien välinen tasapuolisuus on keskeisempi ongelmakohta kuin sukupuolten tasa-arvo.”*
- *”Avoin ilmapiiri, ymmärrys ja tietoisuus ovat avaimia sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi.”*

Sukupuolten tasa-arvo on moniselitteinen ilmiö, jota eri konteksteissa tulkitaan eri tavalla. Kuten seurakyselyn tuloksetkin osoittavat, ehkä keskeisin ilmiötä määrittävä tekijä onkin se, että yksiselitteisiä ratkaisuja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ei ole olemassa. Päinvastoin liikuntakulttuurin piirissä, kuten muuallakin yhteiskunnassa, keinoja on useita. Niin pienillä teoilla kuin suurilla rakenteellisilla ratkaisuilla voidaan tehdä työtä avoimen ja ihmisten erilaisuutta arvostavan ilmapiirin rakentamiseksi. Seuraava avoin vastaus havainnollistaa erinomaisesti yksittäisen seuran tasolla tapahtuvaa ymmärryksen ja tietoisuuden kehittymistä:

Liikkumisen terminologia on usein painottunut miesten voimallisuuteen. Puhutaan esimerkiksi ”naisten punnerruksista”. Meillä ne on olleet jo jonkin aikaa polvipunnerruksia. Myös harjoittelua erilaisten ihmisten ja sparriparien kanssa tuetaan, ja kehoitetaan kaikkia ottamaan myös toista sukupuolta oleva pari jos haluaa. Kaiken toiminnan ei tarvitse olla sukupuolisesti värittyä vaan ihmiseltä ihmiselle. Toimintamme on avointa kaikille kulttuurista, iästä, sukupuolesta ja kunnosta riippumatta.

6. Yhteenveto

Tässä arvioinnissa selvitettiin kaupungin tietojärjestelmistä kerätyn kattavan tilastoaineiston perusteella sukupuolten tasa-arvon sekä seurojen välisen tasa-puolisuuden toteutumista Helsingin kaupungin liikuntapalvelun seura-avustuksissa ja tilavuorojen jaossa. Arvioinnin keskeisenä viestinä esitetään, että seurojen käyttöön myönnettyt julkiset resurssit jakautuvat sukupuolittain varsin tasaisesti. Näin on nimenomaan silloin, kun seurakenttää tarkastellaan moninaisten seurojen muodostamana kokonaisuutena. Nyanssieroja havaitaan silloin, kun seuratuksijärjestelmää tai seurakenttää pilkotaan pienempiin kokonaisuuksiin.

Seuraavassa käydään läpi ja vedetään yhteen arvioinnin eri osa-alueiden johtopäätökset. Lopuksi esitetään liikuntapalvelulle suositukset seuratuksijärjestelmän kehittämiseksi edelleen sekä sukupuolivaikutusten tarkastelemiseksi myös laajempina kuin ainoastaan seuraliikuntaa koskevana kysymyksenä.

6.1 Johtopäätökset

Sukupuolten tasa-arvoa voidaan pitää julkisten resurssien jaon periaatteellisena lähtökohtana. Seuratukijärjestelmässä tasa-arvoa on tulkittu ja tulkitaan sukupuolineutraalilla lähestymistavalla: sukupuolella ei katsota olevan vaikutusta avustuspäätöksiin tai vuorojenjakoon vaan eri sukupuolia kohdellaan muodollisesti samalla tavalla. Muodollinen tasa-arvo ei kuitenkaan aina johda tosiasiallisesti tasa-arvoiseen tilanteeseen. Esimerkiksi sukupuolineutraalin seuratuksen ei voida oletusarvoisesti katsoa palvelevan eri sukupuolia tasa-arvoisesti, sillä sukupuolten väliset erot seuraharrastamisessa saattavat jäädä huomioimatta ja sukupuolivaikutukset siten tunnistamatta.

Avustetuissa seuroissa liikkuu säännöllisesti noin 100 000 helsinkiläistä seuraharrastajaa. Heistä miehiä, naisia ja alle 20-vuotiaita tyttöjä on 23 prosenttia kunkin, kun alle 20-vuotiaita poikia on 31 prosenttia. Poikia on noin 8 500 enemmän kuin tyttöjä. Arvioinnissa ei ollut mahdollista tarkastella, miksi ero juniori-ikäisten harrastajien määrässä on näinkin merkittävä. Taustatietona se on kuitenkin olennainen lähtökohta seuratuksen ja seuratoiminnan tasa-arvon tarkasteluun. Se viitoittaa kysymään, onko helsinkiläisillä tytöillä samat mahdollisuudet ja edellytykset harrastaa seuroissa kuin helsinkiläisillä pojilla.

Seura-avustuksia tarkastellessa on lähtökohtaisesti tärkeää ymmärtää, että toiminta-avustus, tilankäyttöavustus ja muiden liikuntaa edistävien avustukset ovat luonteeltaan hyvin erilaisia avustusmuotoja, joilla on omat laskentaperusteensa. Ne eivät ole rinnastettavissa keskenään. Toiminta-avustus on yleisluonteista avustusta seuran toimintaan, kun taas tilankäyttöavustus perustuu siihen, kuinka paljon seura käyttää säännölliseen harjoitustoimintaansa muita kuin liikuntapalvelun hallinnoimia subventoidun käytön liikuntatiloja ja -paikkoja. Muiden liikuntaa edistävien yhdistyksen avustus taas on harkinnanvaraista ja siinä yhdistyvät toiminta- ja tilankäyttöavustuksen luonteet.

Tilankäyttöavustukselle muita avustuksia osuvampi vertailukohta on liikuntapalvelun tilojen subventoitu käyttö. Nämäkin tukimuodot eivät ole keskenään täysin verrannollisia, kun asiaa tarkastellaan seuralle toteutuvien kustannusten näkökulmasta. Keskimäärin liikuntapalvelun tilojen subventoitu käyttö on seuralle huomattavasti muiden tilojen käyttöä edullisempi ratkaisu, sillä tilankäyttöavustus kattaa todellisiin tilavuokriin suhteutettuna vaihtelevan ja usein pienen osuuden seuran todellisista vuokratukustannuksista. Lisäksi ei-avustettaville seuroille subventoitu käyttö on vielä avustuskelpoisiakin seuroja merkittävämpi tukimuoto, sillä niillä ei ole mahdollisuutta hakea tilankäyttöavustusta. Liikuntapalvelun tiloja on kuitenkin rajallinen määrä ja ne palvelevat eri lajien toimintaa vaihtelevasti. Tilankäyttöavustuksen tarve on kiistaton.

Toiminta-avustuksen vuonna 2016 uudistetut laskentaperusteet ovat arvioinnin perusteella selkeät. Harrastajamääriin suhteutettuna toiminta-avustukset kohdentuvat sukupuolittain tasaisesti. Koska avustettujen seurojen harrastajissa on enemmän poikia kuin tyttöjä, absoluuttisesti poikien harrastamisen tukemiseen kohdentuu enemmän resursseja kuin tyttöjen. Yleisavustuksen luonne huomioiden sukupuolineutraali laskenta on perusteltu käytäntö. Laskentaperusteet kohtelevat myös lajeiltaan ja harrastamisen muodoiltaan erilaisia seuroja tasapuolisesti ja aiempia laskentaperusteita tasapuolisemmin. Avustusuudistuksen yhteydessä käyttöön otettu jarrutettu laskenta on kuitenkin tähän saakka estänyt tosiasiallisesti tasapuolisen jaon toteutumisen. Jarrun käytölle on kuitenkin tarkoituksenmukainen perustelu: sillä on pyritty siihen, että uudistettu laskenta ei aiheuta äkillisesti kohtuuttoman suuria muutoksia yksittäisten seurojen avustuksiin.

Myös tilankäyttöavustus kohdentuu arvioinnin perusteella harrastajamääriin suhteutettuna sukupuolittain tasaisesti. Jälleen pojille kohdentuu absoluuttisesti enemmän resursseja kuin tytöille, koska poikia on seuraharrastajissa enemmän kuin tyttöjä. Myös tilankäyttöavustuksen osalta sukupuolineutraali laskenta katsotaan perustelluksi. Tuloksen perusteella voidaan tulkita, että sekä miehet

ja naiset että pojat ja tytöt liikkuvat jotakuinkin yhtä paljon muissa kuin liikuntapalvelun hallinnoimissa tiloissa. Tilankäyttöavustuksen laskentaperusteet kohtelevat eri seuraryhmiä kohtuullisen tasapuolisesti, joskin niissä huomioidaan vain osittain lajien väliset erot tilankäytön kustannuksissa. Seuraryhmien ja lajien välillä onkin merkittäviä eroja tilankäyttöavustuksen määrissä.

Merkittävä osa tilankäyttöavustuksesta kohdennetaan erillisenä clearing-määrärahana jääkiekon ja taitoluistelun junioriharrastajien tilavuokriin. Seurojen keskenään sopiman ja Jääkenttäsäätiön hallinnoiman clearing-järjestelmän erillisen tukemisen myötä jääkiekko- ja taitoluistelujunioreille kohdentuu merkittävästi enemmän tilankäyttöavustusta kuin muiden seurojen aktiiviharrastajille. Clearing-järjestelmän sisällä poikaenemmistöiselle jääkiekolle kohdentuu merkittävästi enemmän harjoitustunteja ja siten myös tilankäyttöavustusta kuin tyttöenemmistöiselle taitoluistelulle.

Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksen laskentaperusteet eivät ole yhtä selkeät kuin toiminta- ja tilankäyttöavustuksen. Avustus on harkinnanvarainen, minkä takia ei ole mahdollista arvioida, kuinka tasapuolisesti se kohtelee eri sukupuolia tai sitä saavia yhdistyksiä. Koko seuratuojärjestelmän osalta voidaan todeta, että se kohtelee lajiliittojen ja muiden valtakunnallisten liikunnan ja urheilun keskusjärjestöjen alle organisoituneita seuroja yhdenmukaisemmin perusteiden kuin muunlaista liikuntatoimintaa järjestäviä yhdistyksiä. Käytännössä tämä saattaa asettaa muuta kuin perinteistä liikuntatoimintaa järjestävät yhdistykset muita liikunta- ja urheiluseuroja huonompaan asemaan. Samassa yhteydessä on todettava, että liikuntatoiminnan määrittely ei ole yksiselitteinen tehtävä. Valtakunnalliseen liikuntaorganisaatioon kuulumista voikin pitää perusteltuna, joskaan ei ainoana mahdollisena kriteerinä sille, että yhdistyksen pääasiallinen toiminta on avustuskelpoisuuden ehtojen mukaisesti liikuntatoimintaa.

Liikuntapalvelun seuroille myöntämien subventoitujen vakiovuorojen tarkastelun reunaehtona on huomioitava helsinkiläisen liikunnan ja urheilun olosuhdeverkoston pirstaleisuus. Se koostuu liikuntapalvelun hallinnoimista ja yksityisistä tiloista ja paikoista sekä monista olosuhderatkaisuista, joissa kaupunki on mukana, mutta jotka eivät kuulu keskitetyn vakiovuorohaun piiriin. Tässä arvioinnissa tarkasteltiin ainoastaan avustetuille seuroille keskitetyn haun piirissä myönnettyjä vakiovuoroja. Arviointia tuleekin pitää suuntaa antavana kuvauksena subventoidun käytön piirissä olevien liikuntatilojen ja -paikkojen käyttövuorojen jakautumisesta helsinkiläisille seuraharrastajille.

Keskitetyn vakiovuorohaun jakoperusteet ovat sukupuolineutraaleja. Arviointi havainnollistaa eroja kesä- ja talvikauden sekä liikuntapalvelun tilojen ja koulujen

liikuntasalien vuorojen jakaumissa: kesäkauden vakiovuoroja kohdentuu enemmän pojille kuin tytöille ja miehille enemmän kuin naisille. Liikuntapalvelun tilojen talvikauden vuoroista suurempi osuus kohdentuu tytöille kuin pojille, mutta aikuisten osalta miehille kohdentuu enemmän vuoroja kuin naisille. Koulujen liikuntasalien vakiovuoroista kohdentuu naisille miehiä suurempi osuus. Juniori-ikäisten osalta kouluvuorojen jakauma näyttäytyy lähes tasaisena.

Kaiken kaikkiaan vakiovuorot kohdentuvat absoluuttisesti tarkasteltuna sukupuolittain lähes tasan. Merkittäviä eroja ei ole ikäryhmienkään sisällä vaan junioreissa tytöille ja pojille sekä aikuisissa naisille ja miehille kohdentuu yhtä paljon vuoroja. Koska tyttöjä on seuraharrastajissa vähemmän kuin poikia, harrastajamääriin suhteutettuna tytöille kohdentuu enemmän vuoroja kuin pojille.

Seuraryhmien sisäiset ja lajien väliset erot vakiovuorojen määrissä havainnollistavat sitä, että subventoitu käyttö ei palvele tasapuolisesti eri lajien harrastamista. Tilannetta selittävät ainakin seuraavat tekijät: (1) Kaupungilla ei ole tarjonta olosuhteita tai niitä ei ole riittävästi. (2) Kaupungin tarjoamille olosuhteille ei ole kaikissa lajeissa tarvetta. (3) Tilojen tarve suhteessa harrastajien määrään vaihtelee seuraryhmittäin ja niiden sisällä. (4) On olemassa monia lajikohtaisia poikkeusjärjestelyjä, joilla pyritään varmistamaan eri lajien toiminnalle riittävät olosuhteet.

Luonteeltaan liikunnan ja urheilun seuratoiminta on vapaata kansalaistoimintaa, jonka sisältöihin kunnalla tai millään muullakaan taholla on vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa. Seuratuessa kyse onkin liikuntalain⁴⁸ hengessä siitä, että kunta luo asukkailleen edellytyksiä toteuttaa liikuntatoimintaa omaehtoisesti, tietyt reunaehdot huomioiden. Seurojen käyttöön siirretään julkisia resursseja määriteltyjen kriteerien mukaisesti, mutta loppukädessä seura päättää näiden resurssien käytöstä ja jakautumisesta jäsentensä kesken. Sukupuolten tassa-arvon toteuttaminen ja edistäminen saavat tulkintansa ja merkityksensä seuratoiminnan arjessa ja päätöksenteossa.

Jotta kaupungilla olisi paremmat edellytykset ymmärtää tukemiensa seurojen moninaisia profiileita, kokemuksia seuratuesta sekä toimintalogiikoita, arviointiaineistoa täydennettiin ja arvioinnin näkökulmaa laajennettiin toteuttamalla seurakysely. Sen tulokset kertovat, että sukupuolijakaumiltaan erilaisten seurojen profiileissa on eroja. Niiden tunnistamista voidaan pitää edellytyksenä sil-

---

⁴⁸ Liikuntalaki (390/2015), 5 §.

le, että seuratukijärjestelmä palvelee jatkossakin tasapuolisesti ja entistä tasapuolisemmin erilaisia seuroja ja niissä harrastavia helsinkiläisiä.

Seurakyselyn tulosten perusteella seurat pitävät liikuntapalvelun myöntämiä avustuksia keskimäärin erittäin tärkeinä ja ovat niihin myös hyvin tyytyväisiä. Avustuskokemuksissa ei ole havaittavissa merkittäviä sukupuolten välisiä eroja.

Naisenemmistöiset seurat näyttävät pitävän liikuntapalvelun myöntämiä subventoituja vakiovuoroja merkittävästi tärkeämpinä kuin miesenemmistöiset ja sukupuolijakaumaltaan tasaiset seurat. Kuitenkaan tyytyväisyyden kokemuksissa ei ollut eroja sukupuolten välillä: sekä miesenemmistöiset, naisenemmistöiset että tasaiset seurat näyttävät olevan keskimäärin varsin tyytyväisiä vakiovuoroihin, joskin tyytyväisyys oli avustuksia matalammalla tasolla. Se, että sukupuolijakaumiltaan erilaisten seurojen välillä on eroja tärkeysarvioissa mutta ei tyytyväisyydessä, vahvistaa ja saattaa jossain määrin myös selittää kaupungin tietojärjestelmistä kerätystä aineistosta tehtyä havaintoa, että suhteessa harrastajamäärään tytöille kohdentuu enemmän vakiovuoroja kuin pojille. Vakiovuorojen tarve vaikuttaa olevan naisenemmistöisissä seuroissa suurempi tai sitä ainakin pidetään suurempana kuin muissa seuroissa.

Eritoten seurakyselyn tulokset vahvistavat käsitystä siitä, että seurat ovat joukko moninaisia yksilöllisiä toimintayksiköitä, jotka yhdessä muodostavat helsinkiläisen seurakentän. Kun tätä seurakenttää tarkastellaan kokonaisuutena, kyselytulokset viittaavat siihen, että erilaiset seurat palvelevat laajasti erilaisia ihmisiä eivätkä eri sukupuolten tarpeet ja kiinnostukset jää ainakaan kategorisesti seurakentällä huomioimatta. Tämän johtopäätöksen osalta on kuitenkin huomioitava kyselyn rajoitteet: vastaukset ovat yksittäisten seuraedustajien tekemiä arvioita. Ne eivät siis kerro, miten seuratoiminnan osallistujat toiminnan kokevat eivätkä varsinkaan tavoita seuratoiminnan ulkopuolella olevia ihmisiä.

Kaiken kaikkiaan arvioinnin perusteella vaikuttaa siltä, että seuratukijärjestelmän vuodesta 2013 saakka valmisteltu ja vuonna 2016 käyttöön otettu perusta on kunnossa. Sukupuolineutraalit käytännöt perustuvat riittävän yksinkertaisiin ja läpinäkyviin kriteereihin, jolloin ne kohtelevat eri sukupuolia paitsi muodollisesti samalla tavalla myös tosiasiallisesti varsin tasa-arvoisesti. Samalla järjestelmä on edelleen muutoksen tilassa, sillä kaikilta osin uudistuksen eri ulottuvuuksia ei ole viety käytäntöön. Tätä arviointia voikin pitää myös eräänlaisena uudistuksen väliarviointina, joka vahvistaa, että muutoksen suunta on seurojen tasapuolisen palvelun näkökulmasta oikea.

Myös jatkossa on keskeistä seurata avustettujen seurojen harrastajamäärien sekä kaupungin liikuntatilojen käyttäjämäärien kehittymistä sukupuolinäkökul-

masta, pohtia mahdollisten vinoumien syitä sekä etsiä ratkaisuja havaittuihin epäkohtiin. Seuratoiminnan muutoksia voidaan seurata toistamalla tämän arvioinnin osana toteutettu tasa-arvokysely, osa siitä tai sisällyttämällä sukupuoli taustamuuttujaksi muihin seurakyselyihin. Kun näihin asioihin kiinnitetään systemaattisesti huomiota, voidaan puhua sukupuolitietoisesta seuratuksijärjestelmästä.

Lopuksi on todettava, että vaikka helsinkiläiset avustetut seurat liikuttavat selvästi useampia poikia kuin tyttöjä, ei tässä arvioinnissa suositella kaupungin perusmuotoiseen seuratukseseen sukupuoleen perustuvia painotuksia. Tämä perustuu siihen, että sukupuolen ei katsota soveltuvan resurssien siirron kriteeriksi silloin, kun tarkoitus on tukea yleisluonteisesti kaikenlaista seurojen järjestämää säännöllistä liikuntatoimintaa. Sen sijaan, kun kyseeseen tulevat mahdolliset lisäresurssit helsinkiläisten lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittämiseksi, voidaan erillisen tuen myöntöperusteeksi tai painopisteeksi harkita tyttöjen liikuntaseuraharrastamisen edistämistä.

6.2 Toimenpidesuositukset

1) Toteutetaan liikunnan palvelukokonaisuuden palvelujen ja toimintojen sukupuolivaikutusten kokonaisarviointi.

Kaupungin tehtäväkenttä asukkaidensa liikunnan mahdollistajana ja edistäjänä ulottuu huomattavasti tässä arvioinnissa käsiteltyä seuratoiminnan tukemista laajemmalle alueelle – muun muassa liikuntapalvelujen, terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan järjestämiseen sekä liikuntapaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon. Helsingin kaupungin strategisena kärkihankkeena käynnistetyn liikkumishjelman tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän.⁴⁹ Kaikkien helsinkiläisten liikunnan ja liikkumisen edistämisen kannalta olennainen kysymys on, miten kaupungin liikuntapalvelut ja -olosuhteet palvelevat eri sukupuolten sekä erilaisten ihmisten liikkumista. Seuratuen arvioinnista onkin perusteltua siirtyä arvioimaan liikunnan palvelukokonaisuuden muiden toimintojen sukupuolivaikutuksia. Samassa yhteydessä voidaan tarkoitukseen soveltuvalla tavalla arvioida myös palvelujen ja toimintojen yhdenvertaisuusvaikutuksia yhdenvertaisuuslain edellyttämällä tavalla.⁵⁰

⁴⁹ Helsinki liikkuu -liikkumishjelma; Helsingin kaupunki 2018.

⁵⁰ Yhdenvertaisuuslain 5 § velvoittaa viranomaiset arvioimaan yhdenvertaisuuden toteutumista ja ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; myös Valtioneuvosto 2018, luku 5.3.

2) Lisätään resursseja liikunnan palvelukokonaisuuden hallinnoimien liikuntatilojen ja -paikkojen suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Subventoidun käytön vakiovuorot ovat seuroille merkittävä tukimuoto, joka ei kuitenkaan nykyisellään palvele seuroja tasapuolisesti. Kaupungin omaa olosuhdeverkostoa kehittämällä voidaan lisätä paitsi seurojen myös muiden helsinkiläisten toimijoiden mahdollisuuksia harjoitella subventoidun käytön tiloissa. Tämän arvioinnin perusteella selkein ja läpinäkyvin tapa seurojen ja lajien välisen tasapuolisuuden sekä sukupuolten tasa-arvon toteuttamiseksi vuorojen jaossa on se, että vakiovuorot jaetaan keskitetysti liikunnan palvelukokonaisuuden toimesta. Tasapuolisuutta voidaan edistää pyrkimällä palvelemaan aiempaa paremmin niitä seuroja ja lajeja, joiden tarpeita subventoidun käytön piirissä olevat tilat palvelevat nykyisellään heikosti. Samaan aikaan koko helsinkiläisen olosuhdeverkoston kehittämiseksi ja siten eri lajien olosuhteiden turvaamiseksi tarvitaan kaupungin ja muiden tahojen, kuten seurojen, oppilaitosten tai yritysten, yhteistyöhankkeita. Niiden osalta sukupuolivaikutukset on arvioitava tapauskohtaisesti.

3) Kehitetään tilavarausjärjestelmää ja keskitettyä vuorojenjakoa niin, että vuorojen käyttäjämääriä voidaan helposti seurata sukupuolittain ja ikäryhmittäin.

Käyttäjämäärien seuranta edellyttää tilavarausjärjestelmältä automaattista raportointitoimintoa. Vuoroa hakiessaan seurat ilmoittavat kyseisen vuoron alustavan käyttäjämäärän sukupuolittain ja ikäryhmittäin jaoteltuna. Hakuvaiheessa toimitettuja tietoja ei kuitenkaan tule pitää lopullisina, sillä useamman ryhmän tai joukkueen seurat voivat jakaa vuoroja eteenpäin seuransa sisällä muiden kuin alun perin ilmoittamansa ryhmän käyttöön. Yksi vaihtoehto paikkansa pitävän tiedon keräämiseen on lisätä vakiovuoron sopimusehtoihin seuran velvoite ilmoittaa vuorojenjaon jälkeen tiedot kunkin sille myönnetyn vakiovuoron säännöllisistä käyttäjistä.

4) Seurataan helsinkiläisten seuraharrastajien sukupuolijakaumien kehittymistä ja etsitään ratkaisuja erityisesti tyttöjen liikuntaseuraharrastamisen edistämiseksi.

Lähtökohtaisesti seuraharrastaminen on katsottava yhtä arvokkaaksi toiminnaksi sukupuolesta riippumatta. Jotta helsinkiläinen seurakenttä tarjoaa sukupuolittain tasa-arvoiset edellytykset ja mahdollisuudet seuraharrastamiseen, on kaupungin ja seurojen pyrittävä kartoittamaan syitä ja mahdollisia ratkaisuja siihen, että helsinkiläisten poikien seuraharrastaminen näyttää olevan yleisempää kuin tyttöjen. Esimerkiksi siinä tapauksessa, että kaupungin liikuntapalvelun tai kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan käytettävissä on lisäresursseja helsinkiläisten lasten ja nuorten harrastustoiminnan edistämiseksi, voidaan erillisen tuen myöntöperusteeksi tai painopisteeksi harkita tyttöjen liikuntaseuraharrastami-

sen edistämistä. Seuratoiminnan muutoksia voidaan seurata toistamalla tämän arvioinnin osana toteutettu tasa-arvokysely tai osa siitä. Sukupuoli voidaan huomioida taustamuuttujana myös muissa tarkoituksenmukaisissa seurakyselyissä.

5) Saatetaan koulujen liikuntasalien käyttömaksut yhteneväisiksi liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntatilojen ja -paikkojen kanssa sekä pois tilankäyttöavustuksen piiristä.

Koulujen liikuntasalien käyttöä subventoidaan nykyisellään osittain. Samaan aikaan avustetut seurat voivat hakea niiden käyttöön myös tilankäyttöavustusta. Käytäntö perustuu siihen, että koulusalien ja liikuntapalvelun hallinnoimien tilojen hinnoitteluperusteet poikkeavat toisistaan: koulujen liikuntasalien käyttömaksut ovat kalliimpia. Koulujen liikuntasalien käytön ns. kaksoisavustuksesta luopuminen selkeyttäisi sekä oletettavasti myös tasapuolistaisi seuraturkijärjestelmää. Toimenpiteen kustannusvaikutuksia sekä liikuntapalvelulle että seuroille on arvioitava ennakkoon.

6) Toteutetaan selvitys eri lajien todellisista tilakustannuksista muissa kuin subventoidun käytön piiriin kuuluvissa tiloissa.

Voidaan olettaa, että tilavuokrat vaihtelevat merkittävästi eri lajien ja eri olosuhteiden välillä sekä absoluuttisesti että suhteessa harrastajamäärään. Tilankäyttöavustuksen laskennassa kustannuserot huomioidaan nykyisellään vain osittain. Selvitys voidaan toteuttaa esimerkiksi hyödyntämällä tilankäyttöavustuksen hakulomakkeissa ilmoitettuja tietoja toteutuneista vuokratustannuksista. Arvioidaan selvityksen perusteella, onko tilankäyttöavustusta perusteltua ja ylipäätään mahdollista suhteuttaa toteutuneisiin vuokriin nykyistä tasavertaisemmin perustein.

7) Käydään clearing-järjestelmä ja sen sisäiset jakoperusteet läpi yhdessä Jääkenttäsäätiön sekä jääkiekko- ja taitoluisteluseurojen kanssa.

Tämän arvioinnin perusteella näyttää siltä, että clearing-avustuksena seuroille siirretyistä resursseista kohdentuu suurempi osa poikaenemmistöiselle jääkiekolle kuin tyttöenemmistöiselle taitoluistelulle. Lisäksi muusta tilankäyttöavustuksesta erillinen käytäntö näyttää ohjaavan jääkiekon ja taitoluistelun junioritoimintaan enemmän kaupungin tukea kuin muille lajeille. Koska järjestelmä on seurojen keskenään sopima ja Jääkenttäsäätiölle on annettu mandaatti hallinnoida järjestelmää, on se käytävä kokonaisuudessaan läpi yhdessä edunsaajien kanssa. Keskeisiä kysymyksiä ovat, kohteleekeo clearing-järjestelmä molempien lajien edunsaajia tasa-arvoisesti ja tasapuolisesti ja onko sen erityisasema seuraturkijärjestelmän sisällä tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

8) Parannetaan seuratukijärjestelmän tietopohjaa ja hyödynnetään sitä toiminta-avustuksen jakoperusteiden kehittämisessä.

- a. Kysytään toiminta-avustuksen hakulomakkeessa tiedot seuran aktiiviharrastajien määrästä nykyisen kahden (lapset ja nuoret/aikuiset) sijaan neljässä ikäryhmässä: lapset, nuoret, aikuiset/työikäiset ja seniorit. Noudatetaan mahdollisuuksien mukaan samoja ikäryhmämääriä kuin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan muissa palveluissa ja/tai kaupungin muilla toimialoilla.
- b. Edellisen toteutuessa harkitaan eri ikäryhmien toiminnan painotukset laskentaperusteina.
- c. Nostetaan erityis- ja eläkeläisjärjestöjen toimintaan osallistuvien aktiiviharrastajien laskennallinen painotus samalle tasolle lasten ja nuorten kanssa. Annetaan lisäksi kaikkien seurojen seniori-ikäisille aktiiviharrastajille vastaava laskennallinen painotus, mikäli tiedot kerätään hakulomakkeessa. Esimerkiksi Pyykkönen ja Rikala suosittelevat valtion liikuntaneuvostolle toteuttamassaan selvityksessä, että väestörakenteen muuttuessa liikuntasektorilla on aiempaa vahvemmin varauduttava ikääntyneiden liikunnan sekä muun soveltavan liikunnan edistämiseen.⁵¹ Harkitaan niin sanottujen tavallisten seurojen erityisryhmien toiminnalle vastaavaa laskennallista painotusta, missä tapauksessa tiedot erityisryhmissä liikkuvista on eriteltävä hakulomakkeessa.
- d. Harkitaan laskennassa käytössä olevan jarrun salliman kasvu- ja laskuvaran suurentamista, jotta avustukset asettuvat nopeammin laskentaperusteiden mukaiselle tasolle.
- e. Harkitaan laskennallista painotusta niille seuroille, joilla ei ole vakiovuoroja subventoidun käytön tiloissa.
- f. Harkitaan laskennallista painotusta niille seuroille, jotka järjestävät yhteistyössä kaupungin kanssa lasten matalan kynnyksen EasySport-liikuntatoimintaa. Valtioneuvosto painottaa liikuntapoliittisessa selonteossaan matalan kynnyksen liikuntatoiminnan edistämistä julkisen liikuntahallinnon tehtävänä.⁵²

9) Selkeytetään ja tehdään läpinäkyvämmiksi muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusten laskentaperusteet.

10) Saatetaan liikuntapalvelun kumppanuusyksikön seurarekisteri ajan tasalle yhteen järjestelmään.

Ylläpidetään rekisteriä säännöllisesti ja johdonmukaisesti. Kartoitetaan mahdollisuudet hyödyntää Olympiakomitean parhaillaan kehittämää seurarekisteriä.

---

⁵¹ Pyykkönen & Rikala 2018, s. 68.

⁵² ”Aivan erityisesti kuntien tulisi panostaa kaikille mahdollisen matalan harrastuskynnyksen liikuntaan.”
Valtioneuvosto 2018, s. 36.

Lähteet

Aikio, Jenni (2016): Suomalainen liikuntatalous sukupuolinäkökulmasta ja resurssien jakautuminen. Opinnäytetyö. Liikunta-alan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelma (YAMK). Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy.

Asikainen, Esko / Helsingin kaupungin liikuntavirasto (2014): Seurojen avustajärjestelmän hypoteettisten muutosten ennakoitavat vaikutukset seurojen avustuksiin, tilatukiin sekä helsinkiläiseen liikkeeseen.

Hakola, Tero (Helsingin Sanomat, 7.5.2018): Salibandyväki tympääntyi lajinsa kalleuteen – moni seura maksaa kuusinumeroisen luvun pelkästään hallivuoroista. Kolumni.

Helsingin kaupungin liikuntavirasto (2016): Toimintakertomus 2016.

Helsingin kaupunki (2016): Arviointikertomus 2016.

Helsingin kaupunki (2017): Maailman toimivin kaupunki. Helsingin kaupunki-strategia 2017–2021.

Helsingin kaupunki (2018): Liikkumisohjelma. Verkkosivu. Saatavilla: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/liikkumisohjelma/> (luettu 20.11.2018)

Helsinki liikkuu -liikkumisohjelma. Verkkosivusto. Saatavilla: <https://helsinkiliikkuu.fi/> (luettu 20.11.2018)

Koski, Pasi & Mäenpää, Pasi (2018): Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat – tilanne, muutokset ja tulevaisuus. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Verkkojulkaisu, 25.9.2018. Saatavilla: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161059> (luettu 13.11.2018)

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986).

Lehtinen, Sonja (2015): Helsinkiläisnuorten liikuntamahdollisuuksista ja liikunnan esteistä. Helsingin kaupunki. Nuorisoasiainkeskus.

Liikuntalaki (390/2015).

Mononen, Kaisu ym. (2016): Urheilu ja seuraharrastaminen. Teoksessa Kokko & Mehtälä (toim.): Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2016:4, s. 27–35.

Mikola, Sinikka (toim.) & Sandt, Milla (2013): Käytännön keinoja kuntien tasa-arvotyöhön. Tasa-arvolla laatua ja asiakaslähtöisyyttä palveluihin. Kuntaliitto.

OKM (2018): Liikunta ja tasa-arvo. Katsaus sukupuolten tasa-arvon nykytilaan liikunta-alalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:6.

Pyykkönen, Teijo & Rikala, Saku (2018): Valtio soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun edistäjänä. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2018:2.

Sosiaali- ja terveysministeriö (2017): Ministeri Rehulan tasa-arvoteko: Kuntien liikuntavuorojen jakautumista sukupuolten kesken selvitetään. Tiedote, 29.6.2017.

Suomi, Kimmo ym. (2012): Liikuntapaikkapalvelut ja väestön tasa-arvo. Seurantatutkimus liikuntapaikkapalveluiden muutoksista 1998–2009. Jyväskylän yliopisto.

Taloustutkimus oy (2015): Helsingin kaupungin liikuntavirasto. Helsingiläisten liikuntakäyttäytyminen.

THL (2015): Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH) 2013–2015. Tuloksia 2015: Helsinki.

Valtioneuvosto (2018): Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta. VNS 6/2018.

Vertainen, Jorma / Helsingin kaupungin liikuntavirasto (2013): Liikkeen lisäämisen seurat. Liikuntaseurojen avustusjärjestelmän uudistaminen. Selvitysraportti.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014).

Liitteet

Liite 1. Liikunnan kansalaistoiminnan avustukset ja laskentaperusteet vuodelle 2017 (liikuntalautakunta 11/17.11.2016.)

1. Liikunnan kansalaistoiminnan avustukset

Liikuntalaissa (390/2015) säädetään liikunnan ja urheilun edistämisestä sekä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta ja yhteistyöstä, valtion hallintoelimistä ja valtionrahoituksesta liikunnan toimialalla.

Lain tavoitteena on edistää:

1. eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa;
2. väestön hyvinvointia ja terveyttä;
3. fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista;
4. lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä;
5. liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta;
6. huippu-urheilua;
7. liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita;
8. eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Tavoitteiden saavuttamisen perustana ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys. (Liikuntalaki 390/2015, 2 §)

Yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

1. järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen;
2. tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä
3. rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.
(Liikuntalaki 390/2015, 5 §)

Liikunta on suurelta osin vapaaehtoista kansalaistoimintaa. Kunnat saavat vuosittain liikuntatoiminnan kuluihin laskennallisen valtionosuuden, jolla ne voivat päätöksensä mukaan mm. tukea seuroja sekä eläkeläis- ja erityisryhmien liikuntatoimintaa.

Liikuntatoiminnan avustuksiin on varattu Helsingin kaupungin liikuntatoimen talousarviossa vuosittain n. 7 miljoonaa euroa. Avustusta voidaan jakaa niille yhdistyksille, jotka ovat hakeneet avustusta annettuun määräaikaan mennessä.

Liikuntalautakunnan tehtävänä on päättää lautakunnan käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta ja valvoa avustusten käyttöä sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista (Helsingin kaupungin liikuntatoimen johtosääntö, kaupunginvaltuuston hyväksymä 18.6.2014, 4 §, kohta 5).

2. Liikunnan kansalaistoiminnan varsinaiset avustukset

Liikunnan kansalaistoiminnan varsinaisia avustuksia ovat

- Toiminta-avustus,
- Tilankäyttöavustus,
- Suunnistuskartta-avustus sekä
- Eläkeläis- ja erityisryhmien kuljetusavustus

Liikuntalautakunnan vahvistamien avustuskelpoisuuden ehtojen täyttäminen on näiden avustusten saamisen edellytys.

2.1 Avustuskelpoisuuden ehdot

Avustuskelpoisuus voidaan myöntää hakemuksesta liikuntaseuroille sekä eläkeläis- ja erityisryhmille, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

1. Liikuntaseuran sääntöjen mukainen kotipaikka on Helsinki. Yhdistys toimii pääasiassa Helsingissä ja sen toiminta on avointa kaikille helsinkiläisille.
2. Yhdistyksen toiminta on luonteeltaan yleishyödyllistä ja tarpeellista liikuntatoimen kannalta, yhdistyksen toiminta täydentää Helsingin kaupungin liikuntatoimen tarjontaa.
3. Yhdistyksen toiminta on vakiintunutta. Avustuskelpoisen seuran tulee olla yhdistyslain mukaisesti patentti- ja rekisterihallituksen rekisteröimä yhdistys ja seuran tulee olla ollut toiminnassa yhden kokonaisen kalenterivuoden ennen avustettavuuden hakemista. Ehto ei koske niitä yhdistyksiä, joiden kohdalla kyse on seuran nimen muutoksesta, seuran jaoston rekisteröitymisestä itsenäiseksi seuraksi tai jos kyse on aiemmin avustusta saaneiden, kahden tai useamman seuran toiminnan liittämistä yhteen kokonaan tai osittain.

4. Avustuskelpoisilta liikuntaseuroilta edellytetään, että niiden pääasiallinen toiminta sääntöjensä mukaisesti on liikuntatoiminta ja niiden toteuttamaa liikuntamuotoa edustava lajijärjestö kuuluu varsinaisena jäsenenä liikunnan ja urheilun valtakunnalliseen keskusjärjestöön ja/tai kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisten liikuntajärjestöjen valtionavustusten piiriin. Yhdistykset, joiden aktiiviharrastajien toteuttamasta toiminnasta alle 50% koostuu muista kuin mainituista liikuntamuodoista, voivat hakea muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta. Avustuskelpoisilta eläkeläis- ja erityisryhmiltä edellytetään, että ne järjestävät jäsenilleen säännöllistä liikuntatoimintaa.
5. Avustuskelpoinen liikuntaseura järjestää säännöllistä ohjattua liikuntatoimintaa samalle kohderyhmälle vähintään 10 kertaa 3 kuukauden aikana jäsenilleen huomioiden lajin luonteen.
6. Seuran ohjattuun liikunnan harjoitustoimintaan tulee osallistua vähintään 50 helsinkiläistä aktiiviharrastajaa tai vaihtoehtoisesti vähintään 20 alle 20-vuotiasta helsinkiläistä aktiiviharrastajaa. Eläkeläis- ja erityisryhmien säännölliseen liikuntatoimintaan edellytetään osallistuvan osallistujien toimintakykyyn ja harjoitteluun soveltuva määrä osallistujia.
7. Seura sitoutuu toiminnassaan noudattamaan hyvän hallintotavan ja Valo ry:n määrittelemiä liikunnan ja urheilun Reilun Pelin periaatteita.
8. Vuonna 2016 avustuskelpoisuuden piiriin hyväksytyille yhdistyksille myönnetään avustuskelpoisuus vuonna 2017, mikäli seuran toiminnassa ei ole tapahtunut olennaista muutosta.

2.2 Avustuskelpoisuudesta ja avustusten hakemisesta tiedottaminen

Helsingin kaupungin avustukset julistetaan haettavaksi yhteiskuulutuksella, joka julkaistaan valituissa sanomalehdissä talousarvion hyväksymisen jälkeen ennen vuodenvaihdetta. Kuulutus julkaistaan myös kaupungin www-sivuilla. Liikuntavirasto tiedottaa avustuksista myös itse, mm. liikuntaviraston www-sivuilla.

2.3 Avustuskelpoisuuden ja avustusten hakeminen ja avustushakemusten jättöpäivät

Avustushakemusten tarkka jättöpäivä ilmoitetaan vuosittain kaupungin yhteiskuulutuksessa.

Liikuntatoimen avustuksia haetaan vuosittain, ensisijaisesti sähköisen järjestelmän kautta osoitteessa asiointi.hel.fi. Poikkeustapauksessa avustushakemukset voidaan toimittaa kaupungin kirjaamoon osoitteeseen: Helsingin kaupungin kirjaamo, Liikuntavirasto, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI (Käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13). Tällöin hakemus on tehtävä asiointiportaalista (asiointi.hel.fi) saatavalle lomakkeelle ja se on allekirjoitettava.

Vuoden 2017 avustuskelpoisuutta, toiminta- ja tilankäyttöavustusta haetaan 15.2.2017 mennessä samalla lomakkeella. Kaupungin kirjaamoon toimitettavien hakemusten on oltava perillä 15.2.2017 klo 16 mennessä.

Toiminta-avustushakemuksen ja avustuskelpoisuuden hakemusten liitteinä tulee toimittaa seuraavat asiakirjat määräaikaan mennessä:

- Hakuvuotta koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio
- Tuloslaskelma ja tase (viimeisin vahvistettu, vuosi 2015 tai uudempi)
- Jäljennös tilintarkastuskertomuksesta (viimeisin vahvistettu, vuosi 2015 tai uudempi)
- Toimintakertomus (viimeisin vahvistettu, vuosi 2015 tai uudempi)

Tilankäyttöavustushakemusten liitteenä toimitetaan

- tilankäyttöliite-liite (tilankäyttö-lomake saatavissa liikuntaviraston [www-sivuilta](#); Seurat → Avustukset)

Huom. Tilankäyttöavustusta hakevien tulee ainoastaan erikseen pyydettäessä toimittaa vuoden 2016 vuokratositteet, joihin perustuen tilankäyttöavustusta haetaan. Vuokratositteita ei liitetä avustushakemukseen.

Mikäli tiedot ovat muuttuneet tai kyseessä on uusi yhdistys, toimitetaan

- Yhdistyksen säännöt
- Pankin ilmoitus tilinomistajasta tai tiliotekopio
- (yhdistyksellä tulee olla oma suomalainen pankkitili, jolle avustus maksetaan)
- Ote yhdistysrekisteristä

Vuoden 2017 avustushaussa junioreita ovat vuonna 1997 tai myöhemmin syntyneet lapset ja nuoret.

Suunnistuskartta-avustusta sekä eläkeläis- ja erityisryhmien kuljetusavustusta haetaan omilla erillisillä lomakkeillaan 15.2.2017 mennessä. Näidenkin yhdistysten on haettava avustuskelpoisuutta toiminta- ja tilankäyttöavustuksen lomakkeella. Suunnistuskartta-avustusta tai eläkeläis- ja erityisryhmien kuljetusavustusta ei voi saada ilman avustuskelpoisuutta, jota haetaan toiminta- ja tilankäyttöavustushakemuksella.

Suunnistuskartta-avustusta hakevat toimittavat liitteinä

- suunnistuskartat, joille avustusta haetaan
- selvitys suunnistuskarttojen valmistuskustannuksista

Huom. suunnistuskarttojen valmistuskustannuksiin liittyvät laskut ja kuitit toimitetaan ainoastaan erikseen pyydettyäessä. Laskuja ja kuitteja ei liitetä avustushakemukseen.

Eläkeläis- ja erityisryhmien kuljetusavustusta hakevat toimittavat liitteenä

- kuitit kuljetuskustannuksista

Asiakirjojen, niin sähköisten kuin paperisten, on oltava perillä ilmoitetussa palautuspisteessä määräaikaan mennessä. Myöhästyneet hakemukset hylätään. Avustushakemuksen käsittelijä voi antaa määräajan puutteellisten hakemusten täydentämiselle tai puuttuvien asiakirjojen toimittamiselle. Jos puutteellista hakemusta ei ole täydennetty viranomaisen antamaan täydentämispäivämäärään mennessä, hylätään hakemus. Liikuntaseura tai eläkeläis- ja erityisryhmä ei tällöin voi saada avustuskelpoisuutta eikä näin ollen myöskään kyseisen vuoden toiminta-avustusta tai tilankäyttöavustusta.

2.4 Avustuskelpoisuuden ja avustusten myöntäminen

Liikuntalautakunta päättää liikuntaseurojen sekä eläkeläis- ja erityisryhmien avustuskelpoisuudesta sekä avustusten myöntämisestä vuosittain. Liikuntaseura sekä eläkeläis- ja erityisryhmä voi saada avustuskelpoisuuden vain, jos se täyttää avustuskelpoisuudelle asetetut ehdot ja se on jättänyt hakemuksen määräaikaan mennessä.

Avustuksen myöntämisessä huomioidaan, miten seurat ilmoittavat tietojaan. Jos tarkastustoiminnan puitteissa mahdollisesti löydetään seuroja, jotka ilmoittavat tietojaan tarkoituksella virheellisesti, voidaan avustus evätä tai periä takaisin seuralta tapauskohtaista harkintaa käyttäen. Päätöksen asiasta tekee liikuntalautakunta.

2.5 Toiminta-avustus

Liikuntalautakunta päättää toiminta-avustuksen myöntämisestä vuosittain. Liikuntaseura voi saada toiminta-avustusta vain, jos se täyttää avustuskelpoisuuden ehdot ja se on jättänyt hakemuksen määräaikaan mennessä. Pienin myönnettävä toiminta-avustus on 200 euroa. Toiminta-avustuksen osuus hyväksyttävistä menoista voi olla enintään 50 %. Hyväksyttäviä menoja ovat liikuntaseuran tai eläkeläis- ja erityisryhmän liikuntatoiminnasta aiheutuneet kustannukset. Liikuntaseura voi saada toiminta-avustusta vain, jos se täyttää avustuskelpoisuuden ehdot ja se on jättänyt hakemuksen määräaikaan mennessä.

kuntatoiminnasta aiheutuvina kustannuksina ei oteta huomioon lainojen lyhennyksiä, korkoja eikä poistoja, arvonalennuksia, varauksia tai muita laskennallisia eriä, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kuluihin.

Jos yhdistys toteuttaa toimintaansa siten, että se täyttää verottajan elinkeinotoiminnalle luonnehtimat piirteet, ei liikuntatoimi avusta tällaista toimintaa. Avustettavaa toimintaa on seuran yleishyödyllinen toiminta.

Liikuntaseurojen osalta toiminta-avustus on yleisavustusluonteista avustusta, jonka kohdentamisesta seura saa itse päättää. Toiminta-avustusta ei saa kuitenkaan käyttää varainhankinnan tai liike- ja sijoitustoiminnan menoihin eikä rahoitusomaisuuden tai muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäämiseen, avusta ei saa jakaa edelleen muille yhteisöille tai henkilökohtaisina avustuksina jäsenille, vaan se on tarkoitettu seurojen toimintaan yleisesti. Eläkeläis- ja erityisryhmien avustus on kohdennettua avustusta, joka tulee käyttää ainoastaan liikuntatoiminnasta aiheutuviin kuluihin.

Toiminta-avustuksen määrästä vähennetään seuran samaan toimintaan muilta kaupungin hallintokunnilta tai muulta julkiselta taholta saama tuki.

2.5.1 Toiminta-avustuksen laskenta

Toiminta-avustuksen laskenta perustuu seuran hakemuslomakkeessa antamiin edellisen vuoden toimintatietoihin (lajit ja jaostot) sekä aktiiviharrastajamääriin. Aktiiviharrastajaksi ilmoitetaan laskennassa seuran jäsen, joka osallistuu **samalle kohderyhmälle toteutetun ohjatun harjoitusryhmän toimintaan vähintään 10 kertaa 3 kuukauden aikana.**

Lapsi- ja nuorisotoiminnan painotus on 80% ja aikuisten toiminnan painotus 20%. Laskennassa huomioidaan lisäksi vuonna 2016 seurassa ohjaajina ja valmentajina toimineiden tason 1-5 valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen (VOK) käyneiden lukumäärä laatukertoimena (VOK, valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen perusteet: www.valmentajakoulutus.fi).

Toiminta-avustuksen laskennassa on vuonna käytössä jarru, joka estää avustuksen pienenemisen enemmän kuin -10% tai kasvun enemmän kuin 30% silloin kun syy muutokseen on uudistunut laskenta.

Toimintatietojen ilmoittaminen avustushakemuksessa:

Avustuslomakkeessa ilmoitetaan seuraavat tiedot edellisen vuoden toteutuman mukaan:

Seuran aktiiviharrastajamäärä:

- Miesten (yli 20 vuotta) ja helsinkiläisten miesten aktiiviharrastajamäärät
- Naisten (yli 20 vuotta) ja helsinkiläisten naisten aktiiviharrastajamäärät
- Poikien (vuonna 1997 tai myöhemmin syntyneet) ja helsinkiläisten poikien aktiiviharrastajamäärät
- Tyttöjen (vuonna 1997 tai myöhemmin syntyneet) ja helsinkiläisten tyttöjen aktiiviharrastajamäärät

Seuran toimivat lajit ja jaostot ja niiden helsinkiläiset aktiiviharrastajat eriteltynä:

- laji/jaosto
- helsinkiläisten miesten lukumäärä jaostossa
- helsinkiläisten naisten lukumäärä jaostossa
- helsinkiläisten aikuisten harjoitustunnit vuonna 2016 yhteensä
- helsinkiläisten poikien (vuonna 1997 tai myöhemmin syntyneet) lukumäärä jaostossa
- helsinkiläisten tyttöjen (vuonna 1997 tai myöhemmin syntyneet) lukumäärä jaostossa
- helsinkiläisten nuorten (vuonna 1997 tai myöhemmin syntyneet) harjoitustunnit vuonna 2016 yhteensä

Kunkin lajin/jaoston osalta aktiiviharrastaja- ja tuntitiedot ilmoitetaan hakulomakkeessa erikseen.

2.6 Tilankäyttöavustus

Liikuntalautakunta päättää liikuntaseurojen sekä eläkeläis- ja erityisryhmien tilankäyttöavustuksen myöntämisestä vuosittain samassa kokouksessa avustuskelpoisuudesta päättäessään. Liikuntaseura sekä eläkeläis- ja erityisryhmä voi saada liikuntaviraston ulkopuolisiin tiloihin tilankäyttöavustusta vain, jos se täyttää avustuskelpoisuuden ehdot ja on jättänyt hakemuksen määräaikaan mennessä.

Tilankäyttöavustusta myönnetään koko vuodeksi 2017 liikuntaseurojen sekä eläkeläis- ja erityisryhmien muissa kuin liikuntaviraston tiloissa tapahtuvaan säännölliseen liikuntatoimintaan.

Avustus myönnetään ympärivuotisesti perustuen sekä edellisenä vuonna toteutuneisiin vuokriin että ilmoitukseen tilankäytön tarpeeseen kohdistuvista muutoksista hakuvuotta koskien. Avustuksen enimmäismäärä ei voi ylittää haetun tilankäyttöavustuksen euromäärää.

Opetusviraston koulujen liikuntatilojen ilta- ja vapaa-ajankäytön siirtyessä liikuntaviraston hallinnoitavaksi, on tarkoitus muuttaa näiden koulujen liikuntatilojen hinnat liikuntaviraston hinnaston mukaisiksi. Hinnastopäätös tehdään tämän hakuohjeen hyväksymisen jälkeen. Jos opetusviraston koulujen liikuntatilojen ilta- ja vapaa-ajankäytön hinnat muuttuvat liikuntaviraston hinnaston mukaisiksi, ollen vahvasti subventoituja, ei opetusviraston liikuntatiloihin enää myönnetä tilankäyttöavustusta.

2.6.1 Tilankäyttöavustuksen laskenta

Tilankäyttöavustuksen suuruus määräytyy tarkoitukseen ositetun määrärahan ja hyväksyttävien vuokrakulujen sekä tilojen enimmäistuntihintojen perusteella. Tilankäyttöavustusta painotetaan alle 20-vuotiaiden toimintaan. Kun valtuusto on tehnyt päätöksen avustusvuotta koskevasta kaupungin talousarviosta, tekee liikuntalautakunta päätöksen avustusmäärärahan osittamisesta kansalais-toiminnan eri avustusmuotoihin.

Tilojen käyttö ja vuokrat ilmoitetaan ainoastaan niiltä säännöllisiltä harjoitustunneilta, jotka ovat ohjattuja ja ryhmissä on vähintään 4 harjoittelijaa.

Tilankäyttöavustuksen enimmäistuntihinta on 23€/h.

Poikkeuksena enimmäistuntihinnat: uimahallin 25 m rata 13€/h ja uimahallin 50m rata 16€/h sekä jäähallissa alle 20 vuotiaiden tunnit 42€/h.

Tilankäyttö-tietojen ilmoittaminen avustushakemuksessa:

Seura ilmoittaa laskentaa varten tilankäyttötiedot edellisen vuoden toteutuman mukaan:

- Lomakkeessa kohdassa ”Seuran maksamat vuokrat edellisen kalenterivuoden ajalta 1.1.-31.12.” ilmoitetaan yhteenveto; lomakkeen kohdassa
- ”Liikuntatila” → liikuntatilat 2016
- ”Pvm, Alkaen” → (valitaan kalenterista) 01.01.2016

- ”Pvm, Päättyen” → (valitaan kalenterista) 31.12.2016
- ”Tuntimäärä” → ilmoitetaan seuran säännöllisistä ohjatuista harjoitusvuoroista maksettujen vuokrien tuntimäärä yhteensä koko edellisen vuoden ajalta. (Säännöllinen harjoitusvuoro tarkoittaa, että toiminta on suunnattu samalle ryhmälle, toiminta on ohjattua ja toteutettu vähintään 10 kertaa 3 kuukauden aikana.)
- ”a-tuntihinta” → ilmoitetaan tilojen keskihinta
- ”yhteensä” → seuran maksamat vuokrat yhteensä ajalta 1.1.-31.12.2016. Vuokrat voidaan ilmoittaa ainoastaan oman seuran aktiiviharrastajille järjestetyistä säännöllisistä harjoitusvuoroista (toiminta on ollut ohjattua ja suunnattu samalle kohderyhmälle sekä toteutettu vähintään 10 kertaa 3 kuukauden aikana).
- Lisäksi seura ilmoittaa alla mainitut yksilöidyt tilankäyttötiedot erillisellä liitteellä (tilankäyttöliite saatavissa liikuntaviraston www-sivuilta; Seurat → Avustukset):

Liikuntapaikka (esim. Kontulan ala-aste)	Liikuntatila (esim. liikuntahalli)	Tuntimäärä kyseessä olevan tilan tuntimäärä yhteensä ajalla 1.1.- 31.12.2016	á-tuntihinta tilan tuntivuokra	Yhteensä/EUR kyseessä olevan tilan vuokrakustannukset yhteensä ajalla 1.1.-31.12.2016 (huom. vain säännöllisten harjoitustuntien vuokrat ilmoitetaan)

Tilankäyttöavustushakemuksessa ei ilmoiteta lasten ja nuorten jääurheilun clearing-tuen piiriin kuuluvia tunteja.

Yhdistyksen itselleen vuokraamassa tai yhdistyksen itse hallinnoimassa liikuntatilassa otetaan huomioon yhdistyksen itsensä säännölliseen harjoitustoimintaan käyttämät tilavuorot sekä huomioidaan vähentävästi muille käyttäjille myytyjen vuorojen tulot.

2.7 Suunnistuskartat

Avustuskelpoisuuden ehdot täyttävät seurat voivat hakea avustusta edellisen vuoden suunnistuskarttojen valmistuskustannusten perusteella. Avustuksen

piiriin kuuluvat Suunnistusliiton karttarekisteriin raportoidut suunnistus- ja opeuskartat. Avustus koskee vain valmiita vuonna 2016 painettuja ensi-, uusinta- tai ajantasaistuskarttoja, jotka ovat avustushakemuksen liitteenä. Avustuksen hyväksyttäviä kustannuksia ovat karttojen painatuskustannukset, pohja-aineistokustannukset (luvat, ilmakuvaus-, kopiointi-, ja piirustuskustannukset) ja maastotyökustannukset. Kaikista kustannuksista on hakemukseen liitettävä kartta-kohtaisesti erittelyt. Suunnistuskarttojen valmistuskustannuksiin liittyvät laskut ja kuitit toimitetaan ainoastaan erikseen pyydettyäessä. Laskuja ja kuitteja ei liitetä avustushakemukseen.

Talkootyönä tehty huomioidaan seuraavan taulukon mukaisesti:

Karttatyyppi	Enintään tuntia/km ²	Enintään tuntia/km ²	Enintään tuntia/km ²
Ensikartta	50	10	500
Uusintakartta	30	10	300

Mikäli kartta sisältää erilaisia kartoitustapoja (ensi, uusinta ja ajantasaistus), jaetaan ilmoitettu talkootyömäärä kartoitettujen neliökilometrien suhteessa kullekin kartoitustavalle. Karttakohtaisesti aiheutuneista kustannuksista vähennetään kartasta saadut tulot, kuten mainostulot, avustukset ja myyntituotto. Avustusta myönnetään kustannusten ja tulojen erotuksena syntyneestä tappiosta enintään 60%. Seurojen yhteistyönä valmistetuista kartoista maksetaan avustusta seurojen ilmoittamassa suhteessa. Helsingin kaupungin liikuntaviraston logo tulee näkyä kartassa, josta avustusta haetaan.

Liikuntalautakunnan suunnistuskarttojen valmistuskustannuksiin osittaman avustuspäärahän jakamisesta päätöksen tekee liikuntajohtaja.

2.8 Eläkeläis- ja erityisryhmien kuljetusavustus

Eläkeläis- ja erityisryhmät voivat hakea vuosittain kuljetusavustusta osallistuttuaan liikunnalliseen toimintaan. Kuljetusten tulee liittyä eläkeläis- ja erityisryhmien liikunnalliseen toimintaan pääkaupunkiseudulla vuonna 2016. Kustannukset on esitettävä toiminta-avustuksen yhteydessä erillisellä liitteellä. Kuljetuskustannuksiin varattava määräraha kattaa enintään 70 % toteutuneista kustannuksista.

Liikuntalautakunnan kuljetusavustuksiin osittaman avustuspäärahän jakamisesta päätöksen tekee liikuntajohtaja.

3. Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus

Muille liikuntaa edistäville yhdistyksille tarkoitettua avustusta voivat hakea yhdistykset, jotka eivät täytä avustuskelpoisuuden ehtoja, eivätkä ole oikeutettuja avustuskelpoisille myönnettävään toiminta-avustukseen ja tilankäyttöavustukseen.

Avustus kohdistetaan yhdistyksen toiminnan tukemiseen, ja avustusta voidaan käyttää toiminnasta aiheutuvien kulujen lisäksi esimerkiksi tilavuokriin ja henkilöstön palkkakustannuksiin. Toiminnasta aiheutuvina kustannuksina ei huomioida lainojen lyhennyksiä, korkoja eikä poistoja, arvonalennuksia, varauksia tai muita laskennallisia eriä, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kuluihin.

Avustuksen määrä on harkinnanvarainen, sitä painotetaan lasten ja nuorten liikunnan tukemiseen ja sen perusteena käytetään toiminnan volyyymia.

Avustuksen osuus hyväksyttävistä menoista voi olla enintään 50 %. Hyväksyttäviä menoja ovat yhdistyksen liikuntatoiminnasta aiheutuneet kustannukset. Yhdistys ei voi saada samaan toimintaansa avustusta muilta kaupungin hallintokunnilta tai muulta julkiselta taholta.

Avustus on yleisavustusluonteista avustusta, jonka kohdentamisesta yhdistys saa itse päättää.

Avustusta ei saa kuitenkaan käyttää varainhankinnan tai liike- ja sijoitustoiminnan menoihin eikä rahoitusomaisuuden tai muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäämiseen, avusta ei saa jakaa edelleen muille yhteisöille tai jakaa henkilökohteisina avustuksina jäsenille, vaan se on tarkoitettu seurojen toimintaan yleisesti.

3.1 Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusten hakemisesta tiedottaminen

Helsingin kaupungin avustukset julistetaan haettavaksi yhteiskuulutuksella, joka julkaistaan valituissa sanomalehdissä talousarvion hyväksymisen jälkeen ennen vuodenvaihdetta. Kuulutus julkaistaan myös kaupungin www-sivuilla. Liikuntavirasto tiedottaa avustuksista myös itse, mm. liikuntaviraston www-sivuilla.

3.2 Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusten hakeminen ja avustushakemusten jättöpäivät

Avustushakemusten tarkka jättöpäivä ilmoitetaan vuosittain kaupungin yhteiskuulutuksessa.

Liikuntatoimen avustuksia haetaan vuosittain, ensisijaisesti sähköisen järjestelmän kautta osoitteessa asiointi.hel.fi. Poikkeustapauksessa avustushakemukset voidaan toimittaa kaupungin kirjaamoon osoitteeseen: Helsingin kaupun-

gin kirjaamo, Liikuntavirasto, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI (Käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13). Tällöin hakemus on tehtävä asiointiportaalista (asiointi.hel.fi) saatavalle lomakkeelle ja se on allekirjoitettava.

Vuoden 2017 avustusta, joka on tarkoitettu liikuntaa edistäville yhdistyksille, haetaan 15.2.2017 mennessä osoitteessa asiointi.hel.fi toiminta- ja tilankäyttöavustushakemus-lomakkeella. Kaupungin kirjaamoon toimitettavien hakemusten on oltava perillä 15.2.2017 klo 16 mennessä.

Myöhästyneet hakemukset hylätään. Avustushakemuksen käsittelijä voi antaa määräajan puutteellisten hakemusten täydentämiselle tai puuttuvien asiakirjojen toimittamiselle. Jos puutteellista hakemusta ei ole täydennetty viranomaisen antamaan täydentämisspäivämäärään mennessä, hylätään hakemus.

Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustushakemuksen liitteinä tulee toimittaa seuraavat asiakirjat määräaikaan mennessä:

- Hakuvuotta koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio
- Tuloslaskelma ja tase (viimeisin vahvistettu, vuosi 2015 tai uudempi)
- Jäljennös tilintarkastuskertomuksesta (viimeisin vahvistettu, vuosi 2015 tai uudempi)
- Toimintakertomus (viimeisin vahvistettu, vuosi 2015 tai uudempi)

Mikäli yhdistys haluaa, että edellisen vuoden maksettuja vuokria voidaan ottaa huomioon avustusta myönnettäessä, liitetään hakemukseen tilankäyttöliite (saatavissa liikuntaviraston www-sivuilta; Seurat → Avustukset). Huom. Vuokratositteita ei liitetä avustushakemukseen. Vuokratositteet toimitetaan avustuskäsittelijälle ainoastaan erikseen pyydettyäessä.

Mikäli tiedot ovat muuttuneet tai kyseessä on uusi yhdistys, toimitetaan

- Yhdistyksen säännöt
- Pankin ilmoitus tilinomistajasta tai tiliotekopio
- (yhdistyksellä tulee olla oma suomalainen pankkitili, jolle avustus maksetaan)
- Ote yhdistysrekisteristä

3.3 Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksen kriteerit

Liikuntalautakunta päättää avustuksen jakamisesta siihen ositetun määrärahan puitteissa. Avustusta voidaan myöntää yhdistyksille, jotka täyttävät seuraavat kriteerit:

1. Yhdistyksen sääntöjen mukainen kotipaikka on Helsinki. Yhdistys toimii pääasiassa Helsingissä ja sen toiminta on avointa kaikille helsinkiläisille.
2. Yhdistyksen toiminta on vakiintunutta. Yhdistyksen tulee olla yhdistyslain mukaisesti patentti- ja rekisterihallituksen rekisteröimä yhdistys ja sen tulee olla ollut toiminnassa yhden kokonaisen kalenterivuoden ennen avustuksen hakemista. Tämä ei koske niitä yhdistyksiä, joiden kohdalla kyse on yhdistyksen nimen muutoksesta, yhdistyksen jaoston rekisteröitymisestä itsenäiseksi yhdistykseksi tai jos kyse on aiemmin avustusta saaneiden, kahden tai useamman yhdistyksen toiminnan liittämistä yhteen kokonaan tai osittain.
3. Yhdistyksen säännöistä tulee ilmetä, että sen tarkoitus on liikunnallinen.
4. Yhdistys järjestää säännöllistä ohjattua liikuntatoimintaa vähintään 10 kertaa 3 kuukauden aikana.
5. Yhdistyksen ohjattuun toimintaan osallistuu vähintään 50 helsinkiläistä aktiiviharrastajaa tai vaihtoehtoisesti vähintään 20 alle 20-vuotiasta helsinkiläistä aktiiviharrastajaa.
6. Yhdistys sitoutuu toiminnassaan noudattamaan hyvän hallintotavan ja Valo ry:n määrittelemiä liikunnan ja urheilun Reilun Pelin periaatteita.

Liite 2. Liikunnan palvelukokonaisuuden liikuntapaikkojen käyttövuorojen jakojärjestys ja -perusteet (liikuntalautakunta 5/11.4.2017)

Liikunnan palvelukokonaisuuden tilojen ja liikuntapaikkojen käyttäjäryhmittäiset vakio- ja yksittäisvuorot jaetaan kiintiöittäin seuraavassa järjestyksessä:
Arkipäivisin klo 8–16

1. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan omat palvelut ja hankkeet
2. Yleisövuorot
3. Helsinkiläiset liikuntapainotteiset koulut ja pääkaupunkiseudun urheiluakatemia
4. Helsinkiläiset muut koulut ja päiväkodit sekä eläkeläisryhmät
5. Muut käyttäjät

Arkipäivisin klo 16 eteenpäin sekä viikonloppuisin:

1. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan omat palvelut ja hankkeet
2. Yleisövuorot
3. Helsinkiläiset liikunta- ja urheiluseurat, liikunnallista nuorisotyötä tekevät yhdistykset sekä taiteen perusopetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain ja asetuksen sekä opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden mukaan järjestävät yhteisöt
  - lapset ja nuoret
  - aikuiset
4. Helsinkiläiset muut yhteisöt, yritykset ja yksityishenkilöt

Vakiovuorojen jaossa käyttäjäryhmien sisällä painotetaan seuraavia perusteita:

- Etusijalla lasten ja nuorten toiminta
- Käyttäjävuoroissa lasten ja nuorten toiminta sijoitetaan alkuillan tunteihin ja aikuisten toiminta loppuiltaan
- Toiminnan luonne ja laajuus, aktiiviharrastajien määrä
- Liikuntalajien ja -muotojen sekä kilpailutoiminnan eri tasojen vaatimusten huomioiminen mahdollisuuksien mukaan

- Lajien monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tukeminen
- Liikunnan kansalaistoiminnan aktivoiminen
- Terveysttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentämiseksi toteutettava toiminta
- Paikallisuus, liikuntapaikan läheisyys

Yksittäisvuorojen (ottelut, kilpailut, tapahtumat ja yksittäiset harjoitusvuorot) jaossa noudatetaan seuraavaa jakojärjestystä:

- Suuret tapahtumat ja liikuntaviraston yhteistyötapahtumat
- Ottelut, kilpailut ja turnaukset sarjatasoittain
- Seurojen tapahtumat (turnaukset ja kilpailut)
- Koulujen kilpailut ja ottelut
- Helsinkiläisten yritysten ja muiden yhteisöjen, yksityishenkilöiden liikunnalliset tapahtumat
- Muut tapahtumat

Vakio- ja yksittäisvuorot jaetaan liikunnan palvelukokonaisuudessa. Liikunnan palvelukokonaisuudella on oikeus peruuttaa vakio- ja yksittäisvuoroja perustelluista syistä.

Käyttäjärühmäkohteiset kiintiöt määritellään liikunnan palvelukokonaisuudessa strategian linjauksia noudattaen.

Liite 3. Koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajan käyttövuorojen jakojärjestys ja -perusteet (liikuntalautakunta 5/11.4.2017).

Helsingin kaupungin koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajankäyttöä koskevat käyttäjäryhmittäiset vakio- ja yksittäisvuorot jaetaan kiintiöittäin seuraavassa järjestyksessä:

1. Helsingin kaupungin koulujen oma käyttö
2. Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan omat palvelut ja hankkeet
3. Helsinkiläiset liikunta- ja urheiluseurat, liikunnallista nuorisotyötä tekevät yhdistykset sekä taiteen perusopetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain ja asetuksen sekä opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden mukaan järjestävät yhteisöt
4. Lapset ja nuoret
5. Aikuiset
6. Helsinkiläiset muut yhteisöt, yritykset ja yksityishenkilöt

Vuorojen jaossa käyttäjäryhmien sisällä painotetaan seuraavia perusteita:

- Etusijalla lasten ja nuorten toiminta
- Käyttäjävuoroissa lasten ja nuorten toiminta sijoitetaan alkuillan tunteihin ja aikuisten toiminta loppuiltaan
- Toiminnan luonne ja laajuus, aktiiviharrastajien määrä
- Liikuntalajien ja -muotojen sekä kilpailutoiminnan eri tasojen vaatimusten huomioiminen mahdollisuuksien mukaan
- Lajien monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tukeminen
- Liikunnan kansalaistoiminnan aktivoiminen
- Terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentämiseksi toteutettava toiminta
- Paikallisuus, liikuntapaikan läheisyys

Vakio- ja yksittäisvuorot jaetaan liikunnan palvelukokonaisuudessa. Liikunnan palvelukokonaisuudella on oikeus peruuttaa vuoroja perustelluista syistä.

Käyttäjäryhmäkohtaiset kiintiöt määritellään liikunnan palvelukokonaisuudessa strategian linjauksia noudattaen.

Liite 4. Seuraryhmäjako

1. Jalkapalloseurat

- Useissa jalkapalloseuroissa järjestetään myös futsaltoimintaa. Kuitenkin ne seurat, joissa jalkapallotoiminta on ensisijaista niin harrastaja- kuin säännöllisiltä harjoitusmääriltään, on määritetty jalkapalloseuroiksi.

2. Muiden ulkopelien seurat

- Pesäpallo, rugby, amerikkalainen jalkapallo, ultimate

3. Voimistelulajien seurat

- Voimistelu, telinevoimistelu, jumpat

4. Tanssilaji- ja cheerleadingseurat

- Tanssi, cheerleading

5. Sisäpeliseurat

- Salibandy, koripallo, lentopallo, käsipallo, roller derby, sulkapallo, pöytätennis, futsal

6. Kamppailulajiseurat

- Aikido, BJJ, hapkido, judo, jujutsu, karate, kendo, krav maga, nyrkkeily, paini, potkunyrkkeily, taekwondo, taijiquan, thainyrkkeily, wushu

7. Jääkiekko- ja taitoluisteluseurat

- Jääkiekko, taitoluistelu

8. Muiden jäälajien seurat

- Kaukalopallo, jääpallo, pikaluistelu, ringette

9. Vesilajiseurat

- Uinti, sukellus, uimahypyt, vesipallo, uppopallo

10. Miekkailu- ja 5-otteluseurat

11. Tennisseurat

12. Yleisurheiluseurat

13. Muiden lajien seurat

- Agility, alppihiihto, ampumaurheilu, beach volley, BMX, frisbeegolf, golf, keilaus, kiipeily, laskuvarjohyppääminen, maastopyöräily, melonta, moottoriurheilu, parkour, petankki, purjehdus, pyöräily, ratsastus, shakki, soutu, squash, suunnistus, triathlon

14. Monilajiseurat

- Monilajiseuroiksi on määritelty sellaiset seurat, joiden harrastaja- ja harjoitusmäärät kohdentuvat merkittävästi useampaan kuin yhteen tämän jaottelun lajiryhmistä. Kuitenkin sellaiset seurat, joilla on toimintaa useammassa lajiryhmässä, mutta joiden toiminnasta selvästi suurin osa tapahtuu jossakin tietyssä lajissa, on sijoitettu tätä ensisijaista lajia vastaavaan seuraryhmään.

15. Erityis- tai eläkeläisjärjestöt

16. Muut liikuntaa edistävät yhdistykset

- Seurat, jotka ovat saaneet muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta vuonna 2017
- Lajeja mm. taiji, budo, capoeira, jooga, lacrosse

Liite 5. Tasa-arvokysely helsinkiläisille liikunta- ja urheiluseuroille ja -yhdistyksille: kyselyrunko

Hyvä liikuntaseuran edustaja

Tervetuloa vastaamaan helsinkiläisille liikunta- ja urheiluseuroille suunnattuun tasa-arvokyselyyn.

Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla, liikunnan kumppanuusyksikössä, on käynnissä arviointi kaupungin seuratuiden vaikutuksista sukupuolten tasa-arvoon. Tarkastelemme selvityksessä seuroille myönnettyjä avustuksia sekä liikuntatoimen hallinnoimiin tiloihin myönnettyjä vakiovuoroja. Tarkoituksena on tuottaa tietoa resurssien kohdentumisesta sukupuolittain sekä myös lajeittain ja seuraryhmittäin.

Selvitystyön osana toteutamme seurakyselyn, johon pyydämme nyt sinua tai jotakuta toista seuranne edustajaa vastaamaan (1 vastaus / seura).

Pyrimme kyselyn avulla kartoittamaan yhtäältä, miten helsinkiläisissä seuroissa käsitellään sukupuolten tasa-arvoon liittyviä asioita, ja toisaalta miten seuroissa koetaan tasa-arvon toteutuvan kaupungin seuratuessa. Ennen kaikkea pyrimme kehittämään ymmärrystämme kaupungin laajasta ja rikkaasta seurakentästä.

Edustitpa sitten isoa tai pientä, kuntoliikuntaa, kilpaurheilua tai mitä tahansa muuta liikuntatoimintaa järjestävää seuraa tai muuta yhdistystä, vastauksesi on meille tärkeä. Kyselyyn vastaaminen ei edellytä sitä, että seuranne on saanut kaupungilta avustusta, tai että käytössänne on ollut kaupungin myöntämiä tilavuoroja.

Kyselyssä pyydetään antamaan joitakin seurakohtaisia tunnuslukuja (esim. harrastajamäärä, sukupuolijakaumat, avustusten määrä, viikoittaisten vakiovuorojen määrä). Kyselyyn vastaajalla olisikin hyvä olla ajankohtainen käsitys seuran toiminnasta. Painotamme kuitenkin sitä, että määriä ja osuuksia koskevissa kysymyksissä voitte vastata parhaan arvionne pohjalta.

Kyselyyn vastaaminen kestää 10–20 minuuttia.

Kysely toteutetaan anonyymisti ja vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Antamaasi sähköpostitietoa ei tallenneta. Vastauslinkki on toimitettu seurojen yhteyshenkilörekisterin välityksellä.

Kyselytulokset analysoidaan osana seuratuun sukupuolivaikutusten arvioinnin loppuraporttia. Kyselyaineistoa voidaan hyödyntää myös tutkimustarkoituksissa. Tulokset esitetään ryhmätasolla niin, ettei yksittäisiä vastauksia pystytä tunnistamaan.

Toivomme, että vastaatte kyselyyn 1.10.2018 mennessä.

Lisätiedot ja tiedustelut

Kaarle Kurki

Suunnittelija

Kumppanuusyksikkö

Kulttuuri ja vapaa-aika / Liikunta

Helsingin kaupunki

Parhain terveisin

Tarja Loikkanen

Liikuntajohtaja, Helsingin kaupunki

Pasi Raatikainen

Puheenjohtaja, Seuraparlamentti

Toiminnanjohtaja, Helsinki Triathlon ry

1) Kuinka paljon seurassanne on aktiiviharrastajia? (Ilmoittakaa ajankohtainen arvio seuranne harrastajamäärästä. Annathan vastauksesi numeromuodossa ilmaista merkkejä tai välilyöntejä, esim. 210.)

Avoin vastaus:

2) Arviolta kuinka monta prosenttia seuranne aktiiviharrastajista on alle 20-vuotiaita?

0–25 prosenttia

26–50 prosenttia

51–75 prosenttia

76–100 prosenttia

3) Arvioikaa, mikä on seuranne aktiiviharrastajien sukupuolijakauma.

- Naisennemistöinen: Seuramme aktiiviharrastajista yli 60 prosenttia on naisia
- Miesennemistöinen: Seuramme aktiiviharrastajista yli 60 prosenttia on miehiä
- Tasainen: sekä naisten että miesten osuus seuramme aktiiviharrastajista on 40–60 prosenttia

4) Arvioikaa, mikä on seurassanne aktiivisesti toimivien ohjaajien/valmentajien sukupuolijakauma.

- Naisennemistöinen: Seuramme ohjaajista/valmentajista yli 60 prosenttia on naisia
- Miesennemistöinen: Seuramme ohjaajista/valmentajista yli 60 prosenttia on miehiä
- Tasainen: Sekä naisten että miesten osuus seuramme ohjaajista/valmentajista on 40–60 prosenttia

5) Arvioikaa, mikä on seuranne hallituksen sukupuolijakauma.

- Naisennemistöinen: Seuramme hallituksen jäsenistä yli 60 prosenttia on naisia
- Miesennemistöinen: Seuramme hallituksen jäsenistä yli 60 prosenttia on miehiä
- Tasainen: sekä naisten että miesten osuus seuramme hallituksen jäsenistä on 40–60 prosenttia

6) Mihin seuraavista seuraryhmistä luokittelisitte seuranne? (Valitkaa listasta yksi ryhmä, joka kuvaa seuranne toimintaa parhaiten. Mikäli seurassanne harrastetaan säännöllisesti ja merkittäväällä intensiteetillä useampaan eri lajiryhmään kuuluvia lajeja, valitkaa monilajiseura. Mikäli seuranne toiminta kuitenkin painottuu selkeästi yhteen lajiin, valitkaa kyseistä lajia kuvaava lajiryhmä.)

- Jalkapalloseura
- Voimistelulajiseura
- Jos voimistelulajiseura, niin missä voimistelulajissa järjestätte toimintaa?
- Telinevoimistelussa
- Muissa voimistelulajeissa
- Sisäpeliseura
- Jos sisäpeliseura, niin missä sisäpeleissä järjestätte toimintaa?
- Salibandy
- Koripallo

- Lentopallo
- Käsipallo
- Muussa sisäpelissä, missä? -----
- Kamppailulajiseura
- Tanssilaji- tai cheerleadingseura
- Jääkiekko- tai taitoluisteluseura
- Jos jääkiekko- tai taitoluisteluseura, niin missä lajissa järjestätte toimintaa?
- Jääkiekko
- Taitoluistelu
- Muun jäälajin seura
- Vesilajiseura
- Tennisseura
- Yleisurheiluseura
- Monilajiseura
- Muun lajin seura
- Erityis- tai eläkeläisjärjestö
- Muu liikuntaa edistävä yhdistys (seura, jolle kaupunki on myöntänyt muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta)

7) Seuramme toiminta on luonteeltaan, (voitte valita useamman vaihtoehdon).

- Terveys- ja kuntoliikuntaa
- Harrasteliikuntaa/-urheilua
- Kilpa- ja huippu-urheilua

8) Millaisia avustuksia seuranne on saanut Helsingin kaupungin liikuntatoimelta vuosina 2017–2018? (Voitte valita useampia vaihtoehtoja. Mikäli seuranne ei saanut kaupungin avustuksia, jätä vastauskenttä tyhjäksi ja siirry seuraavaan kysymykseen.)

- Toiminta-avustus
- Tilankäyttöavustus
- Muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus
- Tapahtuma-avustus
- Starttiavustus
- Suunnistuskartta-avustus

→ Jos toiminta-avustus, tilankäyttöavustus ja/tai muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustus, niin

a) Mikäli seuranne sai vuonna 2017 tai 2018 toiminta-, tilankäyttö- tai muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta, mikä on arvionne näiden avustusten yhteenlasketusta vuosittaisesta määrästä?

- 0–2 499 euroa
- 2 500–9 999 euroa
- 10 000–29 999 euroa
- 30 000–100 000 euroa
- yli 100 000 euroa

b) Mikäli seuranne on saanut toiminta-, tilankäyttö- tai muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustusta, arvioikaa kuinka suuren osuuden ne kattoivat edellisen päättäneen tilikauden kuluista?

- 1–10 prosenttia
- 10–25 prosenttia
- 26–50 prosenttia
- yli 50 prosenttia

9) Onko seuranne saanut viimeisen kahden viimeisen kahden vuoden aikana muuta julkista avustusta? (Voit valita useamman vaihtoehdon.)

- Kyllä, Helsingin kaupungin avustusta, jonka on myöntänyt jokin muu hallinnonala kuin liikuntatoimi
- Kyllä, opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää seuratukea
- Kyllä, sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) myöntämää avustusta
- Kyllä, muuta avustusta, mitä? _____
- Ei

10) Onko seuranne hakenut vuosina 2017–2018 vakiovuoroja Helsingin kaupungin liikuntatoimen hallinnoimien liikuntapaikkojen (sisä- ja ulkoliikuntatilat ja -paikat) tai koulujen liikuntasalien käyttöön?

- Kyllä
- Ei

→ Jos ei, niin

a) Jos ette ole hakeneet vakiovuoroja, niin miksi

- Helsingin kaupungin liikuntatoimen liikuntapaikat tai koulujen liikuntasalit eivät sovellu seuramme toimintaan
- Seurallamme ei ole tarvetta Helsingin kaupungin liikuntatoimen liikunta paikkojen tai koulujen liikuntasalien käyttöön
- Muusta syystä, miksi? -----

→ Jos kyllä, niin

b) Onko seurallenne myönnetty vakiovuoroja?

- Kyllä
- Ei

c) Mihin tiloihin seurallenne on myönnetty vakiovuoroja?

- Helsingin kaupungin liikuntatoimen liikuntapaikat ja -tilat
- Helsingin kaupungin koulujen liikuntasalit

d) Kuinka monta tuntia viikoittaisia Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämiä vakiovuoroja seurallanne on ollut käytössä yhden normaalirytmisen viikon aikana? Normaalirytmisellä viikolla tarkoitetaan tavallista lajin harjoitus- ja/tai kilpailukaudelle ajoittuvaa viikkoa, jolloin tilavuoroja ei ole peruttu esimerkiksi pyhäpäivien tai tapahtumien takia.

- 1–3 tuntia
- 4–10 tuntia
- 11–30 tuntia
- yli 30 tuntia

e) Arvioikaa, kuinka suuren osan Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämät vakiovuorot kaupungin tiloissa kattavat seuranne kaikista säännöllisistä harjoitusvuoroista.

- 1–20 prosenttia
- 21–40 prosenttia
- 41–60 prosenttia
- 61–80 prosenttia
- yli 80 prosenttia

11) Arvioikaa asteikolla 1–5, kuinka tärkeitä seuraavat tukimuodot ovat seurallenne (1=ei lainkaan tärkeää... ..5=erittäin tärkeä).

a) Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämät avustukset

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

b) Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämät vakiovuorot kaupungin liikuntapaikkojen ja koulujen liikuntasalien käyttöön

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

12) Arvioikaa asteikolla 1–5, kuinka tyytyväisiä olette seuraaviin kaupungin tukimuotoihin (1=ei lainkaan tyytyväisiä... ..5=erittäin tyytyväisiä).

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

a) Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämät avustukset

1	2	3	4	5	Ei kokemusta tukimuodosta
☐	☐	☐	☐	☐	☐

b) Helsingin kaupungin liikuntatoimen myöntämät vakiovuorot kaupungin liikuntapaikkojen ja koulujen liikuntasalien käyttöön

1	2	3	4	5	Ei kokemusta tukimuodosta
☐	☐	☐	☐	☐	☐

13) Arvioikaa, missä määrin seuraavat väittämät kuvaavat seuranne toimintaa. (Vastatkaa kysymykseen ensisijaisesti sukupuolten välisen vertailun pohjalta. Mikäli seurallanne on sekä aikuis- että junioritoimintaa, pohtikaa mahdollisia sukupuolten välisiä eroja eri ikäryhmien sisällä: siis tyttöjen ja poikien välillä, naisten ja miesten välillä. Tarkoituksena ei ole verrata suoraan esimerkiksi miesten ja tyttöjen tai edustusjoukkueen ja harrasteryhmän harjoitusmääriä toisiinsa.)

a. Helsingin kaupungin myöntämät avustukset ja vakiovuorot tukevat tasaisesti naisten (/tyttöjen) ja miesten (/poikien) harrastamista seurassamme

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

b. Seurassamme panostetaan erityisesti miesten (/poikien) toiminnan kehittämiseen

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

c. Seurassamme panostetaan erityisesti naisten (/tyttöjen) toiminnan kehittämiseen

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

d. Seurassamme naiset (/tytöt) ja miehet (/pojat) saavat yhtä paljon harjoitusvuoroja suhteessa harrastajamääriin

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

e. Seurassamme naiset (/tytöt) ja miehet (/pojat) saavat yhtä hyviä harjoitusajankohtia

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

f. Seurassamme naiset (/tytöt) ja miehet (/pojat) harjoittelevat yhtä hyvissä tiloissa

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

g. Seurassamme naiset (/tytöt) ja miehet (/pojat) saavat kestoiltaan yhtä pitkiä harjoitusvuoroja

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

h. Seurassamme naiset ja miehet harjoittelevat samoissa ryhmissä

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

i. Seurassamme tytöt ja pojat harjoittelevat samoissa ryhmissä

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

j. Seurassamme on keskusteltu sukupuolten välisestä tasa-arvosta

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

k. Seurassamme on käsitelty sukupuolen moninaisuuteen (esim. sukupuoli-identiteetti, transsukupuolisuus, intersukupuolisuus) liittyviä asioita

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

l. Transsukupuolinen henkilö voi osallistua seuramme järjestämään toimintaan

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

m. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on seuramme tavoite

Ei lainkaan	Huonosti	Jossain määrin	Hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐

14) Kertokaa vapaasti, millaisia konkreettisia toimia seurassanne on toteutettu ja/tai millaisia käytännön ideoita teillä olisi sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi.

Avoin vastaus:

15) Jos seurassanne on käsitelty sukupuolen moninaisuuteen (esim. sukupuoli-identiteetti, intersukupuolisuus, transsukupuolisuus) liittyviä asioita, kerroitko miten sukupuolen moninaisuus otetaan huomioon toiminnassanne.

Avoin vastaus:

16) Kertokaa vapaasti kehitysideoita sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi kaupungin seuratuksijärjestelmässä.

Avoin vastaus: